Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראָשען (צ״הונג פון דער מלוכה־לאַטעריע זעה 9 זייט) הײַנט 10 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 113 | Łódź, Czwartek, 16 maja 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י״ג אייר תרצ״ה | № 113

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דאס פאלק און די ארמעע אין ערפורכט

ביים ארון פון זייער פיהרער

אין בעלוועדער, פאַר דער עקספּאָר־טאַציע

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

היינט, פונקט ווי נעכטען, האָבען זיך פאַר'ן בעלוועדער געזאַמעלט גרויסע מאַסען מענשען, וועלכע ווילען אריינגעהן אינווייניג. קיינער ווערט אָבער אהין נישט געלאָזט. דער גאַנצער היינטיגער טאָג איז געוועזן רעזערווירט פאַר דער פאַמיליע, פאַר דער אַרמעע, פאַר דער רעגירונג און פאַר די רעפּרעזענ־טאַנטען פון דער וויסענשאַפט.

נישט קוקענדיג דערויף וואַקסט די מאַסע, וואָס ווילען אריין אין פּאַלאַץ אָפּגעבען כּבוד דעם פער־שטאָרבענעם פיהרער.

אינווייניג, אין בעלוועדער שטעהען די אלמנה און די טעכטער, וועלכע זאָגען אַ תּפילה צו זייער גרויסען מאַן און פאָטער.

אַ גאָטעס - דינסט אין שלאָס

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

11 אַ זייגער פאָרמיטאָג איז אין דער קאַפּליצע פון שלאָס אָפּגעריכט געוואָרען אַ פייערליכער גאָ־טעס־דינסט, וועלכע עס האָט ביגעוואוינט דער פּרעזידענט מיט דער פאַמיליע און די ציווילע און מיליטערישע סוויטע פון פּרעזידענט.

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט)

טראָץ אַלע פּאָראויסזעהונגען איז דאָס איבער־פיהרען דאָס געביין פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי נישט פאָרגעקומען 5 פאַרנאַכט, נאָר 9 אין אָוונד.

ביים איבערפיהרען דעם ארון מיט'ן טויטען קערפּער פון מאַרשאַל האָט אַסיסטירט דער גאַנצער 1־טער פּולק שוואָלעזשערען אויפ'ן נאָמען פון מאַר־שאַל פּילסודסקי, ווי אויך די באַטאַליאָנען און אָפּ־טיילונגען פון אַלע מינים וואָפען. מיט די מיליטערי־שע פאָראָר־אָפּטיילונגען, וואָס האָבען בעגליט דעם ארון מיט'ן געביין פונם פאָלקס־פיהרער האָט אָנ־געפיהרט גענעראַל באָנטשאַ־אָזדראָווסקי, דער שעף פון דער וואַרשאָווער דיוויזיע.

די טרומנע אויף אַ האַרמאַטען־וואָגען אין 6 פּאָר פערד

אויפ'ן האַרמאַט־וואָגען, וועלכער איז געווען גע־שפּאַנט אין 6 פּאָר פערד, איז געשטאַנען די טרומנע מיט'ן געביין פון מאַרשאַל. דער ארון, אין וועלכען דאָס געביין פון פאָלקס־פיהרער איז איבערגעפיהרט געוואָרען פון בעלוועדער־פּאַלאַץ אין דער קאַטעד־רע פון הייליגען יאַן איז אַ צייטווייליגער, ווייל דעם זילבערנעם קאַסטען האָט מען נאָך נישט בעוויזען אויסצופערטיגען.

דעם מאַרשאַלס געביין אויף די אַקסלען פון אָפיצירען

אין לעצטען מאָמענט, ווען עס האָט זיך גע־דאַרפט אָנהויבען די עקספּאָרטאַציע פונם קערפּער פון מאַרשאַל פּילסודסקי, איז אויפגעשוואומען דער פּראָיעקט, אַז דעם ארון זאָל מען נישט פיהרען אויפ'ן האַרמאַטען־וואָגען, נאָר גענעראַלען און אָפי־צירען זאָלען טראָגען אויף זייערע אַקסלען דעם בע־ליבטען מנהיג פון בעלוועדער אין דער קאַטעדרע אריין.

געבליבען איז, אַז אַ האַלבען וועג זאָל דער ארון געפיהרט ווערען, אין טיפען שווייגען פון די בע־גלייטענדע און דעם אַנדערן האַלבען וועג ביז צו דער קאַטעדרע זאָלען דעם מאַרשאַל'ס געביין טראָ־גען אויף די אַקסלען 20 אָפיצירען.

דער מאַניפעסטאַציע־צוג אָהן מאַסען־בעטייליגונג

די טרויער־מאַניפעסטאַציע פונם איבערפיהרען דעם ארון פון בעלוועדער אין דער קאַטעדרע אריין האָט געטראָגען נישט קיין מאַסען־כאַראַקטער. דער דאָזיגער לויה־צוג איז געווען אַן'ענג־פאַמיליארער. אין דער מאַניפעסטאַציע האָבען זיך בעטייליגט בלויז די משפּחה־צוגעהעריגע פונם פערשטאָרבע־נעם מאַרשאַל, דער מלוכה־פּרעזידענט, די רעגירונג אין קאָרפּאָרע, דעלעגאַציעס פון דער וויסענשאַפט־ליכער וועלט, די רעקטאָרען פון די אוניווערזיטעטען

דער צוג מיט'ן ארון איז געגאַנגען דורך די אוי־יאַזדאָווער אַלעען, נייע וועלט, קראַקאָווער פּאָרשטאָט שווינטאָיאַנסקע ביז צו דער קאַטעדרע. אין דער קאַטעדרע וועט דאָס געביין פון מאַרשאַל איבערגע־לעגט ווערען אין דער זילבערנער טרומנע אריין.

די אייגענטליכע פייערליכקייטען וועלען זיך אָנ־הויבען פרייטאָג 10 אינדערפרי. דאַן וועט פאָרקו־מען אַ פייערליכער גאָטעס־דינסט, אָפּגעריכט פון קאַרדינאַל קאַקאָווסקי.

רעווי פון אַרמעע און פאָלק

נאָך דער תּפילה אין דער קאַטעדרע, וועט אַ מאַ־ניפעסטאַציע־צוג, וואָס וועט זיך פון דאָסניי פאָר־מירען, ארויסריהרען פון דער קאַטעדרע און וועט געהן צו די מאָקאָטאָווער פעלדער. דאָרט וועט די אַרמעע דעפּילירען און אָפּגעבען דעם לעצטען כּבוד איהר גרויסען פיהרער. נאָך דאַן, ווען אין דער קאַ־טעדרע וועט אָפּגעריכט ווערען דאָס גאָטעסדינסט וועלען אויף די מאָקאָטאָווער פעלדער זיך אויס־שטעלען דעלעגאַציעס פון געזעלשאַפטליכע אינסטי־טוציעס, פון יוגענד־אָרגאַניזאַציעס א. א. וו., וואָס זייער אַלגעמיינער צעטעל איז פאַרגעזעהן אויף העכער 100.000 פּערזאָן.

אין דער שפּיץ פון דער טרויער־מאַניפעסטאַציע, וואָס וועט ציהען פון דער קאַטעדרע וועט שפּאַנען די אַרמעע און פאָהנען־פּאָסטען פון אַלע פּולקען און פון אַלערליי וואָפען. ווייטער וועלען געטראָגען ווע־רען קרענץ און אַ גרויסע גרופּע וועט טראָגען אויף קישעלעך אַלע אָרדערס פון פערשטאָרבענעם פאָלקס העלד. האַרט פאַר דער טרומנע וועלען געהן גייסט־ליכע. דאַן דער ארון, וועלכער וועט שטעהן אויף אַ האַרמאַטען־וואָגען, און נעבען ארון — די פאַמיליע פון מאַרשאַל, דער מלוכה־פּרעזידענט מיט דער סוויטע, דער פּרעמיער, דער שעף פון דער אַרמעע, די מאַרשאַלקעס פון סיים און סענאַט, די רעגירונג, דעלעגאַטען און שעפען פון פרעמדע מלוכות א.א.וו. די מאַניפעסטאַציע וועט דורכגעהן די קראַקאָווער פּאָרשטאָט, נייע וועלט, אויאַזדאָווער אַלעען, 6 שער פּיען ביז די מאָקאָטאָווער פעלדער.

נאָכ'ן פערענדיגן די דעפּילאַדע וועט אַן'אַרטי־לעריע־באַטעריע אָפּגעבען 101 האַרמאַטען־שאָסען. דערנאָך וועט די טרומנע אריינגעטראָגען ווערען אינם וואַגאָן פון צוג, וועלכער וועט שטעהן אויף אַ זייטען־ליניע, וועלכע וועט ספּעציעל דורכגעפיהרט ווערען ביז צו די מאָקאָטאָווער פעלדער.

דער צוג מיט'ן ארון מיט'ן געביין פון מאַרשאַל וועט בעגלייט ווערען פון אַן'עסקאַדרע אעראָפּלאַנען

דעפּילאַדע פון העכער 2 קילאָמעטער

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

אויפ'ן אָרט, וואו מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אין 1933 און 1934 אָפּגענומען די דעפּילאַדע פון דער אַרמעע, וועט אויפגעשטעלט ווערען אַ טריבונע, אויף וועלכער עס וועט אויף אַ הויכען קאַטאַפאַלק שטעהן דער ארון מיט'ן געביין פון מאַרשאַל.

דאַן וועט די גאַנצע אַרמעע מיט די פעהנער דע־פּילירען פאַר'ן שוין־נישט לעבענדען מאַרשאַל.

עס איז פאָרגעזעהן, אַז די דעפּילאַדע, וועלכע וועט טראָגען אַ מיליטערישען כאַראַקטער, וועט זיך ציהען אינאַ לענג פון העכער 2 קילאָמעטער. מיט דער דעפּילאַדע וועלען אָנפיהרען גענעראַל אָרליטש־דרעשער, גענעראַל באָנטשאַ־אָזדראָווסקי, גענעראַל וויעניאַווא - דלוגאַשאָווסקי און פּולקאָווניק שאַל.

אין דער דעפּילאַדע וועלען זיך בעטייליגען אויך אַלע פליה־פּולקען מיט הונדערטער אעראָפּלאַנען.

אַ ספּעציעלער צוג

איצט ווערען פאָרענדיגט די אַרבייטען פון בויען עטליכע הונדערט מעטער נייע באַהן־ליניע, וואָס פאַרבינדט די צופאָהר - קאָלעיקע אין מאָקאָטאָוו מיט'ן אָרט, וואו עס וועט שטעהן דער ארון מיט'ן געביין פון מאַרשאַל, פאַר וועלכען די אַרמעע וועט צום לעצטען מאָל דעפּילירען. די באַהן־ליניע ווערט געלעגט צווישען די טריבונעס, וואָס זענען אויסגע־בויט געוואָרען אויף די מאָקאָטאָווער פעלדער.

דער טרויער־וואָגען מיטן ארון, וואָס וועט זיך געפינען אינדערמיט פון צוג, וועט זיין אַן'אָפענער, כּדי אויף אַלע באַהן־סטאַציעס זאָל די בעפעלקע־רונג קענען זעהן דאָס געביין פון פיהרער.

די אבל - שטימונג בעת דער עקספּאָר־טאַציע פון מאַרשאַל'ס געביין

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

4 פאַרנאַכט, ווען ס'האָט זיך געגרייט די עקס־פּאָרטאַציע פון מאַרשאַל'ס געביין אין דער קאַטעדר־רע אריין, האָבען די טראַמווייען אָנגעהויבען קור־סירען דורך אומוועגען. איבער די גאַסען זענען פּו־נאַנדערגעשטעלט געוואָרען ריזיגע ראַדיאָ־הילכערס, וועלכע האָבען מיטגעטיילט די בעפעלקערונג וועגען די צוגרייטונגען צו דער לויה און וועגען פּערלויף פון דער עקספּאָרטאַציע.

הונדערטער טויזענדער מענשען זענען געווען אין די גאַסען, אָבער די רוה איז נישט געשטערט געוואָרען. נישט געווען קיין איין אונגליקס־פאַל.

אַלע גאַסען־לאַמטערנעס זענען געווען פערהילט מיט קרעפּע אַזוי, אַז דאָס ליכט איז געווען אַנ־אומעטיגעס. אַלע ליכט־רעקלאַמען זענען געווען פער־לאָשען.

עס זענען געווען אָרגאַניזירט ספּעציעלע אַמטען פאַר פערלוירענע קינדער אין דער צייט פון דער שטאַרקער גאַסען - בעוועגונג בעת'ן איבערפיהרען דעם קערפּער פון מאַרשאַל אין דער קאַטעדרע אריין.

כאַראַקטעריסטיש, אַז אַלע גאַסען־פערקויפער, אַפילו די יודישע בייגעל־הענדלער האָבען בעת דער לויה אין ערגעץ נישט אויסגערופען זייער סחורה.

אין דער טיפער שטילקייט האָט זיך געהערט בלויז דער נאָגענדער געקלאַנג פון די קירכען־גלאָ־קען.

אַ מיליאָן זל. אויף אַ פּילסודסקי־דענק־מאָל אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

דאָס פּרעזידיום פון צענטראַל־פערבאַנד פון דער פּוילישער אינדוסטריע האָט אויף זיין פייער־ליכער זיצונג דעם 15 מאַי, בעשלאָסען אויפצו־פאָדערען די אינדוסטריע אין פּוילען צו שאַפען אַ פאָנד פון 1 מיליאָן זלאָטיס אויף צו בויען אין וואַרשאַ אַ דענקמאָל פון ערשטען מאַרשאַל פון פּוילען.

אַלפּוילישע בעראַטונג פון קהלה־פאָר־שטעהער און יודישע אָרגאַניזאַציעס וועגען פעראייביגען מאַרשאַל פּילסוד־סקים נאָמען

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

דער פּרעזעס פון דער וואַרשאָווער קהלה, מאַ־זור, האָט אַרויסגעשיקט איינלאַדונגען צו אַלע קהלה־פּרעזעסען אין פּוילען, דערונטער אויך צו פּרעזעס מינצבערג אין לאָדז, ווי אויך צו אַלע ווירטשאַפטליכע און פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס אין לאַנד וועגען אַ בעראַטונג מיט'ן צוועק צו שאַפען אַנ'אַלפּוילישען יודישען קאָמיטעט וועלכער זאָל אויסגעפינען אַנ'אופן פון פעראייביגען דורך די פּוילישע יודען דעם אָנדענק פון גרויסען מלוכה־מאַן מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי.

פילם־אָפּעראַטאָרען פון אַמעריקאַ ווע־רען פעראייביגען אויף דער פילם־טאַש־מע דעם גראַנדיעזען פּילסודסקי־טרויער

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

קיין וואַרשאַ זענען שוין אָנגעקומען פאַר שטעהער פון די אָנגעזעהענסטע צייטונגען אין ענגלאַנד, איטאַליען, שפּאַניען און אַמעריקאַ. עס וועלען אויך קומען זשורנאַליסטען פון רומעניען, טערקיי ,יוגאָסלאַוויען, לעטלאַנד, עסטלאַנד א.א.

מען ערוואַרט דאָס אָנקומען פון לערך 200 אויסלענדישע זשורנאַליסטען פון די גרעסטע צייטונגען אין דער וועלט.

עס קומען אויך אָן פאָרשטעהער פון פאָטאָ־גראַפיע־אַגענטורען. מיט אַנ'אעראָפּלאַן זענען היינט געקומען צו פליהען קיין וואַרשאַ אייניגע פילם־אָפּעראַטאָרען פון אמעריקאַנישע פילם־פאַבריקען. זיי וועלען פילמען די לויה־פייערליכקייטען פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

ערד פון דער מוטערס קבר און פון די שלאַכט־פעלדער פאַרן געהייליגטען באַרג פון מאַרשאַל

לעמבערג, 15 (טעלעפּאָניש)

קיין לעמבערג איז היינט אָנגעקומען אַ דעלע־גאַציע פון 28 שיסער־פּולק פון פּזשעמישל, כּדי צוצונעהמען ערד פון די לעמבערגער שלאַכט־פעלדער פון די יאָהרען 19־1918. אין אַ ספּע־ציעלער אורנע ווערט די דאָזיגע ערד געפיהרט מיט דער לויה פון מאַרשאַל קיין קראָקאַ. די אורנע ערד וועט געלעגט ווערען אויפ'ן געהייליגטען באַרג פון מאַרשאַל אין קראָקאַ.

ווילנאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

דעלעגאַציעס פון ווילנאָ פאָהרען אַרויס קי', וואַרשאָ און קראָקאַ צו די לויה־פייערליכקייטען. די דעלעגאַציעס נעמען מיט ערד פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס מוטער פון קאָוונער ליטע, אויך ערד פון זולאָוו, וואו דער מאַרשאַל איז געבוירען גע־וואָרען און ערד פון ווילנאָ, וואו עס ליגט דעם מאַרשאַל'ס שוועסטער זאָפיאַ קאַדענאַצאָוואַ.

נעבען קעניג יאַן סאָביעסקי וועט רוהען דאָס געביין פון מאַרשאַל פּילסודסקי

קראָקאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

גענעראַל דלוגאָשאָווסקי, צוזאַמען מיט'ן מעט־ראָפּאָליט סאַפּיעהאַ מאַכען שוין פאָרבערייטונגען צו דער קבורה פון מאַרשאַל אויפ'ן וואַוועל. מיט דער אָרדנונג פון לויה־צוג אין קראָקאַ וועט אָנ־פיהרען גענעראַל מאָנד.

דאָס געביין פון מאַרשאַל פּילסודסקי וועט ליגען אין וואַוועל נעבען די טרומנעס פון קעניג יאַן סאָביעסקי, טאַדעאוש קאָשטשושקאָ און פירשט יוזעף פּאָניאַטאָווסקי.

מען ערוואַרט דאָס אָנקומען קיין קראָקאַ 100,000 מענשען, פאַר וועלכע עס ווערען שוין איינגעאָרדענט ביליגע רעסטאָראַנען. די גאַנצע שטאָט וועט זיין דעקאָרירט מיט שוואַרצע פעהנער. אַלע לאַמטערנעס וועלען זיין געהילט אין קרעפּע

ווייטערדיגע קאָנדאָלענצען

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

דער מלוכה־פּרעזידענט האָט היינט דערהאַלטען אונצעהליגע מיטגעפיהל־דעפּעשען פון פאָרשטעהער פון פרעמדע מלוכות, דהיינו: פון האָלענדישען פּרע־זידענט, פון קובאַנישען מיניסטער באַרנעט א. א.

דעלעגאַציעס פון גרויס־מאַכטען

קומען צו דער פּילסודסקי לויה

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש)

פאָלגענדע דעלעגאַציעס האָבען ביז איצט זיך שוין געמאָלדען, כּדי אָנטיילצונעהמען אין דער פּילסודסקי־לויה:

פון דער עסטרייכישער אַרמעע, בעלגישער אַרמעע, ענגלישער אַרמעע, בולגאַרישער אַרמעע, טשעכאָסלאָוואַקישער אַרמעע, עסטאָנישער אַרמעע, פינלענדישער אַרמעע, פראַנצויזישער אַרמעע, יוגאָסלאַווישער אַרמעע.

אַ חוץ דעם האָבען אָנגעקינדיגט זייער אָנטייל פּרעזידענטען, פּרעמיערען, אויסערן־מיניסטאָרען און קריגס־מיניסטאָרען פון אונצעהליגע גרויסמאַכטען און פרעמדע מלוכות פון אַלע טיילען פון דער וועלט.

פראַנקרייך האָט אויך שוין אָנגעקינדיגט דעם אָנטייל פון מיניסטער לאַוואַל, אמבאַסאַדאָר לע־גער ,מאַרשאַל פּעטין און גענעראַל קאַלסאָן א.א.

דייטשלאַנד וועט אויף דער לויה זיין רעפּ־רעזענטירט דורך פּרעמיער גערינג, און רייכסוועהר־גענעראַל פאָן באָק; רומעניען דורך מאַרשאַל פּרע־זאַן, קריגס־מיניסטער אַנגעלעסקו און אַ קאָמ־פּאַניע זעלנער פון פּולק אויפ'ן נאָמען פון מאַר־שאַל פּילסודסקי.

די דיפלאמאטישע געשפרעכען אין מאסקווא
איז ליכט פון אפיציעלען קאמוניקאט

מ א ס ק ו ו א, 15 (ספ. טעל.)

וועגען מיניסטער לאוואל'ס געשפרעכען אין מאסקווא איז ארויסגעגעבען געווארען פאלגענדער קאמוניקאט:

סטאלין, מאלאטאוו, ליטווינאוו און לאוואל האבען אויסגעדריקט זייער צופרידענקייט מיט'ן אפמאך, וואס איז דעם 2. מאי ד. י. אונטערגעשריבען געווארען אין פאריז. דער אפמאך האט בעשאפען פערפליכטונגען פון נעגענזייטיגער הילף מצד דעם ראטענפערבאנד און פראנקרייך און בעשטימט זייער אויסטייטשונג.

בעת די געשפרעכען אין מאסקווא דעם 13, 14 און 15 מאי האבען די פארשטעהער פון ראטענפערבאנד און פראנקרייך געקענט פעסטשטעלען דאס עקזיסטירען פון גייסט פון פריינדליכען צוטרוי, וואס עס האט בעשאפען דער אפמאך, וואס זיין גליקליכער איינפלוס האט זיך געלאזט אפפיהלען בעת'ן בעריהרען אלערליי פראגען פון פראנצויזיש סאוויעטישען אדער אלגעמיין אייראפאישען כאראקטער. די פארשטעהער פון ביידע מלוכות זענען צוגעטרעטען בעטראכטען די דאזיגע פראגען מיט דער גרעסטער אפענהערציגקייט. און זיי האבען אויף אזא אופן זיך געקענט פערזיכערן, אז זייערע אנשטרענגונגען אין אלע דיפלאמאטישע אונטערנעהמונגען וועלען דייטליך שטרעבען צו איינעם און דעמזעלבען ציל פון איינהאלטען דעם שלום און ארגאניזירען די קאלעקטיווע זיכערקייט.

די פארשטעהער פון ביידע מלוכות זענען געווען מסכים צו אנערקענען אין דער איצטיגער סיטואציע די אינטערנאציאנאלע פערפליכטונגען, וועלכע ליגען ארויף די מלוכות, וועלכע זענען אויפריכטיג פעראינטערעסירט איינצוהאלטען דעם שלום און וועלכע האבען אפען מאניפעסטירט זייער ווילען צו שלום דורכ'ן אנטיילנעהמען אין אלערליי פרובען צו געפינען געגענזייטיגע גאראנטיעס.

עס ליגט אויף זיי די פליכט קודם כל נישט צו ערלויבען אפצושוואכען די מיטלען פון זייער'ע נאציאנאלער שוץ. אין דער הינזיכט פערשטעהט סטאלין און ער אפראבירט די פאליטיק פון אינטערנאציאנאלער שוץ, רעאליזירט דורך פראנקרייך, בכדי איינצוהאלטען איהר בעוואפענטע קראפט אויף דער הויך פון איהר זיכערקייט.

מ א ס ק ו ו א, 15 (ספ. טעל.)

היינט אוונט איז מינ. לאוואל אפגעפאהרען פון מאסקווא קיין ווארשא, וואו ער וועט זיך בעטייליגען אין מארשאל פילסודסקי'ס לויה.

גענעראל רידז-שמיגלי
שוין איבערגענומען דעם אמט אלס שעף פון דער פויל. ארמעע

ו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

„איסקרא" צענטור דערוויסט זיך, אז נעכטען, דעם 14 מאי אינדערפריה האט דער ניי נאמינירטער גענעראל אינספעקטאר פון דער בעוואפענטער מאכט אין פוילען, גענעראל דיוויזיע עדווארד רידז-שמיגלי איבערגענומען זיין אמט.

בעת'ן איבערנעמען די מאכט דורכ'ן נייעם שעף פון דער ארמעע, זענען געווען אנוועזענד אלע אינספעקטארען פון דער ארמעע און די גענעראלען.

4-וואכיגער טרויער ביי יודען
פראקלאמירט דורכ'ן ווארשאווער ראבינאט

ו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

דער ווארשאווער ראבינאט האט ארויסגעגעבען אנ'אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג.

דער אויפרוף פראקלאמירט פאר די ווארשאווער יודען א 4 וואכיגען טרויער. אין משך פון די 4 וואכען וועלען נישט טארען פארקומען קיין שום יודישע פערוויילונגען און פערגנשטאלטונגען. יעדען שבת, מאנטאג און דאנערשטאג פריה וועלען אין אלע שוהלען און בתי מדרשים אין ווארשא אפגעריכט ווערען הזכרות און ס'וועלען געהאלטען ווערען רעדעס וועגען מארשאל פילסודסקי.

אין דער צייט פון דער לויה וועלען אין אלע שוהלען און בתי מדרשים אנגעצונדען ווערען ליכט.

פרייטאג אינדערפריה וועלען אין אלע בתי תפלה געזאגט ווערען תהלים.

דער גאנצער ווארשאווער ראבינאט אין קאמפלעט וועט אנטיילנעמען אין דער לויה פון מארשאל.

דאס יודישע ווארשא אין טרויער
בעת דער לויה פון מארשאל וועלען זיין געשלאסען די יודישע געשעפטען

ו א ר ש א, 15 (יט"א טעלעפאניש)

מארגען (היינט) וועט אין דער סינאגאגע פארקומען א תפילה. דער סוחרים-פעראיין האט אויפגעפאדערט די מיטגלידער צו טראגען טרויער-בענדער אויף די ערמעל. טרויער-זיצונגען זענען אפגעהאלטען געווארען אין אינזשיניערען און כעמיקער-פעראיין. די האנדווערקער-צענטראלע האט צוגעשיקט קאנדאלענצען צום מלוכה-פרעזידענט, מיניסטארען-ראט און דער אלמנה. די יודישע האנדווערקער און קרעמער זענען אויפגעפאדערט געווארען צו שליסען די געשעפטען.

דער צענטראלער יודישער האנטווערקער-פערבאנד

אין ווארשא האט ארויסגעגעבען פאלגענדע ווענדונג צום יודישען האנדווערקערטום:

„דער מארשאל יוזעף פילסודסקי, דער אויפבויער פון אומאבהענגיגען פוילען איז אוועק אין דער אייביגקייט. דער גרעסטער מענש און פאליאק, וועלכען אונזער פאטערלאנד האט ארויסגעגעבען אין משך פון פוילען'ס היסטאריע, האט אונז פער'יתומ'ט. עס האט אונז פערלאזט דער מענש, וועלכער האט פערקערפערט די ערהאבענסטע טראדיציעס פון קאמף פאר פוילען'ס בעפרייאונג און גרויסקייט. עס איז אוועק דער, וואס האט געלייגט דעם פונדאמענט פון אומאבהענגיגען פוילען, געשטיצט אויף די אפפערוויליגע מעשים פון אלע זיהן פון פוילען, אהן אונטערשיד פון נאציאנאליטעט און רעליגיע.

אין אנבליק פון דעם טויט פון גרויסען מנהיג פון דער פוילישער רעפובליק בויגען מיר די קעפ אין טיפען טרויער פאר זיין ארון און מיר שווערען אבצוהיטען געטריי די פערבליבענע נאכ'ן גרויסען נפטר אידעע. דורכגעדרונגען מיט טיפען וועהטאג צוליב דער גרויסער אבדה וועלען מיר אפפערוויליג זיך ווידמען דער ארבייט פאר'ן רוהם פון פאטערלאנד, פאר וועלכען דער מאר שאל יוזעף פילסודסקי האט געאפפערט זיין גאנץ לעבען."

עהערנעכטען איז פארגעקומען א ספעציעלע טרויער-זיצונג

פון „אגודת ישראל" אין פוילען

געווידמעט דעם טויט פון מארשאל פילסודסקי. דער פארזיצער י. מ. לעווין עפענט די זיצונג און ווידמעט א ווארימען נאכרוף דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי, ארומרעדענדיג זיינע אונשטערבליכע פערדינסטען פאר דער אויפלעבונג פון פוילען און זיין היסטארישע ראל אין דער מלוכה. די פערזאמעלטע הערען אויס די רעדע שטעהענדיג אין ערנסטען טרויער-שטימונג.

עס ווערט דאן בעשלאסען זיך צו ווענדען מיט אנ'אפעל צום יודענטום אין פוילען אין צוזאמענהאנג מיט דעם טויט פון מארשאל פיל-סודסקי.

עס זענען אויך ארויסגעשיקט געווארען טעלעגראמען צום פרעמיער סלאוועק און דער פאמיליע פון מארשאל.

דער צ. ק. פון דער אגודת-ישראל האט פערעפענטליכט פאלגענדע ווענדונג:

„טיף ערשיטערט פון גרויסען פערלוסט צוליב'ן אבשטארבען פון אויפריכטער, בויער און אנפיהרער פון דער מלוכה מארשאל פילסודסקי, פעראייניגען מיר זיך מיט דעם גאנצען פוילישען פאלק אין אלגעמיינעם נאציאנאלען טרויער און מיר בויגען דעם קאפ פאר דעם גרויסען נאציאנאלען העלד אין טיפער — עהרפורכט.

מיר דריקען אויס אונזער טיפען איבערצייגונג, אז זיין אונשטערבליכער גייסט, דער גייסט פון גערעכטיגקייט, ארדנונג, און גלייכבערעכטיגונג וועט ווייטער לייכטען און אנפיהרען אין אונזער מלוכה.

מיר ווענדען זיך צו אונזערע ארגאניזאציעס אין גאנץ פוילען און בכלל צום רעליגיעזען יודענטום מיט אנ'אפעל זיך צו בעטייליגען אין נאציאנאלען טרויער צוליב דעם אבלעבען פון מארשאל פילסודסקי, איינארדענדיג טרויער-פערזאמלונגען וועגען דעם גרויסען בויער און פיהרער פון אונזער מלוכה. (י.ט.א.)

אין לאדז וועלען געשלאסען ווערען די געשעפטען,
פאבריקען וועלען זיך אפשטעלען צוליב דער לויה פון מארשאל

צוליב דער לויה פון מארשאל פילסודסקי האט א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון דער טעקסטיל- און מעטאל-אינדוסטריע בעשלאסען פרייטאג אפצושטעלען די פאבריקען פון 6 ביז 7 אוונט און שבת פון 10 ביז 11 פריה.

אין די זעלבע שעה'ן זאלען אויך געשלאסען ווערען אלע געשעפטען.

פראצעס געגען פליישהאנדלער
פערפיהרען די שווייצער פריימוירער

ב ע ר ן, 15 (יט"א טעלעגראפיש)

אין בערנער געריכט וועט פארקומען א פראצעס וואס עס פערפיהרען די פריימוירער געגען פליישהאנדלער. די געריכטס-פערהאנדלונג איז בעשטימט געווארען אויף אויגוסט.

את ידידנו הנכבד יו"ר בחברה „נושאי המטה"
וחבר הועד של החב"ה „חסד של אמת" בלאדז
מוה' ר' יוסף כרזאנאוויץ נ"י
ליום מלאת לו שבעים שנה, אנו מברכים אותו
בארוכת ימים ושהי' לו נחת בעבודתו לטובת הכלל.
המתעסקים בביה"ח בלאדז
משה פנחס וואקסמאן,
ישראל זלמן פריינד,
לייבל עפשטיין.
7673

לאדזער יודישע געזעלשאפט צו ערטיילען הילף טויב-שטומע
„עזרת אלמים" לאדז, פיעטריקאווער 89,
טיילט מיט, אז דעם 30 מאי 1935, 9 א זייגער פארמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פיעטריקאווער 89
א גענעראל-פערזאמלונג
מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) לעזען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער גענעראל-פערזאמלונג; 4) לעזען דעם קאסע-בעריכט פאר'ן בע-ריכטס יאהר 1934/35; 5) בודזשעט-פרעלימינאר פאר'ן יאהר 1935/36; 6) לעזען דעם פראטאקאל פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע; 7) פארשלאגען פון פערוואלטונגס-מיטגלידער און מיטגלידער פון דער געזעלשאפט; 8) וואהלען פון 8 מיטגלידער אין דער פערוואלטונג און אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע.
אין פאלס פון נישט קומען א גענוגענדע צאהל מיטגלידער, ווי עס איז פארגעזעהען אין פאראגראף 29 אין דעם אוסטאוו פון דער געזעלשאפט, וועט די גענעראל-פערזאמלונג פארקומען צום צווייטען טער-מין אין דעמזעלבען טאג 11 א זייגער פארמיטאג און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

הזכרה
מארגען פרייטאג, פ' בהר, י"ר אייר, (פסח שני) צו דער 23-טער יאהר-צייט פון הרב הגאון הצדיק רבנו
אלי' חיים מייזל
ב"ר משה זצ"ל
וועט אין דער תלמוד תורה, יאקובא 6, וועלכע ער האט געגרינ-דעט מיט 62 יאהר צוריק, פינקטליך 11 א זייגער פריה, אפגעריכט ווערען א פייערליכע הזכרה לנשמתו הטהורה. גלייכצייטיג וועט אויפ'ן בית-החיים געמאכט ווערן הזכרות לנשמתו הטהורה. פון 8 א זייגער פריה אן.
אלע אונזערע חברים, ווי אויך פערעהרער און סימפאטיקער פון הרהגה"צ זצ"ל ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.
די פערוואלטונג.
1044
בעמערקונג: די טראמוואיען נומער 1 און 6 קומען ביז'ן בית החיים.

לעכער
ווערען אויסגעניי'ט
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
ווענעריש-קראנקע, מענער-שוועכע
און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

וועגעראלאגישעס
אמבולאטאריום
ספעציעל פאר ווענערישע קראנקע
און מענער-שוועכע.
עמפפאנגס-שטונדען פון 2–12
לעטשניצע
זגערזשער 17.

בעקאנטמאכונג.
אזוי ווי יעדעס יאהר ווערט איינ-געארדענט ביי אונז אין דער באלוטער חביה „נושאי המטה" א הספד נאך דעם הייליגען נפטר הרב הגאון ר' אלי' חיים זצ"ל מייזל, ווי אויך דאס יאהר פסח שני פ'בהר היינט דאנערשטאג 8 אוו. אין אייגענעם גייעם לאקאל בושעזשינער 23. דעם הספר וועט מאכען דהרב ר' אברהם סילמאן שליט"א, ראוא-גאשטשער רב. מיר בעטען אלע סימפא-טיקער אויך פרויען, צו ערשיינען צאהל-רייך. מיט אכטונג די גבאים.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיען 37 (בענעדיקטא) 6.
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

ד"ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אוו.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.
(ספעצ. פאר פרויען-קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
דיאטערמיע, עלעקטראקאגולאציע.
נעהמט אן איז לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 10—12 און פון 4—6 נאכם.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 11 פריה ביז 2 מיטאג און 5—9 אוו
זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פאר לונגען-, הארץ- און מאגען-קראנקע.
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

אויערען, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזי-אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא-טארישע פון 9–2 און פון 4–8 אוונט.

פאר גאלד,
בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

פעטיציע צום פעלקער = בונד
וועגן דער לאגע פון די יודען אין דאנציג

5 דאנציג, 15 (יט"א טעלעפאניש)
אפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז אויף דער טאג־ארדנונג פון דער נאהענטער פעלקער־בונד־סעסיע וועט בעטראכט ווערן די פעטיציע וועגן דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דאנציג. אין דער פעטיציע ווערט געשילדערט די לאגע פון די יודען אין דאנציג, דער אנטי־יודישער באיקאט, די ענטרעכטונג פון דער יודישער בעפעלקערונג, די פערגוואלדיגונג פון דער דאנציגער קאנסטיטוציע און ווערסאילער טראקטאט. אין דער פעטיציע ווערט געפאדערט צו בעשיצן דעם יודישן כבוד.

דער דאנציגער „פארפאסטען" גרייפט שארף אן די פעטיציע.

בעגריסונגס - טעלעגראמע צו דער בערנער קהלה צום נצחון פון דער גערעכטיגקייט

ווארשא, 15 (יט"א טעלעפאניש)
דער צענטר־קאמיטעט געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד, האט ארויסגעשיקט א בעגריסונגס־טעלעגראמע צו דער בערנער יודישער קהלה צום נצחון פון דער גערעכטיגקייט.

ווער וועט איצט בעקומען סערטיפיקאטען?

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
ווי ס'ווערט מיטגעטיילט, איז פון דער אויף איצט בעשטימטער אלגעמיינער צאהל 7608 סערטי־פיקאטען בעשטימט געווארן 3570 פאר משפחות, 2165 פאר פרויען און 1865 פאר מענער יחידים.

נפטר געווארן הרב יודקאווסקי פון ווארשא

ווארשא, 15 (יט"א טעלעפאניש)
אין עלטער פון 61 יאהר איז נפטר געווארן הרב חיים לייב יודקאווסקי. דער נפטר איז געווען 35 יאהר מיטגליד פון ווארשאווער ראבינאט.

ד"ר ברוצקוס אויסגעשלאסען פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע

פאריז, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
די רעוויזיאניסטישע עקזעקוטיווע טיילט מיט, אז דער עקזעקוטיוו־מיטגליד ד"ר ברוצקוס איז אויס געשלאסען געווארן פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע דערפאר, ווייל ער האט געגען בעשלוס פון דער עקזעקוטיווע — אויסגעקויפט דעם שקל.

לאדז ווייטער איינגעהילט אין טרויער
א לאדזער דעלעגאציע פון 300 פערזאן פאהרט צו דער לויה קיין קראקא

די טרויער פייערליכקייטן אין לאדז צוליבן טויט פון מארשאל יוזעף פילסודסקי, ווערען ערשט איצט אריינגענומען אין ראהמען פון ארגאניזאציע און טיפען ערנסט. ס'וועט נישט זיין איבערגעטרי־בען ווען מיר וועלען זאגען אז ס'איז נישט פאראן קיין איין אינסטיטוציע אין אונזער שטאט וועלכע זאל נישט האבען מיט עפעס אנ'אנטייל אין דעם טרויער וועלכער האט ארומגענומען דאס גאנצע לאנד.

די יודישע בעפעלקערונג אין אונזער שטאט וועל־כע האט אזוי שמערצליך דערפיהלט די גרויסע אבידה נעהמט אנטייל מיט דער גאנצער ערנסט־קייט און דעם אלגעמיינעם טרויער.

די שטאט האט נעכטען ווידעראמאל בעקומען אנ'אנדער אויסזעהן. דער טרויער ווערט שטארקער און שטארקער. אויף אלע מלוכה געביידעס, בנינים פון דער זעלבסטפערוואלטונג און פון פיל פריוואַ־טע אינסטיטוציעס האבען זיך בעוויזען גרויסע שווארצע פעהנער, וועלכע פלאטערען אין דער לופט און דערמאהנען כסדר וועגען דעם קלאפ וועלכען ס'האט בעקומען דאס לאנד. אויף די טראמוויען האבען זיך אנשטאט די פעהנדלעך מיט די מלוכה פארבען בעוויזען צו 4 שווארצע פעהנדלעך אויף יעדען טראמוויי.

די עלעקטרישע לאמפען אויף פעטרי־קאווער גאס זענען פערהאנגען מיט שווארצע קרעפ

און האבען געווארפען א געדעמפטען שיין אין די גאסען, די פארביגע עלעקטרישע רעקלאמען זענען נישט אנגעצונדען געווארען. כמעט אלע פענסטער זענען דעקארירט געווארען מיטן בילד פון פער־שטארבענעם מארשאל איינגעהילט אין שווארץ, בע צירט מיט לעבעדיגע בלומען און אין פיל פענסטער ברענען אויך ליכט.

דריי פירטעל אויף ניין אוונד האט זיך דער־הערט דאס קלונגען פון אלע קירכען גלאקען צוזא מען מיט דער ברומעריי פון דער פאבריקס סירענעס וואס האט געדויערט גאנצע 15 מינוט. דעם פראָ־גראם פון די אייגענטליכע פייערונגען אין טאג פון דער לויה פון ערשטען פוילישען מארשאל ווערט ערשט אויסגעארבייט ווערען דורך א ספעציעלן שטע טישען קאמיטעט וועלכער איז צו דעם צוועק געשא פען געווארען.

לאנגע רייהען זענען ווידער נעכטען געשטאנען פאר דער וואיעוואדזטווע כדי אין שטילקייט, רוה און ארדנונג זיך אריינצובעקומען אין גרויסען זאל און אונטערצושרייבען זיך אין דעם אויסגעלעגטען קאנדאלענץ בוך, ביז נעכטען אין אוונד האבען אין דעם קאנדאלענץ בוך

נעלעגט זייערע אונטערשריפטען אנ־ערך זעכציג טויזענט פערזאן

צווישען די וועלכע האבען זיך נעכטען אונטער־געשריבען זענען פאראן טויזענדער יודען און פיל יו דישע אינסטיטוציעס פון יודישע אינסטיטוציעס האבען מיר בעמערקט די אונטערשריפטען פון רע דאקציע „נייער פאלקסבלאט", אין נאמען פון די פעראייניגטע יודישע פראקציעס אין שטאט ראט דורך די ראטמ. מינצבערג און אדוו. דאבראניצקי. אין נאמען פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד די ה"ה פרעזעס דר. קרויש, ליבערמאן און מ. ד. הערשקאוויטש, א חוץ צעהנדליגער אנדערע יודישע פעראיינען און אינסטיטוציעס.

זיצונג פון שטאטישען קאמיטעט צו ארגאניזירען די לויה פייערליכקייטען

נעכטען דעם 15טען מאי, 11 א זייגער אינדער פריה איז אין קאבינעט אויף פלאץ וואלנאשטשי 14 אונטערן פארזיץ פון רעגירונגס קאמיסאר אינזש. וואיעוואודזקי, פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער שטעטישער סעקציע צו ארגאניזירען די לויה פייער־ליכקייטען.

אויף דער דאזיגער זיצונג איז צווישען אנדערען בעשלאסען געווארען צו זאמלען דריי אורנעס ערד אויף דעם נעדענק בארג פון ערשטען מארשאל פון פוילען — יוזעף פילסודסקי אין קראקא.

אין דער ערשטער אורנע זאל געזאמעלט ווערען ערד פון די קברים פון די וועטעראנען פון אויפ־שטאנד אין יאהר 1863, די קברים געפינען זיך אויפן אלטען קאטוילישען צמענטאזש; אין דער צווייטער אורנע —ערד פון די קברים וואס געפינען זיך אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע, פון די געפאלענע אין קאמף פאר דער אונאפהענגיגקייט פון פוילען אין די יאהרען 1905—1908; אין דער דריטער אורנע — ערד פון די קברים פון די געפאלענע אין קאמף פאר פוילענס בעפרייען אין די יאהרען 1916 — 1920, וועלכע געפינען זיך אויפן אלטען קאטוילישען צמענ־טאזש.

עס איז אויך בעשלאסען געווארען אז אויף די לויה פייערליכקייטן קיין קראקא זאל ארויספאה־רען פון לאדז א דעלעגאציע פון א 300 פערזאן. אין דער צאהל אנ'ארבייטער גרופע פון א 100 מאן; פון מיליטערישער צוגרייטונג — 55 פערזאן, רע־פרעזענטאנץ פון שטאט 20—15 פערזאן, און 130 פארשטעהער פון פערשידענע ארגאניזאציעס און געזעלשאפטליכע פעראייניגונגען.

יעדער אנטיילנעהמער פון דער דעלעגאציע וועט זיין פערזעהען מיט א לעגיטימאציע און ענטשפרע כענדער טרויער באנד. א חוץ דעם וועט זיין אויסגע פערטיגט א גרויסער טראנספאראנט מיטן אויפ־שריפט — „לאדזש".

אלע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, וועלכע האבען בדעה ארויסצושיקען דעלעגאציעס אויף דער לויה פון מארשאל פילסודסקי קיין קראקא, זענען גע בעטען צו מעלדען די נעמען פון די אנטייל־נעה־מער אין דעלעגאציע — דער שטעטישער סעקציע פון וואיעוואדישען קאמיטעט צו ארגאניזירען די לויה - פייערליכקייטען, וואס פונקציאנירט אונטערן פארזיץ פון רעגירונגס־קאמיסאר וואיעוואודזקי נו־מער פון טעלעפאן 218-29. די אנמעלדונגען דאר־פען פארקומען שפעטסטענס ביז דאנערשטאג דעם 16 מאי, 3 א זייגער נאכמיטאג.

* * *

דער שטאטישער קאמיטעט צו ארגאניזירען די לויה־פייערליכקייטען בעשטעהט פון פאלגענדע פער־זאנען: גענעראל אלשינא ווילטשינסקי, פולקאווניק ראטארסקי, רעגירונגס - קאמיסאר אינזש. וואיע - וואודסקי, פרעזעס קוכארסקי, פולקאווניק האבער - לינג, רעיענט אקשא סטשעלעצקי, פרוי יאנעלא, ליי־טער פאהל און אנדערע.

די ערשטע יודישע דעלעגאציעס

וועלכע האבען זיך אנגעמאלדען ביים שטאטישען קאמיטעט אנטיילצונעמען אין דער לויה זענען: די יודישע קהלה (פרעזעס מינצבערג, אדוו. ווייצמאן און סעקרעטאר נאדעל), האנדווערקער־עקספאזיטור (דאזאר גלאטמאן, ראטמנער פיאלקא און האנעמאן און מ. ד. הערשקאוויטש), צענטראלער קליינהענד־לער־פעראיינען (פרנס כארי, סעגאל, פרייס, און צי־מערמאן). אין פערלויף פון היינטיגען טאג וועלען אנמעלדען זייער אנטייל אלע איבריגע יודישע דעלע־גאציעס, וועלכע האבען בדעה אנטיילצונעמען אין דער לויה פון פערשטארבענעם פאלקס־פיהרער מאר־שאל פילסודסקי.

פון דער האנדעלס - קאמער

האבען מיר בעקומען פאלגענדען קאמוניקאט: דער פריהצייטיגער טויט פון דעם פיהרער פון פוילען, מארשאל פילסודסקי, האט ארויסגערופען אזוי פיל סטיכישע ערשיינונגען פון טיפען טרויער, אז עס ווערט איבריג דאס בעשטימען די פארמען, וועלכע דער טרויער האט אנצונעמען, אז ער זאל בעזיצען אנ'אלגעמיינעם און אייגהייטליכען כאראקטער. די געוועלב־אויסשטעלונגען פון כמעט אלע לאדזער פיר מען בעווייזען, אז אהן וועלכע ס'איז אפעלען און אויפפאדערונגען האט דאס סוהרטום אליין בעהערט דעם אנדענק פון גרויסען פוילישען מאן, דעקארי־רענדיג די פענסטער מיט די פארטרעטען פון מאר־שאל פילסודסקי בעציהרט מיט גרינם און קרעפ.

די לאדזער אינדוסטרי־ און האנדעלס־קאמער איז איבערציינגט, אז אין די נאהענטסטע שעהן ווע־לען אויף דעמזעלבען אופן מאניפעסטירען זייער אנטייל אין אלגעמיינעם צער אלע איבריגע אונטער־נעהמונגען און פאדערט זיי דעריבער אויף, אז זיי זאלען פערזעהען זייערע פענסטער און וויטרינעס מיט טרויער־עמבלעמען. די קאמער ערווארט, אז דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לאדז, ערפילענדיג ווייטער איהרע פליכטען, איז זי צוזאמען מיט אלע איינגעהילט אין טרויער.

אין צענטראלען סוחרים - פעראיין

פעטריקאווער 10 איז נעכטען פארגעקומען אנ'אוי־סערגעוועהנליכע פערוואלטונגס־זיצונג צוזאמען מיט פארשטעהער פון די סעקציעס צו עהרען דעם אנ־דענק פון מארשאל פילסודסקי.

די זיצונג האט געעפענט דער וויצע־פרעזעס יא־קוב דעגענשטיין, וועלכער האט גערעדט וועגן דער גרויסקייט פון מארשאל פילסודסקי.

דער דירעקטאר שווארצמאן האט אדורכגע־לייענט דעם מאניפעסט פון מלוכה־פרעזידענט.

דאן איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רע־זאלוציע: יוזעף פילסודסקי — דער פיהרער פון פאלק און אויפבויער פון דער פוילישער מלוכה לעבט נישט, פעראייניגענדיג זיך מיט'ן אלגעמיינעם נאציאנאלען טרויער, פאדערן מיר אויף דאס יודי־שע סוחרטום אנצושטרענגען אלע כוחות צו א דויער האפטען און אפפערוויליגער ארבייט פארן וואויל פוילען, זאלען אונז אויף אייביג לייכטען די אידעא־לען, וועלכע זענען געפרעדיגט געווארען דורכן פאלקס־פיהרער מארשאל פילסודסקי.

מיר פאדערן אויף אלע מיטגלידער צו מאניפעס־טירען זייערע געפיהלען פון טיפען טרויער דורך פערזעהן זייערע פענסטער און אויסשטעלונגען מיט טרויער־עמבלעמען, אין טאג פון דער לויה מוזען אלע געוועלבער און האנדעלס־אונטערנעהמונגען זיין געשלאסען. מיר פאדערן ווייטער אויף מנדב צו זיין פאר דעם הויז־דענקמאל א. נ. פון מארשאל פיל־סודסקי, וועלכער ווערט איצט געבויט אין לאדז".

צום סוף איז בעשלאסען געווארען, אז אין דער לויה אין קראקא זאל די געזעלשאפט זיין רעפרעזנ־טירט דורך דעם פערוואלטונגס־מיטגליד ראטמאן י. ל. מארגולים און דירעקטאר הענריק שווארצמאן.

די לאדזער ראדיא - סטאציע

האט צוליב'ן אלגעמיינעם טרויער נאכ'ן טויט פון מארשאל פילסודסקי אינגאנצען געענדערט איהר פראגראם. ס'ווערען אנגעגעבען נאר ידיעות און אוי דיציעס, וואס האבען א שייכות מיט דעם טרויער אין לאנד.

היינט 12 א זייגער מיט 5 מינוט וועט אנגעגעבען ווערען א ספעציעלע טרויער־אודיציע א. נ. „כבוד פון קינדער פאר'ן מארשאל פילסודסקי", בעת דער אודיציע וועט רעדען דער בילדונגס־מיניסטער יענ־דזשעיעוויטש.

היינט וועט אויך אנגעגעבען ווערען א ספעציע־לע אודיציע פאר די פאלאקען אין אויסלאנד, וועל־כע וועט בעשטעהן פון רעדעס, מוזיק־טייל און לי־טעראַרישען טייל.

מארגען וועט טראנסמיטירט ווערען די גאנצע לויה אין ווארשא.

ריהרענדע דעפעשע פון לאדזער קינדער צו די פעריתומטע טעכטער פון מארשאל

אין דער לאדזער אפטיילונג פון דער פוילישער טעלעגראפען־אגענטור איז געקומען א גרופע שילע־רינס פון דער פאלקס־שולע נומער 47 און איבער־געגעבען א קאפיע פון א מיטגעפיהלס־דעפעשע, וועל־כע די קינדער האבען ארויסגעשיקט צו די טעכטער פון מארשאל פילסודסקי.

די ידיעה וועגען טויט פון אייער געליבטען פא־טער, דעם גרויסען העלד, דעם בויער פון פאטער־לאנד — האט אויפגעטרייסעלט אונזערע הערצער, וועלכע טוען וועה צוזאמען מיט אייערע און מיר וועלען אייביג היילינען דעם אנדענק פון געליבטען „דזשאדעק".

שול־קינדער ווילען זעהן א דענקמאל פון מארשאל פילסודסקי אין לאדז

דער ה' וואיעוואדע האוקע־נאוואק האט בעקו־מען א בריף פון קינדער פון דער פאלקס־שול נומער 14 צוזאמען מיט 4 זל. 65 גראשען, וועלכע די קינ־דער האבען צונויפגעזאמעלט צווישען זיך און בע־שטימט אויף א דענקמאל פון מארשאל פילסודסקי, וואס דארף, לויט זייער מיינונג, וואס גיכער אויפ־געשטעלט ווערען אין לאדז.

אלע יודישע סוחרים - פעראיינען אין לאדז

האבען בעשלאסען אויפצופאדערן זייערע מיטגלי־דער, וועלכע האבען פראנט־געוועלבער צו דעקא־רירען זייערע שוי־פענסטער מיט די בילדער פון דעם פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי איינגעהילט אין שווארצע קרעפ און בעציהרט מיט לעבעדיגע בלומען.

צו פערמאכען די געוועלבער אין טאג פון דער לויה.

די יודישע ספארט - פעראיינען

נעמען א שטארקען אנטייל אין טרויער נאכ'ן טויט פון מארשאל פילסודסקי, אלע יודישע פעראיינען „בר־כוכבא", „מכבי" און „הכח" האבען דעקא־רירט זייערע לאקאלען מיט שווארצע קרעפ. ס'איז בע שלאסען געווארען אפצורופען אלע שוין־בעשטימטע ספארט־אימפרעזעס ביז נאך דער לויה, אויפצופא־דערן די ספארטלער צו פערדעקען זייערע פעראיינס־אפצייכענס מיט שווארצער קרעפ.

דער עקזעקוטיוו פון וועלט-פערבאנד „מכבי"

דער עקזעקוטיוו פון וועלט־פערבאנד „מכבי" האט אפגעהאלטען א ספעציעלע טרויער־זיצונג, דער פרעזעס פון דער עקזעקוטיוו ד"ר עלענבערג האט געהאלטען א ריהרענדע רעדע וועגען מארשאל פיל־סודסקי, וועלכע די פערזאמעלטע האבען אויסגע־הערט שטעהענדיגערהייט.

פרעזעס ד"ר עלענבערג האט נעכטען אין נא־מען פון דער עקזעקוטיוו פון וועלט־פערבאנד מכבי געלעגט זיין אונטערשריפט אין קאנדאלענץ־בוך פון דער וואיעוואודזטווע.

פון דער עלעקטראווניע

צווישען די פיל אויסערליכע טרויער־דעקארא־ציעס פערדינט אויף א ספעציעלער אויפמערקזאמ־קייט די דעקאראציע, וועלכע איז איינגעארדענט גע־ווארען דורך דער לאדזער עלעקטראווניע. ביים ארייג גאנג אין הויפט־ביורא, אין זאל פון דער הויפט־קאסע, אויפ'ן הויז פון דער פערוואלטונג עק פושע־יאזד און טארגאווא און אין געוועלב אויף פעטרי־קאווער 115.

טרויער - אקאדעמיע אין צענטראלען יוד. האנדווערקער - פערבאנד

דינסטאג, אוונד איז אין לאקאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער - פערבאנד, פילסודסקיעגא 69 פארגעקומען א טרויער אקאדעמיע צוליבן טויט פון מארשאל יוזעף פילסודסקי.

צו דער אקאדעמיע האט זיך פערזאמעלט אנ' עולם פון איבער 300 פערזאן.

פארן עפענען די אקאדעמיע בעעהרען די פערזא מעלטע דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי מיט אויפשטעהן אין 3 מינוט שווייגען.

די אקאדעמיע עפענט דער פרעזעס פון דער צענטראלע

ראטמ. דר. י. קרויש

וועלכער שטעלט פאר פאר די בעדייטונג פון דעם מארשאל פילסודסקי פארן אויפבוי פון פוילען. דער דעפערענט בעטאנט אז אויב לודוויק דער פערצענ־טער האט ערקלערט, אז „דער שטאט בין איך" האט ער אביסעל איבערטריבען אבער מארשאל פילסוד־סקי איז פאקטיש געווען פוילען.

וועגען מארשאל פילסודסקי קען מען קיין טרר קענע ביאגראפישע ציפערען נישט איבערגעבען. מיט זיין געבורט איז ענטשידען געווארען דער גורל פון פוילען. ער איז געבוירען געווארען אין דעם טייל פוילען, וואו די בעפעלקערונג האט אממייסטען גע

(ווייטער זעה 15־טע זייט)

לאדז. 16 מאי 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 16 מאי 1935

די אינטערנאציאנאלע פאגראם-העצע ביי דער ארבייט

יוליוש שטרייכער, פראנצויזישער פראנטקעמפער און סער אסוואלד מאסלעי אין איין אינטערנאציאנאל

דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד ,וואס איז געווארען א בעסט פון אנטיסעמיטישער פאגראם־העצע אין דער גאנצער וועלט, האט, זעהט אויס, בעשלאסען אונטערצונעהמען א גענעראל אפענסיווע געגען די יודען אויך מחוץ די גרעניצען פון דריי־ט'ן רייך. אין דייטשלאנד אליין האט זיך דער אנטיסעמיטישער קורס אין די לעצטע וואכען געוואלדיג פערשטארקט. עס ווערען אנגענומען די נידערטרעכטיגסטע מיטלען מיט'ן ציל מיאוס צו מאכען פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד דאס לעבען. אזוי ארום האפען די דייטשען צו צווינגען די יודען צו פערלאזען דייטשלאנד.

דער „פעלקישער בעאבאכטער" האט אנגעהויבען צו פערעפענטליכען א סעריע ארטיקלען אונטער דעם קעפעל: „די ליקווידאציע פון דער דייטשער יודענפראגע", דער ערשטער ארטיקעל פערנעמט זיך מיט דער פראגע, וויפיל יודען עס זענען פון דייטשלאנד אויסגעוואנדערט. לויט דער צייטונג האבען פון דייטשלאנד עמיגרירט 90 טויזענד יודען און 20 טויזענט דייטשען. צוריקגעקומען קיין דייטשלאנד זענען לויט די זעלבע קוועלען 10 טויזענט פערזאן און דערונטער זאלען זיין 99 פראצענט יודען.

און צום ערשטען מאל ווערט אפיציעל אין „פעלקישען בעאבאכטער" צוגעגעבען, אז די צוריקוואנדערער האט געטראפען א ביטערער גורל. די צייטונג שרייבט: אזוי ווי דער צוריקקעהר פון די אויסלאנד ענטוישטע אנטלאפענע האט זיך אין דער לעצטער צייט זעהר פערשטארקט, האט מען בעשלאסען זיי דערוויל צו אינטערנירען אין ספעציעלע שולונגס-לאגערען. אלס שטיך-טאג פאר'ן דאזיגען מיטעל איז אנגעווענדעט געווארען דער 28 יאנואר 1935 ,אזוי אז אלע פערזאנען וואס זענען נאכ'ן דאזיגען טערמין צוריקגעקומען קיין דייטשלאנד אדער די עמיגראנטען וואס וועלען נאך צוריקקומען מוזען זיין גרייט דערויף, דאס זיי וועלען אינטערנירט ווערען.

אין דעם ארטיקעל ווערט ווייטער געזאגט, אז די הויפט שוועריגקייט פארוואס מען קען נישט פעסטשטעלען די גענויע צאהל פון די יודישע אויסוואנדערער בעשטעהט דערין, וואס א גרויסע מאסע יודישע עמיגראנטען האבען זיך נישט אויסגעמעלדעט, בכדי נישט צו דארפען בעצאהלען זייערע שטייער חובות. ווייטער ווערט אין ארטיקעל געזאגט, אז צוליב די יודישע קאפיטאל פערשיבונגען האט די דייטשע ווירטשאפט געליטען היזקות, וואס ווערען דורך דעם רייכסווירטשאפטס מיניסטער בערעכענט אויף 400 מיליאן מארק.

דער „פעלקישער בעאבאכטער" שרייבט ווייטער, אז „די יודישע געלד-מענער האבען אין דער ערוווארטונג פון די נאציאנאל סאציאליסטישע איבערקעהרעניש ארויסגעפיהרט זייערע קאפיטאלען קיין אויסלאנד. אבער אין ווינטער 1932[1933 האבען די יודישע קאפיטאליסטען אין דייטשלאנד בעשלאסען איינגאנצען זיך איבערצוטראגען קיין אויסלאנד „דאס בעוועגליכע פערמעגען איז שוין געלעגען אין די זיכערע סייפס פון די שווייצארישע האלענדישע ,ענגלישע אדער פראנצויזישע בענק: אפיציעל האט מען זיך געפינען אויף געשעפטליכע נסיעות אדער 'אויף ערהאלונגס רייזעס. ערשט שפעטער האבען זיך די דייטשע פינאנץ־אמטען איבערצייגט, אז די פייגעל זענען ענדגילטיג פריי און מען האט געדראהט די אנטלאפענע מיט שטעק בריף און קאנפיסקאציעס. אויב די עמיגראנטען האבען נאך געהאט אין לאנד אונבעוועגליך פערמעגען אדער עס איז זיי געקומען חובות וואס זענען געווען גרעסער פון זייערע שטייער חובות. האט מען זיך בעשלאסען זיי צו קאנפיסקירן.

די שטראף-געלדער, וואס מען האט אנגעהויבען איינצוציהען האבען אין דער ערשטער צייט בעטראפען קוים צו 200 טויזענט מארק, ערשט אין זומער 1933 האבען זיי אנגעהויבען צו וואקסען אין די מיליאנען. אין יאהר 34[1933 האט שוין די סומע פון די שטראף - געלדער בעטראפען 17,602.000 מארק און אין לעצטען רעכנונגס-יאהר האט זיך די סומע שוין מעהר ווי פערדאפעלט און בעטרעפט 44,776,000 מארק".

מיט איין ווארט די ליקווידאציע געהט מיט ריזען שריט. אבער דאס אלץ איז נאר פאר'ן אינערליכען געברויך. פאר אויסלאנד ווערט אונטערגענומען א אנדערער ארבייט.

די טעג איז אין נירענבערג פארגעקומען די ערשטע גרויסע עפענטליכע פערזאמלונג פון דער „אנטיסעמיטישער וועלט-ליגע", אויף וועלכער נעבען דעם פאגראם העצער און סאדיסט יוליוש שטרייכער, איז אויך ארויסגעטרעטען דער פראנצויזישער פראנטקעמפער זשאן בואסעל. אויף דער פערזאמלונג זענען אפקאמאנדירט געווארען ריזיגע מאסען. דער הערקולעס-וועלאדראם אין וועלכען עס האט זיך אפגעשפילט דער הויפט ספעקטאקעל דער זאל פון „קולטור פעראיין" און דער זאל פון „דויטשען האף" האבען געמוזט, נאך איידער די פייערליכקייטען האבען זיך אנגעהויבען אפגעשלאסען ווערען דורך דער פאליציי. אין נאך דריי אנדערע זאלען זענען פארגעקומען פאראלעלע פערזאמלונגען, א חוץ דעם איז די צערעמאניע איבערגעגעבען געווארען דורך מעגאפאנען ,אין דריי גרויסע זאלען פון דער שטאט פיהרט. פיהרער פון דער נאציאנאל סאציאליסטישער פארטיי, פערטרעטער פון דער ארמעע און פון דער פאליציי און פון דער מאכט האבען זיך בעטייליגט אין דער העצע אויף יודען אין דער הערקולעס-וועלאדראם.

ווער עס קען נאר די ראסען-פראגע האט ערקלערט שטרייכער ,דער ווייסט אז דער אמת'ער שונא איז דער אייביגער יוד, וואס האט נישט קיין פאטערלאנד און זיין גאט איז געלד.

אבער אויך דער פראנצויזישער פראנט-קעמפער בואסעל איז אין גארנישט אפגעשטאנען פון שטרייכערן. „איך בין הייגט צו אייך געקומען, אלס פראנצויז, אלס פראנט-קעמפער און מלחמה-בעשעדיגטער" — האט ער ערקלערט — 'בכדי צו דעמאסקירען דעם שונא ,וועלכער איז אונזער שונא און אייער שונא: אלע יודען, מיר האבען פיער און א האלב יאהר געקעמפט אין פעלד. אונזערע פעראייניגטע ארמעען וואלטען געדארפט ארויס אין קאמף ביז צום טויט געגען די וועלט פלאג פון יודענטום". אין איין אטעם האט ער אויך זיך געקלאגט אויף די קאמוניסטען, וואס האבען נאר דעם ציל און געהיימען וואונש דעם ערדישען פלאנעט צו פערוואנדלען אין א גרויסער תפיסה, אין וועלכער די יודען זאלען זיין די תפיסה-אויפזעהער". דאגעגען האלט בואסעל דער „פראנטקעמפער אדאלף היטלער" פאר א „טיטאן" און זיין רעדע האט ער פערענדיגט מיט א בעגייסטערטען לויבגעזאנג פאר דעם האקענקרייץ. „איך בעגריס אייערע פעהנער און אייערע אפטיילונגען! איך גריס דעם פיהרער און זיין מחנה! איך גרוס דעם האקענקרייץ, וואס האט שוין ערא־בערט די וועלט!

דער פיהרער פון די בריטישע פאשיסטען סער אסוואלד מאסלעי האט ביי דער דאזיגער געלעגענהייט צוגעשיקט צו יוליוש שטרייכער פאלגענדע דעפעשע:

„ליבער הער שטרייכער. איך דאנק אייך זעהר פאר אייער דעפעשע אין שייכות מיט מיין רעדע אין לייטשעסטער, וועלכע איז אנגעקומען בעת איך בין נישט געווען אין לאנדאן. איך שאץ זעהר אייער שליחות אין מיטען פון אונזער הארטען קאמף. די כחות פון דער יודישער קארופציע מוזען אין אלע גרויסע לענדער בעזיגט ווערען, איידער די צוקונפט פון אייראפא וועט קענען אין שלום און גערעכטיגקייט פערפעסטיגט ווערען. אונזער קאמף איז הארט, אבער אונזער זיג איז זיכער. איך דאנק אייך. אייער זעהר ערגעבענער מאסלעי."

דאס ברוינע אונטערערדישע וויען

די היטלעראווצעס פיהרען א געוואלטיגע קאנספיראטיווע אקציע אין עסטרייך

ווער עס קען נישט די איצטיגע בעדינגונגען פון וויען, דער ווערט לייכט אריינגעפיהרט אין א טעות. די גאסען זענען פול מיט א עלעגאנטע מאסע שפאצירענדע, עס זענען פון זיי פערשוואונדען די מונדירען, פון עסטרייכישע היטלעראווצעס, מען זעהט שוין נישט די ברוינע „מאטאציקליסטען", וואס האבען זיך געצויגען איבער די גאסען ביז צום יודישען קווארטאל, כדי מיט זייער בלויזען ערשיינען און געשרייען ארויסצורופען א פאניק, מען זעהט נישט קיין שום עמבלעמען מיט קיין האקענקרייצען און מען הערט נישט די אויפרייסען פון די גראנאטען וואס זענען געווארפען געווארען אין די יודישע געשעפטען דורך די נאציאנאל סאציאליסטען. די ווינער גאסען זענען דערוויל יעדענפאלס — רוהיג.

עס האט אבער א טעות דער, וואס מיינט, אז דער „ברוינער שונא" איז ענדגילטיג געווארען בעזיגט. אז די דאזיגע ווינער פעסטונג האט אפגעשטויסען אלע אטאקעס פון דער שכנישער מלוכה און אז עס הערשט שוין רוה אין דער שטאט, וואס איהר דעראבערונג איז איינער פון די הויפט-פונקטען פון היטלערס פראגראם. די ווינער גאסען האבען זיך בערוהיגט. אבער אונטער דער ערד ווערט געארבייט. און דאס אהן אפרוה בייטאג און ביינאכט. עס האבען נישט געהאלפען קיין גראנאטען, געוואלד אקטען, טעראר, פרובט איצט די נאציאנאל סאציאליסטישע פארטיי דורך א אנדערע מעטאדע צו דעראבערען וויען. דורך א קאנספיראטיווע ארבייט בעמיהען זיך איצט די היטלעראווצעס פסיכיש צו עראבערען וויען וואס זאל שפעטער ווי א רייפע פרוכט אריינפאלען אין די הענט פון די בערלינער מאכטהאבער, קורץ, וויען איז פערוווארפען פון א נעץ, פון אגענטען און שפיאנען, פון דריטען רייך, זייער ציל איז ארויסצורופען א גינסטיגע שטימונג אין דער עפענטליכער מיינונג, פאר דער נאציאנאל סאציאליסטישע אידעאלאגיע,. אויף די פעריפעריען פון דער שטאט אדער אין די קווארטאלען וואס זענען בעוואוינט דורך ארבייטער און געוועזענע מיטגלידער פון דער צושמעטערטער סאציאליסטישער פארטיי, געפינען די בערלינער אגענטען א דאנקבאר פעלד פאר זייער ארבייט. זעהר אפט אונטער דער מאסקע פון ארבייטס לאזען פערפיהרען זיי געשפרעכען אין די שענקען, און קאפעען און זיי געפינען וויליגע צוהערער צווישען די אונצופרידענע עלעמענטען. טיילמאל זשאלעווען זיי אויך נישט קיין געלד, שטעלען וויין און לויבען ביזן הימעל אריין — היטלערס פערדינסטען. וועלכער האט בעזייטיגט די ארבייטסלאזיגקייט און פון דייטשלאנד געמאכט ממש א גן עדן, אויף דער ערד. און די צוהערער שוויגען צוליב העפליכקייט און ווייסען נישט אז זיי האבען צו טון מיט א אגענט פון דער שכנישער מלוכה. די אונטערערדישע אגיטאציע אין וויען ווירקט, האבענדיג ריזיגע פאנדען צו דיספאזיציע, וואס פליסען אין א ברייטען מאסשטאב קיין עסטרייך, בעדראהט די דאזיגע ברוינע אונטערערדישע ארבייט וויען. דא וועלען נישט העלפען קיין שום בערוהיגונגען. דאס שטרעבען צו דעראבערען וויען פון אינווייניג איז נישט ווייניגער געפעהרליך ווי די אטאקעס פון דרויסען. אלע ווייסען אז די אונטערערדישע נאציאנאל סאציאליסטישע פארטיי איז נישט קוקענדיג אויפן פערבאט זעהר גוט ארגאניזירט. דורך איין האנד געלייטעט און דאס דורך בערלין. עס ערשיינען ביולעטינען, בעפעהלען ראפארטען, וואס ווייזען אן אויף דער אויסערגעוועהנליכער ארבייט פון אונטערערדישען וויען. ווי אויף א בעפעהל בעווייזען זיך די מיטגלידער פון דער פערבאטענער פארטיי דארט וואו דער סיגנאל רופט זיי.

ווען מיט א צייט צוריק איז, אין דעם טעאטער „פאלקס-אפער" וואס ווערט פינאנסירט דורך דער שטאט, פארגעקומען א נאכט פארשטעלונג האט זיך דאס פובליקום ערשט שפעטער דערוואוסט אז דאס איז געווען א מאסקירטע מאניפעסטאציע פון ברוינעם אונטערערדישען וויען, וואס האט זיך דא בעשטימט א צוזאמענקונפט בכדי אונטער דעם מאנטעל פון „ווילהעלם טעל" אויסצודריקען פערעהרונג די דייטשען. אפילו אין יודישען שטאט טייל ווערט אפט דאס „אפערן קינא" א עקספאזיטור פון די היטלעריסטישע צוזאמענקונפטען, צוליבן דעמאנסטרירען בערלינער פילמען אפאטעאזירען דאס הייניגע דייטשלאנד. און בעת א טייל אגענטען האט די אויפגאבע ארויסצורופען א אונצופרידענהייט מיט דער איצטיגער עסטרייכישער רעגירונג און מאכען דעם עסטרייכישען באדען אויפנאהמס-פעהיג פאר דער אידעאלאגיע פון דריטען רייך, האבען ווידער אנדערע די אויפגאבע צו מעלדען וועגען אלעם, וואס קומט נאר פאר אין עסטרייך, די בעלי-בתים פון הייניגען דייטשלאנד. איבעראל קען מען דעריבער טרעפען — גאנץ אפט אויף א מוסטערהאפטען אופן „פערמאסקירטע" — שפיאנען פון דער ברוינער אונטערוועלט. זעהר אפט זיצט אפילו אין הויפט-אמטען אונטער דער מאסקע פון א פלייסיגען בעאמטען א בערלינער שפיאן, איבעראל איז מען זיי פול. אין פערבאנדען וואס האבען א רעגירונגס-ליניע, אין פאבריקען, וואס האבען פאר דער מלוכה א געוויסע בעדייטונג אפילו אין דעם עסטרייכישען פערבאנד פון די לעגיטימיסטען)אנהענגער פון אטאס צוריקקעהר אויפן עסטרייכישען טראן) האבען די היטלעראווצעס, ווי עס האט זיך לעצטענס ארויסגעוויזען, זייערע שפיאנען, וואס מעלדען קיין בערלין וועגען יעדען שריט פון די לעגיטימיסטען, און דאס אינטערעסאנטסטע איז אז די היטלעריסטישע שפיאנען אין לעגיטימיסטען פערבאנד האט דעמאסקירט אטאס קאנצעלאריע אין שטערנעקזעל און נישט די ווינער פאליציי.

אלס פיהרער פון דער קאנצעלאריע פון דער לעגיטימיסטען פארטיי האט „געארבייט" א אגענט פון ברוינעם אונטערערדישען וויען, מעלדענדיג תיכף וועגען יעדען שריט פון האבסבורג־אנהענגער קיין בערלין.

נישט קוקענדיג אויף מוסאלינים באגנעטען, וואס געפינען זיך אויף יעדען פאל אין דער נאהענט פון ברענער טאל, איז די סכנה וואס דראהט עסטרייך נישט בעזייטיגט געווארען, דאס אונטערמינירען דורך קאנספיראטיווע ארבייט ארויסרופען אונצופרידענהייט און סאבאטאזש, איז א סך געפעהרליכער ווי א אפענער שונא, די ווינער גאסען רופען ארויס די אילוזיע פון רוהיגקייט. אבער די דאזיגע רוהיגקייט קען אין איין מינוט פלאצען, אויב די עסטרייכישע רעגירונג וועט נישט ארויסווייזען קיין שטארקע האנד לגבי דעם ברוינעם אונטערערדישען וויען.

דער אמעריקאנער „ארבייטער-רינג" און ארץ-ישראל

נ י ו - י א ר ק (יט"א) דער צוזאמענפאהר פון אמעריקאנער „ארבייטער-רינג" האט אנגענומען א רעזאלוציע, אז אלע ארבייטער - קאמפאניעס אין אמעריקא לטובת א"י זאלען פעראייניגט ווערען מיט די אקציעס לטובת ארט און די זאמעל-קאמפאניעס פאר יודען אין רוסלאנד און פוילען. דער צוזאמענפאהר האט געוועהלט א קאמיסיע, וואס זאל רופען א ספעציעלע קאנפערענץ פאר דער פראגע.

דער צוזאמענפאהר האט בעשטימט א סומע פון 61 טויזענד דאלאר פאר פערשידענע זאמעל-קאמפיינס אין אמעריקא.

אין דער אנגענומענער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז א"י פערדינט אויפמערקזאמקייט, אבער נישט מעהר ווי די יודישע מאסען אין אנדערע לענדער.

400 דעלעגאטען האבען אונטערגעשריבען א רעזאלוציע לטובת דער יודישער שפראך אין א"י.

נ י ו - י א ר ק (יט"א) דער צוזאמענפאהר פון די ארבייטער-רינג-שולען, וואס איז לעצטענס פארגעקומען אין פילאדעלפיע, האט בעשלאסען צו גרינדען אין ניו-יארק א לעהר-סעמינאר פאר די ארבייטער-רינג-שולען, אין וועלכע עס לערנען זיך זעקס טויזענד קינדער. 40 פראצ. פון די שילער זענען קינדער פון עלטערן, וואס זענען נישט קיין מיטגלידער פון ארבייטער-רינג.

גרויסע אקאדעמיע אין ניו-יארק

לכבוד דעם 70-יעהריגען געבורטס-יובילעאום פון ד"ר חיים זשיטלאווסקי

נ י ו - י א ר ק (יט"א) אין גרויסען זאל פון ניו-יארקער „קאלאסעאום" איז פארגעקומען א גרויסע אקאדעמיע לכבוד דעם 70-יעהריגען געבורטס-טאג-יובילעאום פון דר. חיים זשיטלאווסקי. דער ריזיגער זאל, וואס האט 10 טויזענד זיץ-פלעצער איז געווען פול-געפאקט ביז'ן לעצטען ארט. חוץ א רייך קינסטלעריש פראגראם מיט דער בעטייליגונג פון פילהארמאנישען ארקעסטער, דעם. פירעל-וויר־טואז מ. פיאסטרא און קינדער-כאר פון די ארבייטער רינג-שולען זענען געהאלטען געווארען רעדעס וועגען די גרויסע פערדינסטען פון בעל-היובל פאר דער יודישער ליטעראטור און וויסענשאפט.

לכבוד דעם יובילעאום איז ארויסגעגעבען געווארען א בראשור אין יודיש און אין ענגליש איבער דער פערזענליכקייט פון בעל-היובל. די בראשור איז פערטיילט געווארען אין 20 טויזענד עקזעמפלארען צווישען די יודישע יוגענד-ארגאניזאציעס אין אמעריקא

ארום „איטאליענישען" בריף

י ר ו ש ל י ם (יט"א) „מאקאטאם" (קאירא) טיילט מיט, אז עמיר שעקיב ארסלאן האט זיך געווענדעט צו דער א"י-רעגירונג וועגען ערלויבען איהם קומען קיין א"י, וואו ער האט ברעה געריכט ליך ארויסצוטרעטען נעגען „איסלאמיא", וועלכע האט פערעפענטליכט זיין געפעלשטען בריף.

אדמיניסטראטיווע שטראף אויף אן אראבישער באנדע-פיהרער

י ר ו ש ל י ם (יט"א) דער געהילפס-דיסטריקט-קאמיסאר אין טול-כרם האט פערמשפט דעם שייך רעפיק-נאדזשאב אויף דריי חדשים פערטרייבונג אין בית-שאן, זעקס חדשים פאליציי-אויפזיכט און 700 פונט ערבות-דעפאזיט פון גוטער אויפפיהרונג רעפיק-נאדזשאב איז בעשולדיגט געווארען אין ארגאניזירען א טעראריסטען - באנדע, וועלכע האט גע האט אויסגעפיהרט צוו. אנד. דעם אנפאל אויפ'ן קבוץ „הכובש", צוליב מאנגעל פון בעווייזען האט דאס געריכט דעם שייך געהאט פריי געשפראכען.

יוזעף פּילסודסקי — די פֿערקערפּערונג פֿון פּוילען

אין אַן׳אַרטיקעל: פּוילען, פּילסודסקי און ענגלאַנד האָט דער בעקאַנטער ענגלישער מלוכה־מאַן, מיטגליד פֿון פּאַרלאַמענט געוועזענער פֿאַרשטעהער פֿון שאָטלאַנד אין באַלדווינס רעגירונג ה׳ וואלטער ע. עליאָט געשריבען אָט וואָס:

יוזעף פּילסודסקי, דאָס איז אַ פֿראַגע פֿון דער צוקונפֿט! דער נאָמען איז די פֿערקערפּערונג פֿון דער פּוילישער מלוכה, מיט איהר גאַנצער מאַכט און אַלע שוואַכקייטען, און דעריבער האָט ער פֿערנומען וואָסאַמאָל מעהר די מוחות פֿון די, וועלכע אינטערעסירען זיך מיט דעם ענין פּוילען.

פּילסודסקי, ווי געזאָגט, פֿערקערפּערט מיט זיך גאַנץ פּוילען. נאָך מעהר האָט צו זאָגען אין דעם פֿאַקט דאָס, וואָס ער איז גיכער געוועזען אַ ליטווין.

פֿאַר די ענגלענדער איז שווער אַרויסצופֿיהלען די בעציהונג פֿון פּוילען צו ליטע, לייכטער וועלען דאָס פֿערשטיין די שאָטלענדער, ווייל די בעציהונגען צווישען פּוילען און ליטע דערמאָנען די בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און שאָטלאַנד; נאָך מעהר די אָנגעזעהענסטע ענגלענדער ווייזען זיך אַרויס, ביים נעהנטערען דערקענען אַלס שאָטלענדער. צי איז אַלעמען בעקאַנט, אַז לאָרד באַלפֿור, דער פּרעמיער און אויסערן־מיניסטער פֿון גרויס־בריטאַניען אין מאָמענט פֿון שליסען דעם ווערסאַלער טראַקטאַט, איז געווען אַ שאָטלענדער? נישט אַלע ווייסען אויך, אַז דער גרויסער גלאַדסטאָן, וועלכער איז אין אויסלאַנד אָנגענומען פֿאַר אַ טיפּ פֿון אַן׳ענגלענדער איז פֿון שטאַם אַ ריינער שאָטלענדער פֿון ביידע ליניעס!

און דאָך זענען די צוויי מענשען געווען טיף איבערגעגעבען ענגלאַנד, אָהן אַ סימן פֿון אונקאָנסעקווענצקייט. איך מיין, אַז ענגלאַנד וועט זיין לייכטער צו פֿערשטעהן פּוילען, אויב סיוועלען זיין ערקלערט די דאָזיגע פֿאַקטען.

פּילסודסקי האָט זיך געוויזען ווי די פֿערקערפּערונג פֿון פּוילען מיט זיין ווענדען די אויסשליסליכע אויפֿמערקזאַמקייט, אויף דעם ענין פּוילען, אַלס אויף אַ זאַך פֿון אונגעוועהנליכער בעדייטונג נישט נאָר פֿאַר איהם, נאָר פֿאַר גאַנץ אייראָפּא.

עס איז פּאָפּולער אין ענגלאַנד אַ מעשה׳לע מען דערצעהלט וועגען 5 מענשען, אַן׳ענגלענדער, פֿראַנצויז, דייטש, פּאָליאַק און רוס — האָבען בעקומען אַן׳אויפֿגאַבע אָנצושרייבען אַן׳אַרטיקעל פֿאַר דער ענציקלאָפּעדיע אונטערן קעפּעל „העלפֿאַנט" דער ענגלענדער איז נאָך אַ יאָהר רייזע געקומען מיט אַן׳אַרטיקעל: „די יאַגד אויף עלפֿאַנטען אין צענטראַל־אַפֿריקע". דער פֿראַנצויז האָט פֿערבראַכט אַ גאַנצען זומער אין קאַווארניע און נאָר פֿון צייט" צו־צייט זיך אַריינגעכאַפּט אין זאָאָלאָגישען גאַרטען און נאָכדעם פֿערדעמאָנסטרירט אַ שקיץ אָנגעשריבען מיט אַ לייכטער שפּראַך און מיט אַ געוויסער דאָזע ציניזם: „דער עלפֿאַנט און זיינע ליבעס". דער דייטש האָט געזאַמעלט אַלע מינים פֿון העלפֿאַנטען און פֿאָרגעשטעלט אַ לאַנגען און לאַנגווייליגען טראַקטאַט, אילוסטרירט מיט אויפֿנאַהמעס פֿון די בעקאַנטסטע מוזעי־סקעלעטען. דער רוס האָט זיך פֿערשלאָסען אין צימער, אויסגערויכערט טויזענט פּאַפּיראָסען און צוגעשיקט אַן׳אַרטיקעל „צי עקזיסטירען אין דערווירקליכקייט עלפֿאַנטען, דער פּאָליאַק האָט זיך אַוועקגעזעצט ביי זיך אין קאַבינעט און אין 2 וואָכען אַרום צוגעשיקט אַן־אַרטיקעל פֿול מיט בעווייזען און ביישפּילען אונטערן קעפּעל „דער עלפֿאַנט און דער ענין פּוילען".

די אַרבייט, וועלכע עס האָט אויסגעפֿיהרט פּילסודסקי איז אונז בעקאַנט פֿון צוויי זייטען. די ערשטע זיין ראָלע אַלס לייטער פֿון בעפֿרייאונגס־בעוועגונג, איז בעקאַנט פֿון אַ סך לענדער אין אייראָפּאַ נאָך פֿון פֿאַר דער מלחמה, און אויב זי איז שוין איצט נישט אַזוי בעוואונדערט דורך אונז, ווי אין די צייטען פֿון לאַרד פּאַלמערסטאָן, איז דאָך זיין אַרבייט אויף דעם פֿעלד אַן׳אויסערגעוועהנליכע.

די צווייטע זייט: דאָס זענען די לעצטע יאָהרען פֿון זיין לעבען. וועגען דעם דערוויסען מיר זיך פֿון די ערינערונגען פֿון די לעצטע עטליכע און צוואַנציג יאָהר. די ערינערונגען געבען אַ בילד פֿון אַ כאַראַקטער, פֿון וועלכען צוליב די איבערלעבונגען און אונגעוועהנליכע טאַטען מען וואָלט געקאָנט נעהמען, אַ טעמע צו אַ סענסאַציאָנעלען ראָמאַן אָן און פֿאַר זיך.

די ערינערונגען שטעלען מיט זיך נישט פֿאַר דאָס לעבען פֿון פּילסודסקין — דאָס איז אַ זאַמלונג פֿון פֿאַקטען פֿון וועלכע מען וועט ערשט קאָנען צוזאַמענשטעלען, אויספֿיהרען וועגען לעבען פֿון יוזעף פּילסודסקי — און אָט וואָס נאָך עס מאָלט דאָס לעבען פֿון פּילסודסקין — די איבערקעהרעניש דעם 14—12 מאַי 1926.

— כדי אַרויסצורופֿען אַן׳איבערקעהרעניש זעהנען גענוג קוילען און פּאַטריאָטישע לידער, כדי אויפֿצובויען אַ מלוכה, דאַרף מען שווערדען, האַמערס און געזעצען אויך מענשען וואָס ווילען די געזעצען שטאַרקען, מענשען וואָס ווילען זיי געהאָרכזאַם זיין. יעדער האָט געוואוסט, אַז פּוילען קאָן קעמפֿען, קיינער האָט נישט געוואוסט, אַז פּוילען קאָן רעגירן, און רעגירען מיט אַנדערע. די געשיכטע ביז 1926 האָט קיין ענטפֿער אויף דער פֿראַגע נישט געגעבען. דאָס יאָהר 1926 האָט דאָס ערשטע מאָל בעוויזען ענגלאַנד, אַז פּוילען איז אויפֿגעשטאַנען, אַ סך זאַכען זענען אין פּוילען פֿאַרהאַן גוטע, אַ סך שלעכטע אָבער דער עקספּערימענט פֿון שאַפֿען פֿון דער מלוכה, ווי עס האָט איהם דעמאָנסטרירט פּילסודסקי, דאַרף טיף פֿערינטערעסירען אַלע די וואָס שטודירען די פּאָליטיק, טעאָרעטיש, אָדער פּראַקטיש, און די, וועלכע זענען בעזאָרגט צוליב דער צוקונפֿט פֿון גאַנץ אייראָפּא.

וואלטער ע. עליאָט

דאָס בעזעצען אַפֿריקע מיט אייראָפּעער

פֿון ס. ל. גערניע

דעם אַרטיקעל וועלכען מיר ברענגען ווייטער, איז גענומען פֿון דער צייטשריפֿט „אויס־וועג" (דערשיינט אין פּאַריז), וועלכע פֿערנעהמט זיך אין ברייטען מאַסשטאַב מיט די פּראָבלעמען פֿון אומשיכטונג און עמיגראַציע, אונז יודען, אַלס עמיגראַציע־פֿאָלק, דאַרף מער אָדער ווייניגער אינטערעסירען די פּראַגעס, וועלכע דער אויטאָר רוקט אַרויס אין אַרטיקעל „דאָס בעזעצען אַפֿריקע מיט אייראָפּעער".

דאָ ווערט בעריהרט די ווייטאַגדיגע פּראַגע, ווי צו געפֿינען אַן׳אָרט פֿאַר מענשען, וועלכע זוכען ברויט און אַרבייט.

רעד.

דאָס פֿערוואַנדלען אַפֿריקע אין אַ קאָלאָניזאַציע לאַנד מיט׳ן ציל דאָרט צו בעזעצען דעם אייראָפּעאישען מענשען־עודף פֿאָדערט אַ רעפֿאָרם פֿון די איצטיגע קאָלאָנאַל מעטאָדען. דאָס אויפֿשליסען אַ פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿון דער געוואַלדיגער ציווילאַטאָרישער אויפֿגאַבע, וואָס שטייט זיי פֿאָר.

פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿון דער געוואַלדיגער צי־ אין אַ בליהענדיגען ווייַן לאַנד פֿאָדערט אַ סך אָנגעשטרענגטע אַרבייט פֿון מענשען, וואָס גיבען זיך אָפּ אַ דין וחשבון וועגען דער גרויס און פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿון דער געוואַלדיגער ציווליזאַטאָרישער אויפֿגאַבע, וואָס שטייט זיי פֿאָר.

די קומענדיגע אייראָפּעאישע וואַנדערונג קיין אַפֿריקע וועט זיין אַ דירעקטער געגענזאַץ צו די ביז איצטיגע אייראָפּעאישע וואַנדערונגען.

אויך במשך פֿון לעצטען יאָהרהונדערט האָט אַ גרעסערע צאָהל מענשען אויסגעוואַנדערט קיין אַפֿריקע. ווייערע מאָטיווען זענען אָבער געווען אין גאַנצען אַזוינע, ווי מאָטיווען צוליב וועלכע מענשען וועלען מוזען וואַנדערען אין נאָהענטסטען עתיד. די פֿריהערדיגע וואַנדערער זענען אָנגעקלאַגט געוואָרען דורך די שאַנסען, וואָס עס האָט געגעבען דאָס אויפֿבליהען פֿון עגיפּטען און ווייניגע טיילען פֿון דרום־אַפֿריקע, וואָס זענען פֿערוואַנדעלט געוואָרען אין רויהשטאָף ליפֿעראַנטען פֿאַר דער אינדוסטריעלער ענטוויקלונג פֿון אייראָפּע. די טרייב־מאַטעריעלע קראַפֿט איז געווען די בוימוואָל ביים נילוס און דאָס גאָלד אין דרום־אַפֿריקע. אַזוינע מאַגנעטען זענען מעהר נישטאַ און מעהר קען מען שוין נישט האָפֿען, אַז אייראָפּע וועט בעפֿרייט ווערען פֿון איהר עודף דורך אינדיווידומען, וואָס וועלען אוועקפֿאָהרען נאָר מיט רייזע־הוצאות אין קעשענע, אַזוינע אינדיווידען קענען נישט האָפֿען, אַז זיי וועלען דאָרט דערגרייכען צו רייכקייט און וואוילזיין.

און ווייל עס האָבען זיך פֿולשטענדיג געענדערט די אויפֿגאַבעס, וואָס דער אייראָפּעער וועט מוזען דערפֿיהלען אין אַפֿריקע, מוז געביטען ווערען אויך דער איינוואַנדערונגס מאַטעריאַל.

איידער מיר ענטפֿערען אויף דער פֿראַגע, וועלכע אַפֿריקאַנישע געביטען וועלען זיין צוגעפּאַסט צו בעזעצען מיט אייראָפּעער, איז נויטיג זיך צו שאַפֿען אַ פֿאָרשטעלונג ווי די איינוואַנדערער־מחנה דאַרף פֿערטיילט ווערען.

די וואָס קומען קיין אַפֿריקע דאַרפֿען געדענקען, אַז זיי קומען אָפּטון אַ ריזען אַרבייט פֿאַר דער מענשהייט און זיי קומען נישט יאָגען זיך נאָך רייכקייט. מען מוז אויך נעמען אין אַכט, אַז עס מוז געפֿונען ווערען אַן׳אָנגעמבאַרער אויסגלייך צווישען די פֿאַרביגע און אייראָפּעער.

אַזאַ נישט בעאַרבייטער קאָנטינענט ווי אַפֿריקע פֿאָדערט פֿאַר זיין גייסטיגען אויפֿבוי יונגע, שטאַרקע, אינטעליגענטע און געבילדעטע מענשען. עס זענען נויטיג גוטע פֿערוואַלטונג — בעאַמטע, דאָקטוירים, לעהרער, און אינסטרוקטאָרען, מיט אַ הויכער מאָראַלישער פֿעראַנטוואָרטליכקייט, מיסיאָנערען מיט אַ ווייטען האָריזאָנט, איבערגעגעבענע וויסענשאַפֿטלער.

פֿאַר דער דאָזיגער אויפֿגאַבע זאָלען די אייראָפּעער אויסקלויבען זייערע בעסטע זיהן, בעזונדערס דאַרפֿען זיך די פֿראַנצויזען בעפֿרייען פֿון זייער געוואוינטקייט, אַז אין די קאָלאָניעס דאַרף מען שיקען נאָר אַ נישט־אָנערקענטען געני אָדער סתם אַ טויגעניכטס, דאָס מוז געענדערט ווערען.

די דערפֿאַהרונג לערנט אונז, אַז די גייסטיגע צוגרייטונג גייט פֿאַר דער מאַטעריעלער. די אייראָפּעאישע קאָלאָניאַל מלוכות וועלען מוזען זיך בעשעפֿטיגען מיט דער אָרגאַניזאַציע פֿון דער גייסטיגער צוגרייטונג. די קאָלאָניאַל־מלוכות טאָרען נישט פֿערגעסען, אַז זיי זענען דער קערן פֿון ידער אַפֿריקאַנישער ציוויליזאַציע. נאָר ווען די דאָזיגע צוגרייטונג־אַרבייט וועט דורכגעפֿיהרט ווערען, וועט די צאָהלרייכע אייראָפּעאישע אינטעליגענץ געפֿינען אַ טעטיגקייט פֿעלד אין אַפֿריקע, און אַזוינע טעטיקייט־פֿעלדער זענען איצט בעזונדערס נויטיג ווייל אין אייראָפּע זענען זיי נישטאָ.

עס וועט געשאַפֿען ווערען אַ וועג פֿאַר טעכניקער, אינזשינירען, וועג־בויער, אונטערנעהמער, שטאָט־בויער. זייער אַרבייט וועט מיטהעלפֿען אויך די איינגעבאָרענע צו לעבען אין בעסערע תנאים.

אַ גייסטיג און מאַטעריעל צוגעגרייטע אַפֿריקע וועט אויף אַזאַ אופֿן עפֿענען אַ וועג פֿאַר אַ ברייטער איינוואַנדערונג.

די אייראָפּעאישע איינוואַנדערונג ציהט זיך קיין צפֿון־ און דרום־אַפֿריקע. אין די דאָזיגע צוויי ריכטונגען וועט זיך נאָר די איינוואַנדערונג לאַנג ציהען.

די אַפֿריקאַנישע געביטען אָבער, וואָס קומען איצט אין בעטראַכט לאָזען זיך איינטיילען אין דריי זאָנעס.

אין דער ערשטער זאָנע ליגט מאַראָקע, אַלזשיר, טוניס, ליביע און עגיפּטען. אין מאַראָקאָ קען זיך די צאָהל פֿערדאָפּלען, אין אַלזשיר, וואו עס איז פֿערהאַן קוים 12 פֿערזאָן אויף אַ קוואַדראַט קילאָמעטער, קען זיך די איינוואוינערשאַפֿט נאָך מעהרער פֿערגרעסערען. אַ שטראָם איינוואַנדערער קען אויך אַריין אין טוניס, ליביע און עגיפּטען.

אין די קומענדיגע 50 יאָהר קען אין צפֿון

(ווייטער זעה 9־טע זייט)

פעדטער צוזאַמענפֿאָהר פֿון „יעאָס" אין פּוילען

די טעג איז פֿאָרגעקומען אין וואַרשע דער 4. צוזאַמענפֿאָהר פֿון דער יודישער עמיגראַציע־געזעל שאַפֿט „יעאָס", וועלכער האָט אַרויסגערופֿען אַ גרויסען אינטערעס אין דער געזעלשאַפֿט צוליב דער אַזוי אָנגעווייטאַגטער אין איצטיגען מאָמענט עמיגראַציע־פּראַגע.

די עפֿענונג פֿון צוזאַמענפֿאָהר איז פֿאָרגעקומען דאָנערשטאַג 7 אָוונד, אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וואָס דער צוזאַמענפֿאָהר איז צונויפֿגעפֿאַלען מיט דעם 10־יאָהריגען יובל פֿון דער געזעלשאַפֿט — האָט דאָס מאָל די ערעפֿענונג געטראָגען אַ בעזונדער פֿייערליכען כאַראַקטער. עס זענען אָנוועזענד געווען דעלעגאַטען פֿון די אָפּטיילונגען אין וואַרשע, ווילנע, לעמבערג, ראָוונע, בריסק, ביאַליסטאָק, און לאָדז. ווי אויך אַ גאַנצע רייהע געסט, צווישען וועלכע עס האָבען זיך געפֿונען דער דירעקטאָר פֿון עמיגראַציע־דעפּאַרטאַמענט אין מיניסטעריום פֿאַר כאַציאַלער שוץ ה׳ ביעסיעקיערסקי, דער עמיגראַציע־אינספּעקטאָר ה׳ סאָפּיעהאַ, דער רעפֿערענט פֿאַר יודישע ענינים אין אינערן־מיניסטעריום ה׳ האַפּסקא, פֿאַרשטעהער פֿון „היקעם" ה׳ ישראל בערנשטיין, פֿאָרזיצער פֿון וועלט־פֿערבאַנד „אָרט" ה׳ לעאָן בראַמסאָן, דירעקטאָר פֿון „דזשאָינט" ה׳ גיטערמאַן, פֿאַרשטעהער פֿון פּאַלעסטינע־אַמט די ה״ה קאַשמאַן און שאַפּאַר, דירעקטאָר פֿון „אָרט" ה׳ יאַשונסקי, דירעקטאָר פֿון עמיגראַציע סינדיקאַט ה׳ ד״ר כוואַט, פֿאַרשטעהער פֿון שיפֿס־געזעלשאַפֿטען, פֿאַרשטעהער פֿון דער גאַנצער יודישער פּרעסע און פֿערטרעטער פֿון אַ גאַנצער רייהע אַנדערע צענטראַלע יודישע אָרגאַניזאַציעס און פֿעראיינען.

דעם צוזאַמענפֿאָהר עפֿענט דער פֿאָרזיצער פֿון יעאָס־ראַט ה׳ מ. שאַליט (ווילנע), דערמאָנענדיג די פֿאַרשטאָרבענע עסקנים אויפֿ׳ן געביט פֿון יודישער עמיגראַציע: ד״ר לעאָן מאָצקין, ד״ר ש. גאָלדפֿלאַם, ד״ר מ. זילבערפֿאַרב, ד״ר ז. ביכאָווסקי, רעד. א. גאָלדבערג און ש. קוליקאָוויטשער פֿון ראָוונע. דאַן בעגריסט ער די פֿאַרשטעהער פֿון דער מאַכט. פּרעסע. דעלעגאַטען און געסט. אין נאָמען פֿון דער עקזעקוטיווע פֿון „יעאָס" בעגריסט ה׳ ד״ר פּעקער די אָנוועזענדע דעלעגאַטען און געסט, דאַנקענדיג דער רעגירונג פֿאַר דער ממשות־דיגער אונטערשטיצונג, וועלכע זי ערטיילט דעם „יעאָס". אַ לענגערע רעדע האַלט ה׳ ד״ר טאַרטאַקאָווער, אָפּשטעלענדיג זיך בעזונדערס אויף דער טראַגישער לאַגע, וועלכע עס לעבט איבער אין די נאָכמלחמה־יאָהרען דאָס יודענטום אין גאַנץ אייראָפּע, בעזונדערס אין פּוילען. ער שטרייכט אונטער די בעדייטונג פֿון דער עמיגראַציע־אַרבייט.

דער פֿאַרשטעהער פֿון מיניסטעריום ה׳ ביעסיעקיערסקי בעגריסט דעם צוזאַמענפֿאָהר און בעטאָנט, אַז די רעגירונג שאַצט אָפּ די גרויסע לייסטונגען פֿון „יעאָס" אויפֿ׳ן געביט פֿון הילף און שוץ פֿאַר עמיגראַנטען. ער פֿערזיכערט אַז דער יעאָס וועט אויך ווייטער געניסען פֿון דער מאַטעריעלישער און מאָראַלישער אונטערשטיצונג מצד דער רעגירונג. עס בעגריסט דאַן ה׳ שאַפּאַר אין נאָמען פֿון פּאַלעסטינע־אַמט, ה׳ בראַמסאָן — אין נאָמען פֿון „אָרט" ה׳ דיר, גאָטליב אין נאָמען פֿון הילפֿס־קאָמיטעט פֿאַר די דייטשע פּליטים און אין נאָמען פֿון דער יודישער פּרעסע, בראַנשטיין — פֿון צענטער. האַנדוועדקער־פֿעראיין ה׳ ל. ראַמאַנוס — פֿון צענטער. סוחרים־פֿעראיין און צום סוף דער עמיגראַציע־אינספּעקטאָר ה׳ סאָפּיעהאַ, עס זענען אויך אָנגעקומען אַ גאַנצע רייהע שריפֿטליכע בעגריסונגען („טאָז" צענטאַס, וואַרשאָווער ראַבינאַט א. א.).

דערמיט איז די פֿייערליכע אָפֿיציעלע טייל פֿאַר ענדיגט געוואָרען.

* * *

אין פּרעזידיום זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה״ה מ. שאַליט (ווילנע), ד״ר פּעקער (וואַרשע), ד״ר טאַרטאַקאָווער (לאָדז), פּיסיוק (ראָוונע) בעקענשטיין (ביאַליסטאָק). אַלס סעקרעטאַרען די ה״ה י. וואַלק (ווילנע), און מ. האַלאָוועשקא (ראָוונע).

ה׳ י. גרינפֿעלד גיט אַן׳איבערבליק איבער דער יודישער עמיגראַציע פֿון פּוילען פֿאַר די לעצטע 10 יאָהר און איהרע וויטערדיגע ענטוויקלונגס־טענדענצען. ער בעריכטעט איבער דער טעטיגקייט פֿון יעאָס פֿאַר׳ן דערמאָנטען פּעריאָד אויף די פֿערשידענע געביטען פֿון עמיגראַנטען־הילף (יורידישע הילף, הלוואות, געלד־שטיצע, אינפֿאָרמאַציעס, פּראָפֿעסיאָנעלע צוגרייטונג, שפּראַך־קורסען, אַמבולאַטאָריום א. אַז. וו.) דער בעריכט־איבערבליק איז געווען אילוסטרירט מיט א רייהע סטאַטיסטישע ציפֿערען און פֿאַקטען. (דעם בעריכט וועלען מיר ברענגען בעזונדער).

ה׳ אַלטער שטעלט זיך אָפּ אין זיין רעפֿעראַט אויף די בעציהונגען מיט די מאַכט־אָרגאַנען און עמיגראַציע־אינסטיטוציעס. ה׳ שאַליט (ווילנע) גיט אָפּ אַ בעריכט פֿון דער לעצטער זיצונג פֿון דער עמיגראַציע פֿעראייניגונג „היקעם" אין פּאַריז. אין וועלכער ער האָט זיך בעטייליגט, ה׳ ד״ר פּעקער בעריכטעט וועגען זיין נסיעה קיין מאַסקווע מיט׳ן צוועק צו אינפֿאָרמירען זיך וועגען דער מעגליכקייט פֿון אַ עמיגראַציע פֿון פּוילישע יודען קיין ביראָ־בידזשאַן. נאָך דעם רעפֿערירט ה׳ גרינפֿעלד וועגען דעם 10־יאָהריגען יובילאָום פֿון יעאָס און דער פֿערשטאַרקונג פֿון דער אַרבייט און מאַכט א רייהע קאָנקרעטע פֿאָרשלאָגען. נאָכדעם ווי עס ווערט אויסגעוועהלט אַ פֿערמאַנענט־קאָמיסיע אין בעשטאַנד פֿון די ה״ה ד״ר טאַרטאַקאָווער, מ. שאַליט, י. וואַלק, לאַמאַזשעווסקי, גזאַרין, באַוויק, גרינפֿעלד — הויבען זיך אָן די בעריכטען פֿון די ערטער און די דיסקוסיעס וועגען די בעריכטען פֿון צענטער. אין די דיסקוסיעס בעטייליגען זיך מינקאָווסקי (בריסק), שאַליט און וואַלק (ווילנע), קאַפֿלער (לעמבערג) הפֿץ און בעקענשטיין (ביאַליסטאָק), באַדילקעס (לאָדז), האַלאָוועשקא און גאַרין (ראָוונע) עס האָבען געענטפֿערט די ה״ה אַלטער גרינפֿעלד און שאַליט.

די דיסקוסיע, וואָס איז אין אַלגעמיין געשטאַנען אויף דער געהעריגער הויך, האָט אַרומגענומען אַ גאַנצע רייהע פֿראַגען פֿון עמיגראַציע־טעטיגקייט אין דער צענטראַלע און אָפּטיילונגען און האָט אויך בעריהרט פֿראַגען פֿון ברייטערען אָרגאַניזאַציאָנעלען און געזעלשאַפֿטליכען כאַראַקטער. כמעט אַלע רעדנער זענען געקומען צום אויספֿיהר, אַז דער 10־יאָהריגער יובל פֿון יעאָס דאַרף אויסגענוצט ווערען פֿאַר אַ ברייטערער פּראָפּאַגאַנדע־אַקציע פֿאַר די אויפֿגאַבען און צילען פֿון דער עמיגראַציע־געזעלשאַפֿט „יעאָס" ווי אויך פֿאַר דער פֿערשטאַרקונג פֿון איהר פֿינאַנציעלער באַזע אויף די ערטער.

צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס (די רעזאָלוציעס ברענגען מיר בעזונדער)־ נאָך דעם קומען פֿאַר וואַהלען. אין צענטראַלען ראַט זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה״ה מ. שאַליט (ווילנע), ד״ר טאַרטאַקאָווער (לאָדז), ד״ר שעהנפֿעלד און ד״ר זילבערשטיין (לעמבערג), י. גרינפֿעלד און ד״ר מ. פּעקער (וואַרשע), לאַמאַזשעווסקי (בריסק), גאַרן און פּיסיוק (ראָוונע), בעקענשטיין (ביאַליסטאָק), ד״ר וו. ראַטפֿעלד, ד״ר י. שיפּער, רעד. מ. אינדעלמאַן, רעד. י. אָפּענשלאַק, מ. טורקאָוו, לאַזאַר קאַהאַן, ר. שאַפּאַר, אינזש. אַ. רייס, אַדוו. א. לעווינסאָן, אינזש. מ. טעמקין, רעד. מ. מאַזעס, י. בראַגינסקי, מ־ ל. שצופּאַקעוויטש, אַדוו. א. רודניצקי (ווילנע), אברהם קאַן (לאָדז).

קאַנדידאַטען — די ה״ה ד״ר י. שאַלמאַן וואַרשע, י. גאַלדין (לאָדז), צ. בראַמניק (ראָוונע), י. מאַרגענשטערען און אַדוו. ל. קאַץ (וואַרשע).

רעוויזיר־קאָמיסיע — די ה״ה אריה שטיין, חיים העניג, אַדוו. טרעפּמאַן, ד. ראַדונסקי און ל. גוטגעלד.

מיט אַ שלוס־רעדע פֿון ה׳ מ. שאַליט ווערט די קאָנפֿערענץ געשלאָסען.

* * *

די נייע — אויף דער לעצטער „יעאָס"־קאָנפֿערענץ אויסגעוועהלטע, צענטראַלע פֿערוואַלטונג האָט אָפּגעהאַלטען איהר ערשטע זיצונג.

די זיצונג האָט געעפֿענט דער פֿאָרזיצער פֿון דער פֿריהערדיגער צענטראַלער פֿערוואַלטונג ה׳ מ. שאַליט, וועלכער טיילט מיט די רעזולטאַטען פֿון די וואַהלען פֿון דער קאָנפֿערענץ.

נאָכדעם קומען פֿאַר וואַהלען פֿון פּרעזידיום פֿון דער צענטראַלער פֿערוואַלטונג און פֿון דעם אויספֿיהר־אָרגאַן — פֿון דער יעאָס־עקזעקוטיווע.

אין פּרעזידיום פֿון דער צענטראַלער פֿערוואַלטונג זענען אויסגעוועהלט געוואָרען: פֿאָרזיצער — מ. שאַליט, וויצע־פֿאָרזיצער — ד״ר א. זילבערשיין, סעקרעטאַר — י. גרינפֿעלד.

אין דער יעאָס־עקזעקוטיווע זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס מיטגלידער און קאַנדידאַטען צו זיי פֿאָלגענדע ה״ה: רעד. מ. אינדעלמאַן, רעד. י. אָפּענשלאַק, ד״ר א. טאַרטאַקאָווער, אינזש .מ. טעמקין, מ. טורקאָוו, אַדוו. א. לעווינסאָן, רעד. מ. מאַזעס, ד״ר מ .פּעקער, אינזש .א. רייס, אַדוו. ד״ר וו. ראַטפֿעלד, ד״ר י. שיפּער און לאַזאַר קאַהאַן.

טרויעריגער שפּאס

פון א רייך יודיש מיידעל מיט איהר טאטענס משרת, אויף וואס זי וויינט ביז היינטיגען טאג

(שטוינענדע געשיכטע פון אמת'ן לעבען)

פון ה. אקערמאן

דער ערשטער קלאפּ

און אנגעפאנגען האט זיך די שטראף מיט פלארא'ס א קינד, א מיידעלע פון פינף יאהר. דאס איז געווען אין א ווינטערדיגען טאג. פלארא מיט איהר מאן און מיט ביידע קינדער זענען געזעסען ביים טיש און האבען געגעסען מיטאג. א זודיגער סאמאוואר מיט א קרופּ איז געשטאנען אויפ'ן טיש און האט געזאטען ווי א גיהנום, און מען האט זיך נישט אוספּיעט ארומצוקוקען ווי אזוי עס איז געשעהען, אבער עס האט פאסירט אן אומגליק.

פלארא'ס מיידעלע האט אויף זיך אויסגעגאסען דעם סאמאוואר מיט'ן זודיגען וואסער און איהר גאנץ לייב האט באלד געברענט מיט העלישע וואונדען.

דריי מעת-לעת איז דאס מיידעלע געלעגען אין גסיסה ביז זי איז געשטארבען. ביי פלארא'ן אין הויז האט זיך געטון חושך. דאס מיידעלע איז געווען זעהר א גערוטענע, א שעהנס, און פּלוצלונג אזא בראך, אזא אומגליק.

דער מיידעל'ס טויט האט פלארא'ן זעהר צובראכען. זי איז ארומגעגאנגען א שטיק צייט ווי א צעמישטע און האט נישט געוואוסט אויף וואס פאר א וועלט זי איז.

דערווייל ווערט א יאהר נאכ'ן מיידעלס טויט, און צוויי און דריי, און סוף כל סוף מוז מען דאך פערגעסען וואס די ערד נעמט צו, — האט אבער מיט פלארא'ן געטראפען א נייער אומגליק, פון וואס זי האט זיך יאהרען לאנג נישט געקאנט דערהאלען:

פלארא'ס מוטער איז איינמאל געווען צו גאסט ביי איהר עלטסטען זוהן אין א דערבייאיגען שטעטעל. אין מיטען דער נאכט איז אין דעם שטעטעל אויסגעבראכען א שרפה און פלארא'ס מוטער מיט איהר ברודער, מיט איהר ברודער'ס ווייב און קינד זענען פערברענט געווארען אויף קוילען.

די שרפה האט דאן ארויסגערופען א סך טרויער אין די ארומיגע שטעטלעך, ווען יונה איז געוואהר געווארען די שרעקליכע בשורה, זענען זיינע געדאנקען צומישט געווארען און ביז זיין טויט שוין מעהר נישט קלאר געווארען.

פאר יאהרען-לאנג איז ער א קראנקער געלעגען ביי זיין טאכטער, ביי פלארא'ן, אין הויז, און זי האט איהם געהיילט ביי אלערליי דאקטוירים, אבער קלאר איז ער שוין קיינמאל נישט געווארען. פאר יאהרען לאנג פאר זיין טויט איז ער ארומגעלאפען איבער דער שטאט א משוגענער און ער פלעגט שרייען: „עס ברענט די לבנה"...

יונה שטארבט מיט א מצוה טויט

זיבען יאהר נאך זיין ווייב'ס טויט איז יונה געשטארבען מיט א מצוה טויט; ווייל קוקענדיג אויף איהם, האט זיך זיין טאכטער פלארא געוואונשען דעם טויט צעהן מאל א טאג, איידער זי זאל זעהען איהר פאטער אויף אזא מדרגה.

פלארא איז דאן נישט געווען צו דערקענען, אזוי פערענדערט האט זי זיך, אזוי געעלטערט איז זי געווארען.

נאך דעם אומגליק מיט דער מוטער און מיט איהר ברודער, איז פלארא געווארען, גארנישט ווי זי איז אמאל געווען, זי האט אנגעהויבען אפּ-צוהיטען יודישקייט, בענשען ליכט, נעמען חלה און נאך זאכען, וואס א יודישע טאכטער בעדארף טון.

ביי איהרע עלטערען אין הויז האט זי דאך קיינמאל נישט געזעהען די אלע יודישע זאכען;; איז זי געיצט געווען ווי א גר'טע, וואס האט נאר-וואס אנגענומען יודישקייט, זי האט געלערענט ביי פרומע יודישע פרויען ווי צו פיהרען א יודיש הויז און ווי אזוי צו זיין א פרומע יודישע פרוי.

אזוי זענען אוועקגעגאנגען יאהרען מיט יאה-רען. פלארא'ס זוהן איז א חתן געווארען און האט גענומען גאר א גערוטענע כלה. דער כלה'ס פא-טער האט געהאט א גרויס געשעפט פון מאנופאקטור און האט פערמאגט א סך טויזענטער קערבלעך און ער האט זיין צוקונפטיגען איידעם (פלארא'ס זוהן), צוגעזאגט אייביגע קעסט און ער וועט איהם ארייננעמען אלס שותף אין געשעפט.

ביי פלארא'ן איז איהר זוהן געווען דאס שווארצאפּעל פון אויג, איהר גאנץ לעבען, און די צוקינפטיגע שנור איהרע איז ביי איהר געווען איהר טרייסט פאר איהר פערלוירענער טאכטער.

און מען גרייט זיך באלד צו דער חתונה פון די גערוטענע חתן-כלה.

ווערט די כלה קראנק אויף סקארלאטינע און דריי וואכען פאר איהר חתונה שטארבט זי.

האבען אלע נאך איהר געקלאגט, איהרע על-טערען, איהרע שוועסטער און ברידער, אלע איהרע פריינט, איהרע מחותנים; אבער אלע האבען גע-קלאגט אזוי לאנג, ביז זיי האבען זיך ברוהיגט. נאר איינער איז געווען, וואס האט זיך נישט גע קאנט ברוהיגען, דאס איז געווען פלארא'ס זוהן, דער חתן. ווען עס איז געווען ויין כלה'ס לויה, האט מען גראד נישט געזעהען, אז ער זאל אזוי מרעיש-עולם זיין, מען קאן אפילו זאגען, אז ער האט גארנישט אזוי שטארק געוויינט: אבער ווען מען איז אויפגעשטאנען דעם לעצטען טאג פון „שבעה", איז דער חתן געווען ביי זיין כלה'ס על-טערען אין הויז און ער איז, צוזאמען מיט זיי, געגאנגען בעגלייטען די נשמה, און צוריקקומענדיג אין הויז אריין איז ער אריינגעגאנגען אין א באזונדערען צימער און האט זיך דארט אויפגע-האנגען.

צי דארף מען דא נאך ווערטער צו דער-צעהלען וועגען פלארא'ס גרויסע וואונדען? עס איז שוין נישט געווען די אמאליגע פלארא, נאר א שאטען. פלארא'ס מאן האט זיך אויך פערעלטערט פאר דער צייט. די אומגליקען האבען איהם אויך שרעקליך געטראפען; אבער ער האט זיך פארט נישט אזוי שטארק געעלטערט, ווי זיין פרוי. זי האט מען ממש נישט דערקענט, מען לייגט א שנערען מת אריין אין קבר... פלארא איז דאן אינגאנצען אלט געווען פערציג יאהר; אבער, ווי געעלטערט זי איז געווען! ווי אומגליקליך!

פלארא'ס מאן האט פערקויפט זיינע מסחרים און איז מיט פלארא'ן אוועקגעפאהרען פאר א לאנגער צייט אויף אריזע, זי זאל פערגעסען איהרע צרות.

די רייזע האט גענומען איבער א יאהר צייט, פלארא מיט איהר מאן זענען צוריקגעקומען אהיים און עס האט זיך געקאנט אויסדאכטען, אז די וואונדען ביי זיי אין די הערצער האבען זיך א ביסעל פערהיילט. פלארא'ס מאן האט נאך אמאל אנגעהויבען האנדלען און ער האט גראד געהאט א סך מזל אין זיינע מסחרים; וואס ער האט געטון, מיט וואס ער האט געהאנדעלט, האט עס געמעגט זיין גאלד, צי עס האט געמעגט זיין שטרוי, האט ער געמאכט א סך ריוח. איצטער איז געווען איין האפענונג, אויף וואס פלארא מיט איהר מאן האבען געהאפט, און דאס איז — א קינד.

פלארא און איהר מאן האבען געפיהלט, אז ווען זיי האבען א קינד, וואלט עס זיי פערגלעט אלע וואונדען. איז וואס עס איז געווען, איז געווען, אבער פון איצט אן וואלטען זיי געווען אנגעפאנגען א ניי בלאט אין זייער לעבענס-בוך, איז אבער פלארא'ן בעשערט געווען נאר צו האבען קינדער אבער נישט קיין אייגענע, נאר פרעמדע, שייער-קינדער.

איהר כוס איז נאך אלץ נישט געווען פערפולט!..

איהר כוס מיט צרות איז, ווייזט אויס, נאך נישט געווען פערפולט, האט זי נאך איבערגעלעבט איהר לעצטען אומגליק: פלארא'ס מאן איז צוליב מסחר אפגעפאהרען אין א ווינטערדיגער נאכט אין א שרעקליכען פראסט און זאווערוכע. ער איז גע-פאהרען אויף א ווייטען פעלד און דער בעל-עגלה איז ארונטער פון וועג און ער האט געבלאנדזשעט, אויפ'ן צווייטען טאג האט מען פלארא'ס מאן מיט נאך צוויי פאסאזשירען און מיט'ן בעל-עגלה גע-פונען פערפרוירענע און פערווייטע מיט שניי.

אויף איהר מאנ'ס טויט האט שוין פלארא נישט געהאט קיין טרעהרען צום וויינען, ווייל איהרע אויגען זענען שוין געווען ווי אויסגעטריקענטע קוואלען.

אבער מען דארף נישט וויינען דוקא מיט טרעהרען אויף אן אומגליק, א הארץ בעדארף קיין טרעהרען נישט, עס וויינט אזוי אויך. אבער דעם וואס וויינט אהן טרעהרען איז טויזענד מאל ערגער. אז מען וויינט זיך אויס מיט טרעהרען, ווערט אויפ'ן הארץ לינדער און גרינגער; אבער אהן טרעהרען ברענט דאס הארץ ווי א פייער...

פלארא איז איבערגעבליבען אנ'עלענדע, אנ'איינזאמע, אהן קינדער, אהן א מאן, ווי א שיף אויפ'ן וואסער, אויף וועלכער די מאנשאפט איז פלוצלינג אויסגעשטארבען...

זענען אזוי אוועקגעגאנגען גאנצע צוואנציג יאהר, אז פלארא איז געזעסען אנ'אלמנה און האט געטרויערט נאך איהר מאן און נאך איהרע קינ-דער, זי האט געוואוינט ביי איהר איינציג פער-בליבענעם ברודער אין ווארשע.

ביז אין צוואנציג יאהר ארום האט זי נאכ-אמאל חתונה געהאט און האט גענומען א צווייטען מאן, אנ'אלמן מיט 4 קינדער. אלע עלטערע מיידלעך.

אין 1905 איז פלארא מיט איהר מאן און זיינע קינדער געקומען קיין אמעריקע, צו איהר מאנ'ס משפחה אין ניו-יארק, וואו פלארא וואוינט ביז היינטיגען טאג.

איהר צווייטער מאן איז געשטארבען מיט זעקס יאהר צוריק אין עלטער פון צוויי-און-ניינציג יאהר, און פלארא איז נאכאמאל איבערגעבליבען אנ'אלמנה.

פלארא, וואס רופט זיך איצטער ווידעראמאל ביי איהר מיידעלשען נאמען, פריידעל, איז שוין נאהענט צו ניינציג יאהר, און ווען זי האט אונז דערציעהלט די געשיכטע, האט זי געוויינט ווי א קליין קינד. זי וואוינט ביי איהרער א שטיף-טאכ-טער, וואס איז שוין אויך אין די זעכציגער יאהרען.

און די זקנה גלויבט, אז איהרע אלע צרות האט זי געליטען איבער דער שאנדע וואס זי האט אפגעטון איהר פאטער'ס משרת, ישכר - בער'ן. און דערפאר איז זי אפגעקומען.

אזוי גלויבט זי...

(סוף).

די יודישע וויסענשאפט און איהר פּלאץ אין יודישער קולטור-לעבען

(צום 10-יעהריגען יובל פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט)

פון א. מעבעס

דער יודישער קולטור-רענעסאנס האט פאר די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאהר צו פערצייכענען א רייה גאר וויכטיגע דערגרייכונגען אויף די פער-שידענסטע געביטען פון גייסטיגען לעבען אין קול-טור שאפען. אנגעהויבען מיט דער שיינער ליטערא-טור, וועלכע האט אין איהר אקטיוו א היפשע צאהל בעדייטענדע קינסטלער פון אייראפעאישען פער-נעם, איבערגייענדיג צום יודישען טעאטער, יודי-שער קונסט און דעם מאדערנעם יודישען שול-וועזען, וועלכע האבען אלע, נישט געקוקט אויף די אויסערגעוועהנליך שווערע תנאים פון די גרויסע יודישען מאסען, בעזונדערס אין מזרח-אייראפע. אהן דער הילף פון דער רעגירונג און אהן דער פינאנציעלער שטיצע פון מעצענאטען און א קויפ-קרעפטיגען, פערמעגליכען בירגערטום, אויף איין מאמענט נישט אראפגעלאזען די העגט און ווייטער אויסגעבויט און פערפעסטיגט די יודישע קולטור-פאזיציעס. ענדליך דער קאלאסאלער אויפשטייג פון דער יודישער פרעסע, וועלכע פיהלט אויס נישט געקוקט אויף אלע איהרע חסרונות, דאך זייער א וויכטיגע אויפגאבע אין יודישען קולטור-לעבען. א לאנגע צייט האט אבער ביי אונז די וויסענשאפט ליכע ארבייט נישט געפונען איהר געהעריגען פלאץ. איהר גואל אין דעם נייעם בנין פון דער מאדער-נער יודישער קולטור. דאס איז אוודאי נישט קיין צופאל. אויך ביי די אומות העולם איז וויסענשאפט נישט קיין מאסען-ארטיקעל, וועלכע ווערט אויסגע-האלטען דירעקט פון א קאנסומענט. דארט איז עס אזוי גוט ווי אויסשליסליך אנ'ענין פון דער מלוכה און אנדערע עפענטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע האבען צו זארגען פאר דער פיהרונג פון דער וויסענ שאפטליכער ארבייט. אהן אוניווערזיטעטען אהן ווי-סענשאפטליכע אנשטאלטען, און ביבליאטעקען, איז נאטירליך כמעט נישט געווען מעגליך קיין וויסענ-שאפטליכע טעטיגקייט. קיין שום קולטור קען אבער פון דער אנדער זייט נישט האבען קיין האפט און קיום, אויב איהם פעהלט אזא וויכטיגער צווייג, ווי די וויסענשאפט.

בנוגע די אלגעמיינע צווייגען פון מענשליכען וויסען קען מען זיך נאך אמת על פי נויט בעגיין מיט איבערזעצונגען, מיט דעם וואס עס שטעלט אין אונזער רשות די אלגעמיין אייראפעאישער קול-טור אין דעם דאזיגען פרט איז די וויסענשאפט או. ניווערסעל און אויך אנדערע פעלקער גייען אויף דעם זעלביגען וועג. אבער דערמיט אליין איז די פראגע ווייט נישט געלעזט. אויך די ליטעראטור איז אין גאר א גרויסער מאס אוניווערסעל, וואס פאר א פנים וואלט אבער געהאט אונזער גאנצע מא-דערנער קולטור לעבען אן א אייגענער אריגינעלער ליטעראטור. אויך אויפ'ן גייסטיגען געביט טאר א פאלק נישט פיהרען קיין לעבען פון א פאראזיט און געניסן אויסשליסליך פון די פירות פון א פרעמ דען גארטען, קולטור איז מחייב, פערלאנגט אנ-שטרענגונג און שווערע פראצע. מען קען מיט איין האנט נעמען, אבער נאר דאן, ווען די אנדערע האנט גיט, אהן אייגענעם צושטייער אין גייסטיגער ארבייט איז נישט מעגליך קיין ארגאניש בעהעפ-טען זיך אן דעם גרויסען אוניווערסעלען קולטור-שטראם. דאס ווערט נאך קלארער, ווען מען בע-טראכט, אז א חוץ אלגעמיינע אויפגאבען האט די וויסענשאפט אויך נאך א גאנצע רייהע ספעציעלע אויפגאבען, וועלכע מוזען קריגען אין יעדער בע-זונדערער סביבה זייער א אייגענעם ענטפער. מיר האבען אויף די פערשידענע געביטען פון סאציאלען און גייסטיגען לעבען אונזערע אייגענע פראבלעמען וועלכע נאר מיר אליין קענען פערענטפערען. אזוי למשל, וואס איז שייך די פראגען פון יודישער גע-שיכטע, יודישער עקאנאמיק, פראגען פון יודישען סאציאלען לעבען, יודישע שפראך, ליטעראטור פאר שונג, דערציהונג, וכדו, א געוויסע צייט האבען מיר זיך אויף די דאזיגע אלע געביטען געשפייזט מיט דעם, וואס עס האט צוגעשטעלט די אין מערב אייראפע געשאפענע „חכמת ישראל".

כ'וויל דא נישט לייקענען די גרויסע פערדינס-טען פון דער מערב-אייראפאאישער יודישער ווי-סענשאפט. די וויסענשאפטליכע אויפטואונגען פון א סך פון די חכמי ישראל וועלען אויך אויף ווייטער בלייבען א וויכטיגער בעשטאנדטייל פון אונזער קולטור-אוצר. עס איז אבער אינגאנצען קלאר, אז אונז קען היינט די חכמת ישראל מעהר נישט בע-פרידיגען, נישט דער צוגאנג, נישט די פראבלעמען, וואס זי האט זיך געשטעלט, נישט דער אופן ווי זי פערענטפערט די דאזיגע פראבלעמען. די גרויסע יודישע מאסען אין מזרח-אייראפע מיט זייער איי-גענעם אריגינעלען לעבענסשטייגער, זייערע גרויסע קולטור אמביציעס און פאדערונגען קענען זיך באין אופן נישט צופרידענשטעלען מיט די רעשטלעך פון יודישען גייסטיגען לעבען, וואס זענען נאך פערבלי-בען ביי די אסימילירטע יודישע קיבוצים אין מערב אייראפע. די חכמת ישראל האט אגב אויך שוין אפילו דארט אפגעלעבט איהר בלי-תקופה, האט איהר היסטארישע פונקציע שוין דערפיהלט, און צי מיר ווילען, צי מיר ווילען נישט, מיר, די פריינט, מיטארבייטער און מיט-קעמפער פאר א מא-דערנער יודישער קולטור טראגען אליין די היסטא-רישע אחריות פאר דעם קיום און ווייטערדיגען וואק-סען פון דער יודישער וויסענשאפט און דערמיט אין א גרויסער מאס פאר דער יודישער קולטור בכלל. קיינער וועט פאר אונז די ארבייט נישט מאכען, קיינער וועט היינט פון אונז די לאסט נישט אוועקנעמען.

היות אבער קולטור ארבייט בכלל און נאך מעהר יענער צווייג, וואס פערנעהמט זיך מיט דער וויסענשאפטליכער פארשונגס-ארבייט, קען געפיהרט ווערען מיט הצלחה נאר בציבור, ווען ידער לייגט צו א האנט און ווען אויך דער איינצעלנער פארשער פיהלט היגטער זיך דעם אטעם פון כלל, ווען ער האט דעם בעוואוסטזיין, אז זיין ארבייט איז אנגע-לייגט און ער קען זיך געבען א ענטפער אויף דער אפט גאר שווערער פראגע, למי אני עמל? איז עס געווען א גרויסער און גאר וויכטיגער אויפטו פון א קליינעם קרייז פיאנערען, צווישען וועלכע עס מוז אין דער ערשטער שורה דערמאנט ווערען דער נאמען פון דעם פריה-פערשטארבענעם נ. שטיף, צו שאפען אזא צענטראלען פלאץ, וואס זאל סיי מאטעריעל, סיי מאראליש ווערען דער שטיץ-פונקט פון דער יודישער וויסענשאפטליכער ארבייט, דער ייווא קען אמבעסטען ערפיהלען זיין אויפגאבע, ווען עס גיט זיך איין צו שאפען די נויטיגע פער-בינדונג צווישען דעם וויסענשאפטליכען ארבייטער און דעם גרויסען ציבור, אן וועמענס מאטעריעלער און מאראלישער הילף די דאזיגע גרויסע היסטארי-שע אויפגאבע וועט נישט קענען אויסגעפיהרט ווערען.

די פראגע פון די יודישע לאוויקעס און בעאמטע אין די מאגיסטראטען

ווארשע. (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע אנגריפען אויף די יודען אין די זעלבסט פערוואלטונגען (מעשה לאדז א. א.) האט דאס עקאנאמיש - סטאטיסטישע ביורא ביים „צעקאבע" פונאנדערגעשיקט צו די יודישע קהלות צוויי אנ קעטעס: 1. וועגען די יודישע לאוויקעס און 2. וועגען די יודישע בעאמטע אין די מאגיסטראטען. דער מאטעריאל פון די אנקעטעס וועט געבען א מעגליכקייט פעסטצושטעלען די ציפערן, ווי אזוי עס שטעלט זיך פאקטיש פאר די לאגע אויף דעם געביט, און מען וועט אזוי ארום קענען גע-בען א זאכליכען ענטפער דער אנטיסעמיטישער פרעסע.

ביז איצט איז שוין ערהאלטען געווארען ביז 200 ענטפערס פון די קהלות. עס איז אבער אויסערסט וויכטיג, אז אלע אהן אויסנאהם קהלות זאלען די דערמאנטע אנקעטעס, וואס פאדערען אגב נישט קיין שום אנשטרענגונג ביים אויספיה-לען, תיכף צושיקען.

ציפערן איבער דער יודישע עליה קיין א"י אין חודש מערץ

ירושלים. (יט"א) פון די גענויע דאטען וועגען דער עמיגראציע - בעוועגונג אין א"י אין חודש מערץ 1935 איז צו זעהען:

אין בעריכטס-חודש האט די צאהל צייטווייליגע בעזוכער (טוריסטען - געשעפטס - בעזו-כער א. דגל..) בעטראפען 16,902, דערונטער 8,657 יודען 2,074 אראבער און 6,171 אנדערע. די צאהל אימיגראנטען, טוריסטען, צוריקגעקעהרטע תושבים, טראנזיט-רייזענדע און צייטווייליגע האט בעטראפען 29,399.

בסה"כ האט די צאהל אימיגראנטען אין מערץ בעטראפען 17,186 דערונטער 7,077 יודען. צו דער צאהל געהערען עולים און טוריסטען, וואס האבען בעקומען וואוין-רעכט אין א"י. די צאהל פרויען שטייגט איבער די צאהל מענער און בע-טרעפט 3,288 לגבי 2,472 מענער. די איבעריגע זענען קינדער אונטער 15 יאהר.

789 עולים זענען געקומען מיט א מינימום-קאפיטאל פון טויזענד פונט. צוזאמען מיט זיי זענען געקומען 697 פאמיליען-מיטגלידער. בלויז בלויז פיער עולים זענען געקומען פון דער קא-טעגאריע קאפיטאליסטען מיט 500 פונט. פאכ-מענער מיט 250 פונט זענען געווען 62, כלי-קודש 139 (מיט 321 פאמיליען-מיטגלידער), סטו-דענטען 175.

אויף ארבייטס - סערטיפיקאטען זענען גע-קומען 1730 עולים.

א"י-תושבים האבען אראבגעבראכט קיין א"י 1777 קרובים, דערונטער 1737 יודען.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון —.630 זל. אן
ארגאניזירט:
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 449-33

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 16 יב אייר תרצה

מאי

זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7.26

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

(א) מארגען פרייטאג ד. 17 מאי דארפען זיך שטעלען:

פאר דער קאמיסיע נומער 1, (פיעטראקאווער 18) מיליטער-פליכטיגע פון יאהר-גאנג 1914, וואס וואוינען אויפן שטח פון 3 פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף R

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, די פאבאר פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914, וואס וואוינען אויפן שטח פון 4 פאליציי קאמיסאריאט מיט די פאמיליען נעמען אויף W

פאר דער קאמיסיע פון פאוויאט, פון יאהרגאנג 1914, נאוואסאלנא 1913, און 1912 קאט. „בע" וואס וואוינען אין נאוואסאלנא מיט די נעמען A—M

אפגעבריהט א קינד

(א) אויף ראקיצינער 12 איז אריינגעפאלען אין א באליע מיט קאכעדיג וואסער דער 2 יעהריגער סטאניסלאוו מישקעוויטש. דאס שווער אפגעבריהטע קינד האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אנ'אונטערגעווארפענע קינד

אין דער אפטיילונג פון געזעלשאפטליכער שוץ זאוואדזקא 11 האט עמעס א פרוי איבערגעלאזט א קינד פון דריי יאהר.

צוגעדריקט דורך א פוהר

אויף נאווא 4 איז צוגעדריקט געווארען צו דער וואנד פון טויער דורך א פוהר א געוויסער קאראל פוטער. פון דעם קוועטש האט עס פוטערן צוּבראכען א האנד און דריי ריפען.

די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די שיף „פילסודסקי" איז דער ערשטער רייזע

דער נייער פוילישער טראנס-אטלאנטיק „פילסודסקי" ריהרט ארויס דעם 27 אויגוסט 1935 אין וועג. די אריינפיהרונגס-רייזע איז פארבונדען מיט אנ'אויספלוג איינע פון די אינטערעסאנטסטע אין דעם הייעהריגען סעזאן. דער מארשרוט הויבט זיך אן פון טריעסט, פארטשפעט ווענעציע נאכדעם די פרעכטיגע פארטען פון מיטעל-לענדישען ים: פאלערמא, אלגיער, און מאלאגא, ווייטער ליסאבאן, אנטווערפען קיין ברוסעל אויף דער אלוועלטליכער אויסשטעלונג. דער אויספלוג וועט דויערן 9 טעג אויפ'ן ים און 7 אויף דער יבשה.

פון טריעסט וועט מען ארויספאהרען דעם 27 אויגוסט 10 א זייגער אינדערפריה, פרייז 400 זל.

איינשרייבונגען נעהמט אן וואגאן-לי-קוק, פיעטרקאווער 64 טעל. 170-77.

א. בערמאנס בילדער-אויסשטעלונג

די בילדער-אויסשטעלונג פון א בערמאן ווערט גוט בעזוכט פון קונסטליבענדען פובליקום. כדי צו ערמעגליכען צו בעזוכען די אויסשטעלונג, זענען די איינטריטס-פרייזען ערמעסיגט געווארען מיט 20 גר. פאר ערוואקסענע, און 10 גר. פאר שול-יוגענד.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ז. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין פעטרקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשיאזד 59) י. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 56).

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוועגד זונטאג פון 9-11 בייטאג און יום-טוב פון 9-1.

פאר דאמען — בעזונדערער ווארטע-זאל.

די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע בעקומט נישט קיין קרעדיטע

(אג) איינע פון די אנגעווייטאגסטע פראגען פון דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע, איז דער מינימאלער אומזאץ-קאפיטאל, מיט וועלכען די פראדוצענטען אפערירען. ווי בעוואוסט איז איצט די הויפט פארם פון דעקונג די אפענע רעכנונג, ביי וועלכער דער לאדזער פראדוצענט מאכט אונבעגליך זיין קאפיטאל אין לאגער פון דעם אפנעהמער – הורטאווניק, עווענטועל פראווינציאנעלער דעטאליסט, ביז דער דאזיגער אפנעהמער פערקויפט די סחורה און ערשט דאן בעקומט דער פראדוצענט פון איהם דעקונג, טיילוויז אין מזומן און צום טייל אין לאנגטערמינינע וועקסלען. דער מאנגעל פון אומזאץ-קאפיטאל ביים פראדוצענט לאזט זיך בעזונדערס שטארק פיהלען צום סוף פון סעזאן, ווי למשל איצט נאכן פארענדיגען דעם זומער-סעזאן און פארן צוטרעטען צום ווינטער-סעזאן ווען א גרויסער טייל פון די לאדזער פראדוצענטן איז געצוואונגען צו רוהען צוליב מאנגעל אין אומזאץ-קאפיטאל. אין די פארגאנגענע יאהרען האט זיך די דאזיגע צרה נישט געפיהלט אזוי שטארק ווי איצט, ווייל דאן איז די קאניונקטורעלע פערערגערונג פון דער צאהל-פעהיגקייט פון די פראווינציאנעלע סוחרים געמילדערט געווארען דורך קרעדיטען, וואס די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע האט בעקומען סיי פון די מלוכה און קאמונאלע בענק, סיי פון די פריוואטע. זייט א פאר יאהר בעקומט אבער די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע אלס ווייניגער קרעדיטען און זי איז דעריבער פול שטענדיג אפהענגיג פון דער צאהל-פעהיגקייט פון די סוחרים.

די לאגע איליוסטרירט אמבעסטען די סטאטיסטיק, וואס איז פערעפענטליכט געווארען דורך דעם הויפט-סטאטיסטישען אמט וועגען דער פערטיילונג פון קורץ-טערמיניגע קרעדיטען דורך די מלוכה'שע און קאמונאלע בענק, ווי אויך פריוואטע בענק.

עס ווייזט זיך ארויס, אז אין יאהר 1934 האט די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע צוזאמען מיט דער ביאלסקער, טאמאשאווער און ביאליסטאקער בעקומען 57 מיליאן זל. קרעדיט פון מלוכהשע קאמונאלע און פריוואטע בענק. כאראקטעריסטיש, אז די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע האט בעקומען סך-הכל פון די אלגעמיינע קרעדיטען וואס זענען פערטיילט געווארען פאר דער גאנצער פוילישער אינדוסטריע, נאר 28 פראצענט, דערביי האבען די קרעדיטען, וואס די מלוכהשע און קאמונאלע באנקען האבען געגעבען פאר דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע בעטראפען נאר 1 פראצענט פון די קרעדיטען, וואס זיי האבען בכלל פערטיילט.

עקספארט-מעגליכקייטען פאר דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) דער ווארשאווער סוחרים-פעראיין האט אין די לעצטע טעג בעקומען א רייה אפערטען פון אויסלענדישע סוחרים, וואס ווילען אנקניפען א ענגערען קאנטאקט מיט דער פוילישער פראדוקציע, דערונטער אויך מיט דער טעקסטיל-אינדוסטריע. פון די אפערטען איז צו זעהען, אז פאר דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע איז פאראן א רייה עקספארט-מעגליכקייט. אזוי למשל וויל אנ'ענגלישע פירמע אימפארטירען דיוואנען פון יוטע און וואל. א בעדייטענדע עקספארט מעגליכקייט פאר דער לאדזער גאלאנטעריע-אינדוסטריע שטעלט מיט זיך פאר עגיפטען. די תפיסה-אדמיניסטראציע אין עגיפטען האט פערעפענטליכט א קאנקורס צו ליפערען פערשידענע מינים זעק, באוועל בענדער, גארן און אנדערע ארטיקלען מיט'ן ליפערונגס טערמין ביז'ן 28 מאי 1935. צוליב דעם זעהר קורצען טערמין מוזען זיך אונזערע גאלאנטעריע-פירמען בעמיהען פון א תיכפדיגער ארגאניזאציע פון דאזיגען עקספארט. איינע פון די בעדייטענדסטע פירמען אין עקוואדאר אינטערעסירט זיך מיט'ן אימפארט פון פוילישע באוועל-אויסארבייטונג, ספעציעל פון ציינגען, עטאמין, פאפעלין ווי אויך וואל-ארטיקלען און פון קינסטליכע זייד.

די לאדזער פירמען דארפען דעריבער ווי מעגליך אויסנוצען די דאזיגע געלעגענהייט.

ציוניסטישע ארגאניזאציע צוגעטראטען צו אנ'אינטענסיווער שקל-אקציע

אין צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער שקל-קאמפאני', וואס ווערט איצט דורכגעפיהרט אין אונזער שטאט, איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אויף שרומיעסקא 29 פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קאמיטעטען פון אלע אלגעמיין-ציוניסטישע גרופירונגען, האנדווערקער-יוגענד און חלוצים-ארגאניזאציעס.

אויף דער פערזאמלונג איז אויסגעוועהלט געווארען אנ'עקזעקוטיווע פון 7 פערזאן מיט ה' אליעזר שיין אין דער שפיץ, וועלכע וועט אנפיהרען מיט דער גאנצער שקל-אקציע.

באלד דערנאך איז פארגעקומען א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען תיכף צוצוטרעטען צו אנ'ענערגישער און אינטענסיווער טעטיגקייט, בכדי אין דער קורצער צייט, וואס איז נאך פערבליבען ביז צום שלוס פון דער אקציע צו דערגרייכען דעם קאנטינגענט פערקויפטע שקלים, וואס איז אויף לאדז ארויפגעלעגט געווארען דורך דעם צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען.

אין די נאהענטסטע טעג הויבען זיך אן א רייה פערזאמלונגען אין אלע ארגאניזאציעס, אויף וועלכע עס וועט געפיהרט ווערען א געהעריגע אויפקלערונגס-ארבייט לטובת דעם שקל-פערקויף. אויסער דעם וועלען שקלים פונאנדערגעשיקט ווערען דורך ספעציעלע בעפולמעכטיגטע לויט די אדרעסען, וואס געפינען זיך אין רשות פונ'ם ציוניסטישען ביורא.

כדאי צו בעמערקען, אז די הייעהריגע שקל-קאמפאניע טראגט א בעזונדער וויכטיגען כאראקטער צוליב דעם בעפארשטעהענדען 19-טען קאנגרעס, וועלכער דארף פארקומען אין מיטען זומער און צו וועלכען עס האבען וואהל-רעכט בלויז שקלים-בעזיצער. דער 19-טער קאנגרעס וועט דארפען ענטשיידען איבער א רייה זעהר וויכטיגע ציוניסטישע ענינים און פראבלעמען פון ארץ-ישראל-אויפבוי אין צוזאמענהאנג מיט דער פערשטארקטער מאסען-עליה.

חודש פאר יוו"א איז לאדז

אין אונזער שטאט איז פארגעקומען א בעראטונג פון דער געזעלשאפט פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. אויף דער דאזיגער זיצונג האט רעד. זלמן רייזען פון ווילנע רעפערירט וועגען די אויפגאבען פון ייוו"א פאר דער יודישער קולטור אין אלע וועלט-טיילען.

נאכ'ן רעפעראט פון רעד. זלמן רייזען איז פארגעקומען א דעבאטע און עס איז בעשלאסען געווארען צו פראקלאמירען אין לאדז א חודש פאר'ן ייוו"א. אין דעם חודש וועלען לאדזער יודען דארפען ארויסווייזען זייער בעציהונג צו דער יודישער קולטור און איהר רעפרעזענטאטיווער אינסטיטוציע, דעם ייוו"א.

לאמיר האפען, אז יודיש לאדז וועט געהעריג אונטערשטיצען די געלד-זאמעל-אקציע פאר ייוו"א.

Dr. med. P. Braun

צורגנעקעהרט פון פאריז

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקה.

נעהמט אן פון 8-1 און פון 4-8 אוו.

Cegielniana 4, tel. 100-57.

א נדן אפערע

(א) לייזער ווארשאווסקי, א שוסטער פון זאוואדזקא 38 איז געבליבען אהן ארבייט. אזוי ווי מען האט געדארפט פון עפעס ערנעהרען די פאמיליע פון 9 מענשען איז ער געפאלען אויף א שכל: ער האט אנגעהויבען שדכנען זיינע צוויי זיהן: דעם 28-יעהריגען אפרים און 24-יעהריגען שלמה. און ביי די מיידלעך, וועלכע האבען געוואלט תתונה האבען גענומען האנדגעלד אויפ'ן נדן.

שלמה ווארשאווסקי איז פאר דער אפערע געשטאנען פאר'ן געריכט בעזונדער.

נעכטען זענען פאר'ן שטעטישען געריכט געשטאנען לייזער ווארשאווסקי און זיין זוהן אפרים.

זיי האבען ארויסגענארט: ביי חיה אילינסקא 200 זל. געניא בערקאוויטש 400 זל. מאניא שמולעוויטש 400 זל. גוטשא ציבוך 600 זל., גנענדעל גינאט 1000 זל. און ביי אנדערע קלענערע סומען.

די בעשולדיגטע האבען בעקומען צו 8 חדשים טורמע.

אנ'עקספעדיטאר פארן געריכט

(א) דער עקספעדיטאר אהרן ווערדיגער, זאקאנטנא 44, האט צוגענומען פון איגנאצי טאפארעק (זגיערזשער 54) צו עקספעדירען סחורה דער פירמע „קאנפעקציאפאל" אין בידגאשטש. די סחורה האט געדארפט צוגעשטעלט ווערען אויף א נאכנאהמע פון 1000 זל. ווערדיגער איז אבער געשטאנען אין א שטענדיגען קאנטאקט מיט דער בידגאשטשער פירמע און ארויסגעגעבען די סחורה פריי. שפעטער האט ווערדיגער געקריגען פון דער פירמע „קאנפעקציאפאל" פאר פערשידענע צושטעלונגען 10,000 זל. אבער טאפארעק'ן די 1000 זל. האט ער נישט בעצאהלט. די פירמע „קאנפעקציא פאל" האט אינצווישען באנקראטירט.

טאפארעק האט אנגעקלאגט איז געריכט דעם עקספעדיטאר.

נעכטען איז ער געשטאנען פאר'ן געריכט.

דאס געריכט האט פער'משפט ווערדיגער'ן אויף 6 חדשים ארעסט און בעצאהלען די 1000 זל.

שטראפען פאר נישט פערזיכערן די ארבייטער

(א) בעת א קאנטראל איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין א סך קלענערע אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען ספעציעל אין דער פראווינץ זענען די ארבייטער נישט פערזיכערט אין דער אובעזפיעטשאלניע. פאר את דעם חטא זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט דער אינהאבער פון דער פאבריק אין זגיערזש, לענטשיצקא 7, אברהם גרונוואלד, און יודעל שיינהאלץ אויך פון זגיערזש, ריבני-רינעק 2.

צוליב די קעלטען פערשפעטיגט דאס גרינצייג

(א) צוליב די קעלטען, וואס הערשען די לעצטע פאר טאג, איז פערהאלטען געווארען אין וואוקס דאס גרינצייג. ווי עס אינפארמירען די גערטנער און ערד-ארבייטער, האבען פערשפעטיגט אין וואוקס רעטאך, שטשאוו, שפינאק, אויך אין די פעלדער וועלען די געוויקסער פערשפעטיגען אויף א 2 וואכען. דאס זעלבע מיט בלומען, בעז, קאשטאנעכ—די דאזיגע פלאנצונגען האבען פערשפעטיגט אויף א חודש

די פרוכטען-ביימער — עפעל, בארנעס, קארשען און טרוסקאווקעס האבען נישט געליטען פון דעם שניי און פראסט דעם 1—2 מאי, ווייל די בלעטלעך זענען צו דער צייט נאך נישט געווען ענטוויקעלט

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אוונר.

זונטאג פון 9-1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזע

צו דער 23טער יאהרצייט פון לאדזער רב רא"ח זצ"ל מייזל

(אויפרוף)

מיר פערמאגען לעצטענס א מאדנע שוואכקייט, צו פערנאכלעסיגען דעם עיקר און שענקען אויפ־מערקזאמקייט דעם טפל, פערגעסען פון אייגענס, איינגעפונדעוועטעס. און בעשעפטיגען זיך מיט נייע פרעמדע און פערפרעמדעטע ענינים.

אט די ערשיינונג בעגעגענען מיר אויף יעדען שריט פון אונזער געזעלשאפטליך לעבען.

ס'איז כדאי אינם טאג פון דער יאהרצייט פון רב זצ"ל איבערצוגעבען פאר דער עפענטליכקייט די מוסטערהאפטע אנפיהרונג און לייטונג פון דער „תלמוד תורה" אויפן נאמען פון גרויסען נפטר זצ"ל. וואס ער אליין האט עס געגרינדעט און גע־שטאנען בראש פון דעם מוסד ביז דער פטירה — און גלייכצייטיג זיך אליין א פרעג געטון: צי דער־פיהלען מיר אונזער חוב לגבי דער אזוי וויכטיגער אינסטיטוציע ווי דאס איז די „תלמוד תורה" פאר אונזער שטאט און — לגבי אונזער גרויסען מנהיג זצ"ל וועלכער האט צעהנדליגער יאהרען געארבייט מיט מסירות נפש פאר דעם וואויל פון אונזער שטאט ?!...

די תלמוד תורה ע"ש הרב זצ"ל האט שוין אונ־טער זיך א סך הכל פון טויזענטער, צענדליגער טויזענ־טער תלמידים, וואס זי האט ארויסגעגעבען אין די 62 יאהר פון איהר עקזיסטענץ — אבער ...

דאס איז דער סך הכל פון געבען, פון לייסטען פאר דער שטאט, פון דערציהען יעדעס יאהר הונ־דערטער קינדער פון די ארימסטע שיכטען פון אונ־זער בעפעלקערונג, אבער... ווי זעהט אויס דער ס"ה פון נעמען, פון דער מיטהילף פון דער ברייטער געזעלשאפט ?

צי דען אזוי צאהלט עס דאס יודישע לאדז אפ איהר חוב וועלכען זי איז שולדיג איהר וועלט־בע־ריהמטען מנהיג, איהר רב און מורה דרך? צי בע־מיהען מיר זיך און צי פערשטעהען מיר גאר ווי אזוי צו פערשטארקען און פערפעסטיגען די ת"ת וואס איז די לעבעדיגע מצבה פון אונזער געליבטען, גע־אכטעטען און געשעצטען רב זצ"ל?

די „תלמוד תורה" אויפן נאמען פון רב זצ"ל איז דאך איינע פון די וויכטיגסטע און שענסטע אינ־סטיטוציעס ביי אונז אין שטאט

אין פעדאגאגיש ערציהערישען זין שטייט די „ת"ת אויף א הויכען ניווא דער ברייטער פראגראם פון די למודים אזוי יודישע ווי וועלטליכע (וועלכער ווערט אויסגעפיהרט אין גאנצע הונדערט פראצענט) איז נישט אונטערשטעליג און האט זיך גארנישט וואס צו שעהמען הן אין ניווא, הן אין זיין תוך

די יודישע למודים ווי אויך די וועלטליכע ווערען אנגעפיהרט דורך די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען, וואס האבען אונטער זיך א רייכע ערציהערישע פראק־טיק אין לאדז

וועמען האבען מיר היינט צו פערדאנקען די עקזיסטענץ פון אזא מוסד ? — די מיטגלידער פון דער היינטיגער פערוואלטונג וואס זענען זיך מוסר נפש, כדי צו דערהאלטען די אינסטיטוציע, צו דער־האלטען דעם גייסטיגען ניווא פון דער ת"ת אויף זיין געהעריגען הויך

און נאך עפעס: נישט בלויז פאר די גייסטיגע ענטוויקלונג פון די קינדער זארגט די פערוואלטונג נאר אויך פאר די פיזישע.

דאס קינד בעקומט יעדען טאג זיין מיטאג, זיין עסען כדי אויפצופרישען זיינע אפגעשוואכטע כחות, — אין דער ספעציעלער קוך ביי דער ת"ת — מיט וועלכער עס פיהרט אן א דאמען קאמיטעט פון די חשוב'סטע פרויען פון אונזער שטאט, ווערען ארויסגעגעבען מיטאגען, געשמאקע און נארהאפטע פאר אלע תלמידים.

די קינדער ווערען בעזארגט מיט קליידונג, שיך, אנצוג, מאנטלען, אויב ווען עס נויטיגט זיך נאר א תלמיד דערין. און דאס איז א חוץ די אלגעמיינע בעקליידונג וואס ווערט אדורכגעפיהרט אין אנהויב פון יעדען ווינטער.

א דאקטאר פון דער געזעלשאפט ט.א.ז. דיזשו־רירט יעדע וואך אין דער ת"ת, אונטערזוכט דעם געזונד־צושטאנד פון די קינדער, און יעדע מעדיצי־נישע הילף בעקומט דער תלמיד אומזיסט.

זומען ווערען די שוואכע קינדער ארויסגעשיקט אויף דער זומער קאלאניע פון ט.א.ז. וואו זיי געפי־נען זיך אונטער א גוטער אויפזיכט.

און דאס אלעס ווערט געטון שטיל, בעשיידען, אהן רעש, אהן דער מיטהילף פון דער ברייטער גע־זעלשאפט.

אין טאג פון רב'ס זצ"ל יאהרצייט דארף זיך דעריבער דערוועקען דאס געוויסען פון דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג מ'דארף זיך אפגעבען א דין וחשבון צי מעגען מיר אזוי גלייכגילטיג זיין לגבי דעם אזוי וויכטיגען מוסד און לגבי איהר שעפער און גרינדער, פיהרער און מחנך, — דער רב זצ"ל ?...

אין טאג פון דער יאהרצייט אפעלירען מיר צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג:

פערשרייבט אייך אלס מיטגלידער פון דער תל־מוד תורה, אונטערשטיצט און העלפט צו דערהאל־טען די עקזיסטענץ פון דער ת"ת.

שמחה בארענשטיין.

אדאלף בערמאנ'ס בילדער־אויסשטעלונג

אזוי ווי דער גוף ברויכט די לופט אזוי מוז די נשמה פונ'ם קינסטלער האבען זיין אטמאס־פערע זיין מיליע, וואו ער זאל זיך קענען ארויס־זאגען, שאפען, און בילדען די שעהנע קונסט.

בערמאן איז דער קינסטלער פון פארב, זיין קינסטלערישע נשמה פערלאנגט זון און בענגט נאך געגענדען איינ'ם ליכטשפיל, וואס מיר רופען דאס אן קאלאראטור, וואס גיט אין רעזולטאט די הארמאניע.

דעריבער פיהלט זיך בערמאן אמבעסטען אויפ'ן מזרח, אין מאיארקא, פאלעסטינא און לעצטענס אין פראנצויזישען מאראקא, די זון מיט איהר היץ, וועלכע שטייגט ביז 65 גראד אין צעלזיוש, דער קלארער בלויער הימעל, די טויזענדיעהריגע מויערען, וועלכע רעהמען ארום די שטאט, דאס פארביגע לעבען, די טונקעל־ברוינע טיפען פון די איינוואוינער, צי דאס איז א פערקויפער פון טייטלען, צי א שלאנגענבענדיגער, צי סתם א שווארצער טיפ פון א בירגער, אינספירירען דעם קינסטלער צו א דערהויבען שאפען, נישט נאר שאפען אינ'ם זין פון נאטירליכער ווידערגאבע פונ'ם געזעהענעם, נאר די מאדעלירונג לויט'ן אייגענעם קינסטלערישען פערנעם.

ווען מיר בעטראכטען אויף דער אויסשטעלונג פון בערמאנס „מאראקקא" דאס בילד וואס איז בעצייכענט אין זיין קאטאלאג מיט'ן נומער 38, מעדערסא בען יוזעף אויסגעפיהרט אין פאסטעל, דאכט זיך אז מיר האבען דערזעהן דאס מאס פון בערמאנס קינסטלעריש שאפען.

מיר פיהלען אינ'ם בילד די איינזאמקייט פונ'ם קינסטלער, דאס אפגעריסענקייט פון דער ארומיגער סביבה, דער אלגעמיינער איינדרוק פון די שטארקע מויערן, דאס סובטעלע, איידעלע שאטענשפיל, די לופט אין די זיילענגענג, די בע־האנדלונג פונ'ם פארבענמאטעריאל, לאזען דער קענען, פון א ליבער, ווייכער בענקשאפט פונ'ם קינסטלער.

ווייטער לויט'ן קאטאלאג אויקאליפטוס נומער 44. ווייזט בערמאן א גרופע פון אויקאליפטוס בוימער, דעם הינטערגרונד, דאס הייסט דעם טלא פונ'ם פראגמענט, גיט ער איבער אין שטארקע שאטיגע טענער, די שטעם פון די בוימער אין פאדערגרונד אויפ'ן ערשטען פלאן, איידעל גע־צייכענט אין פארב, וועלכע הויבען זיך הויך אין הימעל אריין, אין בערמאנס הימעל, וועלכער איז ברייט: און דרייסט אין שפאכטל־ארבייט אויף די לייווענט טראנספערירט, פון רעכטס און לינקס פון די בוימער, געפונען מיר קשאקעס און רעשט־לעך גראז פון א זאפטיג גרין, וועלכעס צוטיילט א וועג פונ'ם זאמדיגען מאראקקא, בעשיט מיט שטיינער און פעלזען.

מיר זעהען ווייטער א גרופע בילדער, וועלכע בעהאנדלען דעם ברעג פון ים, און זיינע פערשי־דענע פאזען, אמאל אנגעברוגזט־ווילד, פאר א שטורם, די כוואליעס אויפגעברוזט און צוקאכט, די פעלזן, די שטייגער די בלאקס, ווילד, ברוטאל און קראכטפאל אויפגעפייטשט, א אמת'דיג בילד פון אויפגעקאכטע נאטורגעוואלטן, אדער גאר א ים ברעג מילד. רוהיג און שטיל, אין א שעהנעם זומערטאג, מיט א העל לאכענדיגען הימעל

ווייטער געפונען מיר אויף דער אויסשטעלונג א סעריע פון פיינע אראבער טיפן, פארביג און לייכט מאדעלירטע יאהר־מערק, צערטאנצט אין א פאנטאן פון מורה פארבען, שטארקע, פעסטע הויריטאנישע מויערן, בעהאנגען מיט גליהענדיגע רעפלעקסען פון זון.

ווען מיר נעמען דעם פערגלייך פון בערמאנס יעצטיגע אויסשטעלונג, מיט זיינע פריהערדיגע פון פאלעסטינא, אדער פון מאיארקא, זעהען מיר דעם אונערמידליכען ווילען פונ'ם מייסטער בער־מאן, צו פערטיפען זיין געשמאק אין דער שטימונג. און אין דער פארבענשטעלונג.

דער מאלער בערמאן גרייט זיך צו מיט א גרויסער אויסשטעלונג קיין אמעריקא, וואוהין ער איז געווארען איינגעלאדען פון א רייהע קינסט־לערישע און ארטיסטישע פעראיינען

די אויסשטעלונג וועלכע געפינט זיך אין א רעפרעזענטאטיוו לאקאל אויף פיעטרקאווער 85 איז ווערט בעזוכט צו ווערען פון א פובליקום, וועלכע וויל געניסען פון אמת'דיגע קונסט.

A, T.

פארפאלען ביי דער ארבייט

(א) אין שאיעוויטשעס אפבריק (קילינסקי־גאס 6) איז פארגעקומען אנ'אומגליקס־פאל מיט'ן אר־בייטער אלפרעד זאוואדזקי (זאגאיניקאווא 23). ער האט בעקומען וואונדען פון קערפער ביי א שטוים אין דער מאשין.

אין אייטינגאנ'ס פאבריק האט זיך אפגעבריהט ביים פלוציגען אויפרייס פון קעסעל דער ארבייטער קארפינסקי (סאסנאווא 2).

אין די ווארשטאטען פון דער פירמע „...־עלמאן (לימאנאווסקיעגא 156) האט זיך אפגע בריהט די ארבייטערין העלענא מארטאלאווסקא.

פון דער סעקציע צו בעקעמפן די שווינדזוכט

5 היינט 8 א זייגער קומט פאר אין לאקאל אויף נארוטאוויטש 30 א פארלעזונג פון ד"ר יוזעף קאהן א.ד.ט.: „די שווינדזוכט ביי קינדער".

עקסמיסיע פון רעווי־טעאטער „באנאטעלא"

(א) אין שטעטישען געריכט איז נעכטען בע האנדעלט געווארען די אנקלאגע נעגען רעווי־טע־אטער „באנאטעלא", וועלכער עס האט ארייגגע־טראגען דער אינהאבער פון לאקאל, וואו דאס טעאטער האט זיך געפונען — פיעטריקאווער 94. דער הויז־ווירט האט בעוויזען, אז דאס רעווי־טע־אטער האט נישט געצאהלט קיין דירה־געלד. דאס געריכט פעראורדענט אנ'עקסמיסיע.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונט

Dr Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונד

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע
הויט־קראנקהייטען און מענער־שוועכע
וואוינט יעצט
טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונד.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע־זאל

SUDOR w płynie „Ap. Kowalski" usuwa POT i WOŃ Wystrzegać się naśladownictw.

ר. איזראעל
די משומדים!
סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען
(15

— געוויס וואלטען מיר נישט געוואלט לייקענען אז אין אונזער אינטערעס ליגט, אז מאריאן זאל רעזי גנירען פון זיין ליבע צו סאבאן, אבער ווען ס'זאל זיך האנדלען וועגען שאנטאזש אדער אונלעגאלע רע פרעסיעס געגען איהם וואלטען מיר נישט געוואלט צוהעלפען דערצו.

— ניין בשום אופן האנדעלט זיך נישט וועגען קיין שאנטאזש, מיר ווילען אז ער זאל בעפרייען סאבאן, ווייל זי געהערט צו אונז און טאר נישט, דערוויל פון אונז אוועקגעהן.

— ווער איז דאס דער „אונז" האט האנקא שטיל געפרעגט.

— רופט אונז ווי איהר ווילט, בעשטימט וואס וואס פארא נאמען איהר ווילט, דאס איז אלץ איינס, פון דעם וועט דער ענין נישט אנדערש ווערען, רופט אונז הענדלער מיט ווייסע שקלאפען, רופט אונז אן פרויען הענדלער, מיר וועלען זיך דערפון נישט בעליידיגען. ווי איינער וויל רופט ער אונז, דער עיקר איז, אז איהר זאלט קענען ווירקען אויף מא־ריאנען אז ער זאל זיך צוריקקעהרען אהיים, צו זיין פאמיליע.

און איידער זי האט בעקומען אנ'ענטפער האט זי געעפענט די טיר אין צימער אריין, אין וועלכער ס'האט זיך געפינען מאריאן בוסקא. ס'איז שוין נישט געווען קיין עצה זיך צוריקצוציהען פון דער בעגעגעניש און מאריאן איז געשטאנען פנים אל פנים מיט זיין פרוי האנקא און זיין פריינד הענ־ריק פאוסט. מ'האט נישט לאנג געדארפט ווארטען, אויפ'ן אנהויב פון געשפרעך, ווייל מאריאן האט גלייך אנגעהויבען.

— נאך וואס זענט איהר אהערגעקומען?

האנקא האט געוויינט און האט נישט געקענט איינהאלטען די טרעהרען.

— מיר זענען נישט אהערגעקומען מיט אונזער אייגענעם ווילען, האט הענריק געענטפערט. מ'האט אונז פשוט געצוואונגען אהערצוקומען.

— מיר קענען אייך דא איבערלאזען אליין, האט די דאמע געזאגט, געבענדיג א וואונק, צו דעם קרי פעל, אז ער זאל צוזאמען מיט איהר פערלאזען דאס צימער, זיי זענען ארויס און מאריאן האט געפרעגט:

— וואס האט איהר צו זאגען ?

— דאסזעלבע וואס דו אונז, האט הענריק געענט פערט, דיין טאן מיט וועלכען דו רעדסט איז נישט דער ענטשפרעכענדער.. דו טארסט נישט שפילען דעם בעליידיגטען און בעעוולהטען. גיכער וואלט דאס געקענט טון האנקא, וועלכע איז אבער פיל שטאל־צער און גרויסמוטיגער ווי דו, זי וועט בכלל נישט רעדען מיט דיר וועגען אייערע אינטימע ענינים, זי איז אהערגעקומען בלויז צוליב דעם ווייל מ'האט זי דערצו געצוואונגען.

— אויך מיך האט מען געצוואונגען דא אהער צוקומען.

— זאלען מיר נישט דיסקוסירען וועגען דעם ענין, דאס איז איבעריג, דו ווייסט דאך מאריאן, וואס מען פערלאנגט פון מיר?

— איך וועל דאס נישט נאכגעבען.

— האבען מיר בכלל נישט דא וואס צו טון, יע דענפאלס האב איך נישט דא וואס צו טון, אפשר וויל האנקא מיט דיר רעדען.

— ניין, ניין, איך האב גארנישט וואס צו זא־גען, (האנקא איז אין דעם פאל געווען נאך שטאל־צער ווי הענריק).

— ניין ,איך האב נישט וואס פארצוליגען און וואס צו פערלאנגען. נאך ווייניגער צו בעטען. מא־ריאן קען זיך טון אזוי־ווי זיין הארץ און געדאנקען דיקטירען איהם.

אין דעם מאמענט איז אריינגעקומען די דאמע.

— אלזא, ווי איך זעה זענט איהר נישט געקומען צו קיין הסכם, בעדויער איך שטארק אבער צו פיל צייט האבען מיר נישט פאר אייך, פרוי בוסקא און הענריק פאוסט זענען פריי און זיי וועלען צוריקגע פיהרט ווערען אין שטאט אריין. איהר פאניע בוסקא וועט דא בלייבען און אונזערע רעפרעסיעס געגען אייך וועלען זיך אנהויבען שוין פון דער איצטיגער מי־נוט.

מאריאן האט זיך אויף אנ'אמת דערשראקען. לויט דעם איצטיגען טאן פון דער דאמע, האט מא־ריאן דערפיהלט אז דאס זענען נישט קיין וויצען, אז דא טרייבט מען נישט קיין חוזק. און איהם איז איינגעפאלען אז ער וועט אפנארען די באנדע. וועל־כע האט איהם דא אהערגענארט. ער האט זיך באלד רעצידירט און געזאגט:

— ווארט, א ווייל, איך בין מסכים אונטערצו־שרייבען די פערפליכטונגען וועלכע איהר פערלאנגט

— דאס איז גוט. ביטע שרייבט,

— דער קריפעל האט שנעל צוגעטראגען טינט, פעדער און פאפיר, און עס אונטערגעשטעלט פאר מאריאנען.

— וואס זאל איך שרייבען? האט מאריאן ווייטער געפרעגט.

— דאס וואס איך וועל אייך דיקטירען.

מאריאן האט גענומען די פעדער אין דער האנד אריין און געשריבען לויטן דיקטאט פון דער דאמע.

„דערמיט זאג איך זיך אפ פון דער טענצערין סאבא און פערפליכטע זיך נישט מעהר צו טרע־פען מיט איהר און נישט צו האבען קיין פלענער בנוגע איהר אין דער צוקונפט, די דאזיגע פערפליכ־טונג גיב איך גוטוויליג אהן שום דרוק פון וועלכען ס'איז צד, און שווער זי אויסצופיהרען".

מאריאן האט זי אונטערגעשריבען און דערמיט איז דער ענין ערלעדיגט געווארען, אלע דריי: מאר־יאן, האנקא, און הענריק זענען ארויס פון דער וואוי־נונג אין טויער האט געווארט אנ'אויטא, אין וועל־כען זיי האבען זיך אריינגעזעצט, אהן שום בעגלייט־טונג און זענען אוועקגעפאהרען אין דער ריכטונג פון דער שטאט. דער אויטא האט זיי צוגעשטעלט ביז צו דער וואוינונג פון מאריאנען. דארט זענען זיי אויסגעשטיגען און מאריאן איז דאס ערשטע מאל נאך א לאנגע צייט,, ארויף צו זיך אין דער וואוי־נונג. הענריקן איז געווארען פיינליך די איצטיגע לאגע, ער האט זיך געפיהלט דא איבעריג. אינערליך איז ער געווען זעהר צופרידען וואס דער ענין האט אז גענומען אזא ווענדונג, ער האט געמיינט אז מאריאן האט ווירקליך רעזיגנירט פון דער טענצערין און האט זיך צוריקגעקעהרט אין זיין היים, צו זיין פרוי און קינד. ביי דעם ערשטען געשפרעך צווישען מאן און ווייב האט ער אבער נישט געוואלט זיין און דעריבער האט ער געזאגט:

— איך מוז צוריקגעהן צו מיין בעשעפטיגונג, אין אוונט וועל איך זיך בעמיהען צו אייך אריינ־צוקומען, אויב אייך איז דאס ליב.

— ביטע קומט אריין, האט האנקא געזאגט.

הענריק איז ארויס און האנקא איז געבליבען אליין מיט איהר מאן.

קיינער פון זיי האט נישט אנגעהויבען דאס גע־שפרעך. מאריאן איז אריין אין צימער פון זיין קינד, עס גענומען אויף דער האנד געקושט און געהאלזט און דערביי זיך שטארק צעוויינט

(פארטזעצונג קומט).

פון הונגער

אויף נאַוואָמיעסקאַ 17 איז אַוועקגעפאַלען פון פאַרשפּונג דער היימלאָזער, 61-יעהריגער קאַראָל בושושינסקי.

* * *

אויף מילאַ 15 האָט געפּרובט בעגעהען זעלבסט מאָרד דער 315-יעהריגער אַרבייטסלאָזער אַנטאָני קאַביצקי.

„הבונה"

אויף דער לעצטענס גרינדונגס-פאַרזאַמלונג פון דער „הסתדרות בעלי מקצוע" „הבונה" ביי „הה-אחדות", איז בעשלאָסען געוואָרען אַדורכצופיהרען אַ רעגיסטראַציע פון בעלי-מלאכות פון לאָדז און איינצוואָרדענען פאָלגענדע אומזיסטע קורסען: א) העברעאישער קורס פאַר אָנפענגער, ב) שילדער-מאַלער-קורס, — שטובענמאַלער.

דער ראַדאָמער רבי ר׳ יוסעלע שליט״א בהה״צ זצל״ה מקינצק, חתן הה״צ זצל״ה מביאַלאַ-ברזשיג איז אין לאָדז אצל הגביר ר׳ **נתן לאַנדאַ** (פּוּלנאָצנאַ 10) און וועט זיין אי״ה ביז די צווייטע וואָך פ׳ בחוקותי יום ה׳

איז 9-טען ציהונגס-טאָג איז געפאַלען

אויף נומער **121827**

10.000 זל.

ווי אויך אַ סך אַנדערע גרעסערע געווינסטן אין דער קאָלעקטור

S. MENDELSON

4 נאַוואָמיעסקאַ 4, טעל. 95-246;

גליקליכע לאָסען צו דער 1-טער קלאַס זענען שוין צו בעקומען.

דאָס בעזעצען אפריקע מיט אייראָפּעער

(ענדע פון דער 5-טער זייט)

אפריקע אַריין ביז 2 מיליאָן מענשען. אויך אין אַנגאָלאַ קען במשך פון די קומענדיגע 50 יאָהר אַריין אַ מיליאָן מענשען.

דעם רעשט פון שוואַרצען קאָנטינענט טיילט זיך אין צוויי פאַרשידענע קאַטעגאָריעס און טעריטאָריעס.

די וואַרימע געביטען, וואָס בילדען דעם גרעסטען טייל, זענען בעוואוינט דורך אַ שוואַרצער בעפעלקערונג און קומען נישט אין בעטראַכט פאַר קאָלאָניזאַציע. ווייסע זענען דאָ פערהאַן קוים 200000 במשך פון 50 יאָהר קען אפשר די צאָהל וואַקסען ביז 500.000 אָבער נישט מעהר.

2) די העכערע געביטען, וואו אייראָפּעער קענען לעבען און אַרבייטען. דאָ קען זיך בעזעצען אַ גרויסע צאָהל אייראָפּעער.

עס איז נאַטירליך שווער אָנצוגעבען גענויע שטחים, אָבער לערך זעהט דאָס בילד אויס אַזוי:

אַנגאָלאַ — 134,400 קוו. קילאָמ.

קעניאַ — 403.000 קוו. קילאָמ.

טאַנגאַניקאַ — 448.800 סוו. קילאָמ.

ראָדעזיע — 159.500 קוו. קילאָמ

צוזאַמען 1.146.300 קוו. קילאָמ.

דאָס איז אַ טעריטאָריע, וואָס איז צוויי מאָל אַזוי גרויס ווי פראַנקרייך. אַ בעפעלקערונג פון 10—12 מענשען אויף אַ קוו. קילאָמ. קען דאָ אַרייננעמען ביז 12 מיליאָן אייראָפּעער.

דער טעמפּ פון דער בעציהונג וועט זיין אָפּהענגיג פון דעם, ווען אייראָפּע וועט זיך ענטשליסען צו דער געמיינזאַמער אַקציע. נאָך אַ פינף יאָהריגער דאַנסטונג קען מען האָפען אויף אַ דורכשניט פון 500.000 מענשען אַ יאָהר.

פון דעם אויגענבליק וועט אייראָפּע און אַפריקע, וואָס ווערט אַריינגעצויגען אין דער אַטמאָספערע פון מעהר ווירטשאַפטליכער אַקטיוויטעט בילדען איינציגען קאָנטינענט: אייראַפריקע

פון דער לאָדזשער בערזע

באַנק פּאָלסקי – – – –	87.50
3 פּראָצענטיגע בּוֹדאָוולאַנע –	40.50
4 " דאָלאַרובקאַ –	51.00
7 " סטאַבּיליזאַציע (אמ.)	61.25
5 " וואַרשאַווער ס.-ב. 1934	57.50
5 " לאָדזשער	51.00
ענגלישער פונט – – –	25.93
דאָלאַר אָפיצ. 5.31½ נישט אָפיצ. –	5.40
גאָלד-דאָלאַר – – – –	930
גאָלד-רובל – – – –	480
דייטשער מאַרק – – –	1.88
דאַנציגער גולדען – – –	1 זלאָטע.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע
4-טע קלאַס — 9-טער טאָג

10.000 zł. — 7493 57461 76676 95636 102911 126158

5.000 zł. — 3458 18610 53313 53509 59623 102655 109279 145108 150891

2.000 zł. — 1638 5038 14003 20054 22314 25090 37749 50856 56556 71722 83418 91357 98691 99180 99891 103329 118454 132004 161382 169530 177782

1.000 zł. — 659 5928 7513 11222 15534 18355 19189 22882 24699 44080 46694 47301 53182 57892 74510 82430 86283 88256 114286 118946 134494 144716 — 148042 156448 157998 160308 169908 173462 174403 176513 184400 184582

Po 200 złotych.

18 40 265 355 681 713 44 931 44 1084 143 245 540 603 832 909 2040 132 215 79 509 648 784 825 46 66 929 3048 110 57 282 370 84 554 618 48 727 970 4164 70 249 60 340 462 532 64 71 676 719 26 5054 69 72 117 23 76 88 36 378 878 81 919 63 6031 77 244 436 560 9 958 7027 8 328 419 530 78 713 14 86 975 86 93 8293 398 431 524 38 652 65 720 38 57 9018 98 114 91 329 631 4 782 832.

10072 6 326 471 535 84 698 11137 215 447 741 849 986 98 12124 25 81 550 860 967 72 13061 294 418 61 568 846 42 54 14028 963 148 372 93 405 567 807 37 15207 98 320 456 524 776 897 928 44 16022 40 98 384 503 22 627 17235 508 632 46 761 958 18004 84 70 70 100 300 84 92 546 906 7 38 92 19065 154 79 544 64 662 711 62 819 92.

20201 267 340 427 33 77 639 83 892 21064 5 106 251 349 566 818 61 939 22015 30 3 85 172 4 90 520 331 56 83 522 86 23026 44 253 530 642 78 721 819 941 24340 56 770 835 56 909 53 73 25018 448 765 75 26009 953 72 93 337 91 405 586 701 799 896 970 27041 187 308 591 817 914 28092 109 22 5 538 666 794 886 29074 868 998.

30071 113 52 211 27 41 60 74 91 517 657 719 41 53 31318 36 682 764 94 909 10 968 32049 190 409 23 512 943 72 33073 212 82 379 465 570 764 77 836 34061 257 387 465 528 720 67 841 35023 187 390 424 525 754 36198 233 457 538 600 36 911 98 37 190 227 48 337 47 452 8 527 670 731 86 831 3 900 84 93 28133 89 464 669 39103 35 303 563 735 42 831 58 89.

40020 131 583 601 739 53 837 79 90 954 41190 367 494 600 10 86 763 801 916 42201 89 603 60 94 762 75 975 43028 50 291 302 9 408 660 700 26 815 56 67 97 44076 95 202 9 49 560 630 706 22 45098 269 433 89 683 752 963 78 80 46063 233 382 669 702 28 47021 98 462 553 86 745 913 31 48050 64 96 303 69 785 848 49065 118 31 80 220 341 416 56 602 734 844 904 25.

50046 171 284 89 336 718 633 752 73 84 51062 450 83 518 602 8 15 26 796 51025 989 97 160 376 637 81 824 48 53085 144 208 13 76 312 30 76 540 99 618 19 30 44 776 946 54119 325 59 436 764 870 94 85 96 55015 33 106 59 80 234 63 347 457 82 531 56 98 685 56017 123 88 423 78 602 95 900 994 57031 113 348 585 637 817 45 86 58039 186 312 20 61 561 707 59114 375 87 418 23 4 62 509 669 714 29 47 81 91.

60081 109 70 5 211 60 332 78 575 95 337 61082 291 317 61 416 616 34 711 39 42 57 89 835 69 62011 198 354 62 494 556 85 600 906 63006 8 210 407 70 948 50 64139 65056 7 96 506 44 57 619 91 808 921 65079 121 454 78 604 14 85 66022 209 379 687 726 80 67331 79 94 497 525 721 848 86 93 991 68276 317 23 40 78 417 577 633 72 5 755 84 97 838 933 69009 64 125 34 41 9 55 302 38 551 64 71 83 798 842.

70009 299 359 648 60 751 931 71190 215 450 650 786 90 930 77 72022 146 53 309 72 559 621 75739 922 49 73020 189 325 65 410 86 976 74078 268 75 514 85 75015 191 233 312 640 763 90 881 999 76109 71 250 357 82 566 97 612 99 900 72 77254 316 65 513 546 72 78092 114 214 327 760 830 7 905 80 79072 103 14 18 95 279 82 508 679 87 729 79 88 915.

80001 55 141 98 276 369 78 456 81298 754 400 778 830 82037 123 60 326 89 99 728 70 83001 255 83 383 415 602 767 84001 997 337 448 539 743 915 30 57 85062 383 690 86072 207 16 31 53 85 308 78 540 717 91 87001 46 66 243 307 603 55 66 778 824 963 88013 136 341 405 87 539 677 724 8 972 89028 63 115 65 286 392 412 52 657 358 966.

90054 64 241 59 96 344 79 82 489 681 729 900 30 91021 108 16 321 488 540 67 601 719 858 924 71 92054 202 681 706 47 942 51 89 50 93218 30 300 694 716 22 56 81 810 74 971 94041 253 401 35 42 542 55 848 934 95078 200 67 343 589 6 70 88 797 817 29 91 920 82 96071 95 369 470 550 741 818 53 97120 201 395 407 29 92 576 753 835 905 41 98033 87 149 78 82 778 543 669 83 838 92 991 99210 55 600.

100144 211 78 96 318 463 83 595 776 917 85 8 101076 160 330 411 42 608 724 804 908 98 102088 135 75 87 86 209 51 383 498 591 608 29 767 807 28 949 103055 99 343 83 7 524 727 70 968 104197 214 324 633 700 76 80 95 852 965 105058 108 215 502 665 905 96 106044 106 62 88 345 94 584 602 20 713 107019 106 28 254 45 327 95 412 525 84 683 98 703 806 28 63 932 108032 160 219 394 463 65 97 641 706 109401 23 98 727 847 909.

110031 50 8 137 51 60 95 205 40 412 63 600 47 774 836 76 111011 31 83 193 217 27 73 302 570 699 709 960 11065 317 170 640 838 60 113023 191 216 457 43 622 70 764 77 812 96 7 917 61 114054 350 69 408 40 66 502 690 99 783 801 35 904 8 5115018 252 395 496 663 725 838 116194 233 79 416 643 758 870 903 117050 64 123 40 208 40 73 422 8 761 845 960 91 118012 183 293 368 548 743 45 928 70 119016 374 474 503 16 23 38 52 688 738 879 953 89 91.

120579 753 6 825 982 121238 43 64 342 74 432 76 638 745 836 62 122204 6 44 667 830 931 40 2 123021 4 140 209 43 65 330 446 501 725 826 922 124203 322 467 539 63 690 93 125118 64 247 324 473 573 632 5 126025 67 105 251 398 473 503 919 90 127173 332 437 72 544 75 813 40 78 925 34 91 128066 71 148 58 76 458 579 602 129023 318 22 82 629 761.

130050 296 369 416 505 20 851 908 131025 44 116 64 323 52 77 90 5 451 65 95 849 948 77 132072 118 230 395 427 70 766 133366 496 701 836 922 134060 136 248 524 767 834 912 93 135108 808 96 488 528 943 97 136351 461 622 789 970 137042 88 402 39 54 26 615 738 906 38 138026 343 58 72 557 86 694 816 36 139008 27 69 75 146 71 6 222 598 620 763 859 957.

140069 402 839 141668 769 911 58 142 341 461 555 89 143032 70 250 490 502 87 144011 70 273 423 732 21 875 925 93 145085 112 18 90 1 260 44 37 642 91 776 832 910 35 86 146053 150 270 383 648 147231 50 455 33 8 506 18 951 148072 73 310 934 149020 65 417 80 581 86 34 55 912.

150063 272 476 696 812 901 66 151032 70 99 132 84 405 53 644 5 941 91 152044 81 176 206 484 584 664 837 79 984 85 153140 417 518 31 43 880 945 154137 80 275 343 605 13 794 982 96 98 155526 626 745 93 802 33 933 68 — 156170 345 466 554 702 919 157131 238 305 80 84 555 99 678 158093 6 121 59 356 417 6828 31 159048 142 45 68 269 445 668 724 89 937 903 63

160126 264 85 369 967 161056 251 35 351 70 7 630 739 162082 97 321 418 96 542 52 680 769 163028 56 139 62 226 51 61 359 730 808 164082 112 471 544 630 964 165005 188 285 335 56 67 402 539 804 47 949 166015 54 446 59 589 626 92 746 869 963 167067 215 69 341 584 63 675 794 955 168437 42 35 555 81 6999 169014 69 378 80 452 619 733 898 3

17026 89 225 456 94 521 626 787 908 38 171104 246 333 601 931 172159 203 37 46 63 91 506 629 57 718 69 73 950 60 173075 104 16 342 60 48 85 408 50 844 174063 80 259 81 95 325 66 404 700 903 11 31 175120 230 62 85 310 424 7 30 72 756 96 828 41 901 176125 319 417 567 826 31 959 177204 956 178010 111 94 370 84 96 415 43 57 502 54 716 179142 417 33 512 19 678 714 79 805 86 96

180070 95 178 233 73 362 464 520 26 49 96 692 756 814 74 985 189123 — 292 308 424 49 997 182064 373 509 861 183003 144 66 308 434 787 869 184046 55 84 117 321 32 74 404 538 718 947

DRUGIE CIĄGNIENIE

10.000 zł. — 1339 121827 145240 183563

5.000 zł. — 49059 58548 132381

2.000 zł. — 2254 11371 17982 41827 41369 76318 88883 92847 98330 102262 105771 114833 132269 142279 149191 153136 156732 157571 166235 174782 180425

1.000 zł. — 6402 12616 20904 26597 31251 33556 35534 67197 71742 73160 79276 83958 86736 89308 90998 91126 98714 103915 106026 111452 123168 131980 136900 139758 145835 148041 150035 151443 153474 156105 164533 167819 172874 174720 176377 179107 179418 184878

Po dwieście złotych

126 30 52 359 414 94 96 693 1121 273 95 307 51 81 466 521 94 964 2012 107 90 349 436 59 507 47 3005 122 69 369 467 68 636 56 831 43 901 4025 59 125 73 328 512 654 67 876 902 5016 93 168 255 95 308 27 897 6030 34 87 328 414 662 82 788 818 7100 69 80 264 448 500 27 607 750 836 977 8120 54 304 753 67 985 9031 263 84 94 307 44 92 95 419 54

10087 109 22 238 415 961 11070 171 263 430 51 54 69 504 33 51 61 542 45 798 824 12195 299 83 312 58 99 611 30 29 757 95 915 22 13063 77 667 937 14220 479 500 745 80 85 15182 293 341 448 550 617 51 74 16045 80 145 79 235 352 482 628 710 34 48 855 50 91 901 88 17044 116 76261 424 41 538 74 93 600 18060 434 46 74 511 70 867 71 19104 47 389 94 401 22 595 641 53 78 702 25 26

20040 41 17 310 44 64 407 552 57 619 720 75 914 42 48 50 53 21275 382 609 776 85 86 22046 249 301 95 475 96 589 664 761 861 790 23002 04 42 52 83 93 147 48 49 330 87 728 32 37 40 970 77 24071 144 286 391 476 353 642 47 882 99 27006 115 33 422 547 713 20 996 26201 304 43 414 19 635 759 69 8 813 58 27022 50 101 58 406 43 920 25 93 28034 116 36 283 326 52 481 5170 634 93 719 872 87 404 29386 430 44 706 945

30080 117 75 313 416 68 532 787 — 850 31126 35 59 243 306 83 431 570 674 967 32275 333 55 421 577 960 83 33017 317 442 542 653 89 702 12 86 844 960 34371 419 14 587 700 11 17 853 66 966 35058 69 98 199 485812 36117 66 224 328 328 31 87 678 78 913 97 37016 71 114 237 339 595 600 721 824 38128 94 253 317 487 706 32 817 25 39131 47 257 380 437 661 736 808 924 80

40017 21 79 294 332 435 410 41 62 625 82 709 933 41143 56 336 71 491 912 49 71 90 42076 107 241 51 470 550 762 874 88 43030 53 256 313 568 601 714 876 44055 56 124 60 319 431 54 566 653 742 54 75 845 918 78 45026 52 66 101 18 46 75 233 96 316 415 32 521 43 766 77 87 46031 40 95 174 259 384 606 33 70 829 705 47091 137 71 218 24 354 80 531 85 655 726 29 810 21 75 908 76 48055 131 212 28 52 542 54 95 614 37 49072 150 414 27 611 973

50231 95 424 530 94 639 65 92 708 24 56 917 95 51035 150 336 75 78 767 830 907 152011 58 117 30 70 301 482 795 530 49 167 267 92 458 555 697 888 914 64 54017 292 383 86 94 54017 272 384 514 16 647 758 942 78 55002 122 240 56661 731 461 809 34 74 56075 158 243 56 74 86 493 832 35 947 57005 134 57 200 312 23 588 703 54 942 58086 88 206 78 737 467 60144 94 959 96 59111 55 209 308 406 49 607 19 810 910 87

60008 24 65 303 492 647 887 98 910 21 610477 142 435 68 425 648 52 701 17 62002 69 76 104 27 76 465 883 928 56 77 63003 59 610 250 353 462 74 569 756 810 75 64011 120 406 560 852 917 75 95 65044 80 86 86 182 287 374 657 730 89 956 66100 268 96 427 44 833 952 670 59 106 35 214 24 56 549 616 21 712 91 925 82 71 68010 110 302 542 44 85 725 47 65 857 69142 358 465 518 680 802 73

70023 83 116 207 75 336 96 449 57 685 89 954 71008 72 166 222 79 238 51 67 534 47 881 92 72297 460 520 56 718 61 860 918 34 46 44 73026 76 78 158 252 63 374 22 465 502 37 604 92 07 846 906 42 76 8 174056 242 63 433 583 685 75006 130 306 22 37 407 596 774 922 93 76001 3 157 273 410 563 76 710 31 96 850 51 61 77000 87 212 514 48 657 713 25 26 59 814 975 92 78043 45 65 161 231 347 86 403 07 20 540 658 66 759 80 816 86 913 39 79186 385 723 44

80023 77 145 2454 82 809 55 457 607 46 92 789 893 98 826 81127 89 342 87 44 49 493 611 87 282 917 28 67 82069 185 228 85 455 75 520 604 16 29 56 76 972 83053 117 42 93 361 66 401 25 30 94 520 27 82 64 721 830 960 84123 224 77 316 76 400 571 624 43 723 35 85096 183 276 97 424 732 844 86295 97 467 715 28 48 79 977 87063 166 295 97 335 61 434 46 69 84 506 38 59 617 702 87 88095 550 601 04 737 38 62 875 82 39146 205 322 38 83 455 535 620 844 989

90111 308 99 421 25 574 606 38 44 26 747 874 91120 31 275 89 687 746 834 37 906 41 57 92000 63 42 88 279 357 527 601 16 75 784 857 913 30 93018 64 73 196 234 72 83 376 98 340 67 504 86 674 714 89 859 98 957 79 94015 89 99 141 42 69 213 371 598 678 788 95011 91 106 15 37 44 421 55 629 784 86 962 96072 113 508 836 41 60 85 928 80 97140 308 467 538 668 928 98108 277 301 09 77 589 633 836 936 82 99054 120 63 341 497 554 763 948

100235 59 86 387 415 81 567 96 654 878 101041 258 514 89 721 809 76 925 39 102009 18 26 113 277 92 301 67 530 634 735 907 94 103072 87 10651 370 429 98 594 640 713 859 945 104164 208 57 85 698 860 909 75 105193 205 41 70 95 302 17 490 510 69 76 665 77 813 106059 222 66 475 510 680 720 95 807 940 48 107030 43 112 204 97 657 714 48 835 516 6 94 912 39 92 108063 183 230 396 427 74 507 48 715 57 848 916 64 80 109064 105 16 95 607 28 738 940

110143 69 275 427 813 991 111203 97 377 59 473 560 616 727 883 900 05 91 112036 71 429 70 565 726 806 61 71 911 38 113086 155 70 200 375 408 77 96 613 708 944 70 11405 9125 2636 40 273 358 484 506 744 996 115005 49 74 295 332 756 931 46 116118 99 251 331 34 90 569 85 954 117062 91 474 569 71 629 56 702 987 118068 137 224 75 333 76 448 82 533 679 708 953 84 119346 467 545 656 827

120142 85 473 536 755 839 978 121277 303 94 521 48 832 914 122059 201 377 402 579 98 636 729 35 814 1230013 60 243 318 83 464 73 525 690 700 963 84 124169 306 33 418 596 642 771 824 924 125055 226 57 378 535 70 98 319 28 979 126250 460 508 707 15 828 127188 297 367 409 132 84 690 821 44 51 89 917 128087 110 51 261 91 323 55 129081 445 535 53 702 910

130003 194 224 660 741 809 24 63 940 131026 230 308 531 638 86 874 920 132049 109 313 97 540 746 882 932 133066 314 463 561 89 874 931 134148 85 326 60 79 95 413 553 704 66 851 956 81 135290 307 409 80 510 15 822 922 136149 419 49 77 567 94 874 936 41 137080 171 363 541 629 823 138055 222 24 353 420 82 636 85 787 803 962 82 99 139080 371 506 09 86 683 796

140044 61 85 140 291 378 545 692 474 79 877 141038 53 138 22 90 383 448 614 61 734 66 91 827 142143 823 918 42 143017 38 190 388 458 573 621 69 52 866 144105 84 213 12 42 80 99 347 90 485 551 145052 67 199 254 312 578 804 86 956 140074 192 362 85 439 64 703 866 61 147090 465 501 66 79 623 40 738 148163 237 443 455 79 592 620 854 948 149146 291 336 466 92 66 73 805

160086 178 216 311 34 576 942 151038 161 237 324 49 54 70 427 544 702 42 59 901 52 152012 14 28 245 38 94 456 511 46 96 709 847 153247 570 74 730 853 59 71 154009 19 28 69 429 917 67 155046 107 14 25 350 937 156178 279 83 432 72 90 541 680 758 869 157099 132 48 208 52 87 314 835 84 158244 53 322 613 759 62 159002 191 204 60 92 630 911 88

160086 135 238 87 345 89 435 677 940 161077 121 237 90 323 64 95 529 687 917 162067 360 501 813 24 26 922 163088 126 305 633 72 775 90 835 38 941 54 163118 40 205 19 33 69 341 441 510 694 743 165003 69 75 213 458 523 92 441 641 705 12 85 88 166249 330 91 418 524 38 46 713 36 30 87 167197 219 66 330 32 83 459 95 169008 131 46 61 66 206 79 360 534 75 304 716 209 13 947 169079 152 226 23 33 450 65 546 656 68 741 92 90 973

170246 318 81 662 71 719 98 852 903 171088 73 629 791 866 64 913 177062 144 248 67 638 46 59 271 475 537 736 45 51 71 820 52 982 172214 16 483 505 08 84 651 86 838 173189 252 381 459 501 607 40 95 980 174149 278 580 647 96 762 63 71 854 73 96 902 175051 110 376 467 515 93 94 608 738 839 40 97 176035 40 87 366 428 435 99 515 43 681 710 178030 283 458 564 630 49 54 925 179031 214 321 76 80 92 95 [illegible] 66 723 923

180087 98 120 226 86 345 413 68 [illegible] 36 85 734 70 181068 184 396 510 17 26 35 65 [illegible] 792 846 42 908 182072 179 97 268 323 32 [illegible] 922 826 183118 39 93 253 516 33 60 [illegible] 34 142 603 545 74 724 922

לאדז ווייטער איינגעהילט אין טרויער

(עונדע פון דער 3־טער זייט)

פיהלט די פויסט פון צארישען סאטראפ, אין זיינע יונגע יאהרען האט ער געפיהלט דעם גיפט פון פער אכטונג לגבי דעם פוילישען פאלק, און דאס האט איהם געגעבען דעם אימפולס צו קעמפען פאר פוי־לענס בעפרייאונג.

אין זיין קאמף פאר פוילענס בעפרייאונג האט ער שטענדיג געהאט גליק. ווי האט אבער געזאגט א פילאזאף, אז גליק האט נאר א שטארקער מענש.

מארשאל פילסודסקי האט געהאט די געהעריגע פערשטענדיגונג פאר די יודען־פראגע דערפאר, ווייל די הונדערט און פופציג יעהריגע קנעכטשאפט פון זיין פאלק האט איהם דערמאהנט אין דעם קנעכט שאפט פון די יודען אין גלות.

ער האט זיין גאנץ לעבען געקעמפט מיט זיינע אינערליכע און אויסערליכע שונאים, און ווען איהם איז דאס אונמעגליך געווארען אין רוסלאנד, איז ער אריבער נאך גאליציען און דארט האט ער געשאפען דעם פונדאמענט פון פוילענס בעפרייאונג — די לעגיאנען. דעם פונדאמענט האט ער פונאנדערגע־בויט און שטענדיג בענוצט צו דערהאלטען דאס שטארקע און פרייע פוילען. (יאהר 1920 און מאי 1926). זיין לעצטע ארבייט איז געווען אויסצובילדען די מענשען, וואס זאלען זיין די ווייטערע אויס־פיהרער פון זיין צוואה. די פערזאן וואס איז נאך אין דער פוילישער געשיכטע נישט געווען, וועט בלייבען אויף אייביגע דורות בזכרון פאר די וואס ווילען זעהען פוילען אלס פרייע געזונדע און קרעפטיגע מלוכה.

ה׳ ב. פרוינד גיט איבער א ברייטע ביאגראפיע פון מארשאל פילסודסקי פון אלע עטאפען פון זיין לעבען.

אדוו. ז. שטרויך

רעדט וועגען דער לעגענדע מארשאל פילסודסקי, ער הויבט אן מיט די ווערטער וואס פילסודסקי האט געזאגט בעת דער קבורה פון פוילישען דיכטער סלאוואצקי אין וואוועל, דער טויט מאכט פערגעסען דעם אנדענק פון מענש. אנדערע זענען אבער די כללים פאר גרויסע גייסטער, אנדערש פאר דורכשניט מענשען”. דער גרויסער גייסט פון י. פילסודסקי בלייבט אונשטערבליך אין דער געשיכטע.

מיר יודען האבען די געהעריגע פערשטענדניש פאר גרויסע גייסטער וואס שאפען געשיכטע. פיל־סודסקי איז די פערקערפערונג פון פוילישען גייסט אין דעם ערהאבענסטען זין פוןווארט, געקעמפט האט ער מיט די שלעכטע מידות און געוועקט דאס פאלק צו א שעפעריש מלוכהשער ארבייט.

אויב עס איז פאראן אין דעם לעבענס שאפען פון מארשאל פילסודסקי א פרינציפיעלער גרונד־געדאנק, איז ער דער געדאנק פון א מעכטיג פוילען וואס באזירט אויף רעכטס־ארדנונג און בירגער־גלייכהייט.

מיר יודען, בויגען דעם קאפ פאר דעם גרעסטען פוילישען גייסט, י. פילסודסקי, און פאר זיין אונ־שטערבליך לעבענס ווערק וואס הייסט די בעפריי־אונג פון פוילען.

די פערזאמלטע בעשליסען ארויסצושיקען קאנדאלענץ טעלעגראמען צום מלוכה־פרעזידענט און פרעמיער סלאוועק, און פרוי פילסודסקא.

עס ווערט בעשלאסען אז די צענטראלע און אלע צעכען און פעראיינען־דעלעגירען זייערע פארשטע־הער אויף דער לוויה פון מארשאל פילסודסקי.

צו ארגאניזירען די דעלעגאציע ווערט געשאפען א ספעציעלער קאמיטעט.

פון סוחרים - דעטאליסטען - פעראיין

(פעטריקאווער 90)

אויף אנ׳אויסערגעוועהנליכער זיצונג פון פרעזיד־יום פון פעראיין איז אונטער׳ן פארזיץ פון פרעזעס מ. דאבזשינסקי בעשלאסען געווארען:

1) בעשטימען טרויער צווישען מיטגלידער פון פעראיין.

2) מיטגלידער, בעזיצער פון פראנט־געוועלבער זאלען דעקארירען די פענסטער מיט׳ן פארטרעט פון מארשאל י. פילסודסקי און בעציהען מיט שווארצע קרעפ.

3 אין טאג פון דער לויה פון מארשאל פילסוד־סקי פערמאכען די געשעפטען.

4) אויף דער לויה פון מארשאל ארויסשיקען א דעלעגאציע.

5) ארויסשיקען א קאנדאלענץ־דעפעשע צום פרעזידענט י. מאשטשיצקי.

דער אלטשטעטישער הויז-בעזיצער - פעראיין

זגערזשער 17 האט אפגעהאלטען א טרויער־זיצונג. ס׳איז אדורכגעלייענט געווארען דער מאניפעסט פון מלוכה־פרעזידענט. א דעלעגאציע פון פעראיין איז דאן אוועק אין דער וואיעוואודזטווע און זיך אונטער געשריבען אין נאמען פון פעראיין אין דעם אויסגע־לעגטען קאנדאלענץ־בוך.

דער פעראיין פון די אנגעשטעלטע און די אובעזפיעטשאלניעם

האבען ארויסגעשיקט מיטגעפיהלס־דעפעשען צו דער אלמנה פון פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי און צום מיניסטער פאר געזעלשאפטליכער שוץ.

דער מעקלער - פעראיין פון דער מא - נופאקטור - בראנזשע

האט אפגעהאלטען א טרויער־זיצונג. ס׳איז בעשלא־סען געווארען ארויסצושיקען קאנדאלענץ־דעפעשען צום פרעזעס פון מיניסטארען־ראט און צום האנ־דעלס־מיניסטער.

טרויער-זיצונג פון יודישען פליישער און ווארשטענמאכער - צעך

(—) דער יודישער פליישער־ און ווארשטענ־מאכער־צעך אין לאדז, פעטריקאווער 24 האט אפ־געהאלטען א ספעציעלע טרויער - זיצונג געווידמעט דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי. נאכדעם ווי דער סטארשי ה׳ גרינבערג האט פארגעלעזען די „וועגדונג פון פרעזידענט צו די בירגער” האט דער סעקרעטאר ה׳ דאווידאוויטש אין א רעדע געשיל־דערט דעם לעבענסוועג און די פערדינסטען פון מאר שאל פילסודסקי פאר׳ן ווידערגעבורט פון נייעם פוילען. די רעדע איז אויסגעהערט געווארען אין טי־פען שווייגען.

לסוף איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען 6 טרויער־וואכען צווישען די מיטגלידער פון צעך. צו דעלעגירען איינינע פערוואלטונגס־מיטגלידער אין דער וואיעוואודזטווע, כדי זיך איינצושרייבען אין קאנדאלענץ־בוך און אז פרעזעס גרינבערג זאל אין נאמען פון צעך ארויסשיקען צום האנדעלס־מיניס־טער א מיטגעפיהל־דעפעשע.

פון שטאטישען קאמיטעט פון פיזישער ערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג

דער שטאטישער קאמיטעט פאר פיזישער ער־ציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג מעלדעט, אז די פייערונגען, וועלכע זענען בעשטימט אויפ׳ן 26 מאי 1935 — זענען אפגערופען געווארען.

אפגערופען דער אלפוילישער צוזאמענ פאהר פון די קינא-בעזיצער

(א) נעכטען איז פארגעקומען א פערוואל־טונגס־זיצונג פון דעם פעראיין פון די קינא־אינהאבערס.

אויף דער זיצונג איז בעעהרט געווארען דער אנדענק פון פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי מיט א צוויי־מינוט שווייגען. נאכדעם האט מען אויסגעהערט דעם מאניפעסט פון מלוכה־פרעזידענט וועלכען עס האט איבערגעלייענט דער פרעזעס דשיעלינסקי.

דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון קינא־אינ־האבערס, וועלכער האט געדארפט פארקומען דעם 28 מאי אין לאדז, איז צוליב׳ן טרויער, אפגע־רופען געווארען.

אלע אינהאבער פון די קינאס האבען בעשלא־סען אנצוטון טרויער־בענדער.

דער קליינהענדלער - פעראיין פל. וואלנאשטשי 3

האט ארויסגעשיקט פאלגענדע קאנדאלענץ דעפעשע:

„צום הער פרעזידענט פון דער פוילישער רע־פובליק פראפעסאר איגנאצי מאשטשיצקי. דער קליינהענדלער־פעראיין פון שטאט לאדז פלאץ - וואלנאשטשי 3 בעעהרט דעם אנדענקען פון גרויסען פאלקס־פיהרער פון בעפרייטען פוילען, דעם ער־שטען מארשאל יוזעף פילסודסקי און מיר פעראיי ניגען זיך אין טיפען טרויער מיט דער גאנצער פוילישער בעפעלקערונג.

„צום הער פרעמיער־מיניסטער סלאוועק. דער קליינהענדלער־פעראיין פלאץ־וואלנאשטשי 3 איז טיף גערירט צוליב׳ן טויט פון פוילענ׳ס בעפרייער דעם ערשטען מארשאל יוזעף פילסודסקי, און פער־אייניגט זיך צום אלגעמיינעם טרויער פון גאנצען פוילישען פאלק.

„לינת משמורים”

די פערוואלטונג פון „לינת משמורים” האט אפגעהאלטען א טרויער־זיצונג. ס׳איז אדורכגעלייענט געווארען דער מאניפעסט פון מלוכה־פרע־פרעזידענט.

אין נאמען פון פעראיין האט זיך אונטערגע שריבען אין קאנדאלענץ־בוך פון דער וואיעוואודז טווע דער פרעזעס בנימין שער.

קאלאניאל - הענדלער פערבאנד

דרומיעסקא 20 האט אויפגעפאדערט אלע בע־זיצער פון קאלאניאל־געוועלבער צו דעקארירען זייערע פענסטער מיט די פארטרעטען פון מארשאל פילסודסקי און צומאכען די געוועלבער אין טאג פון דער לויה.

דער פאוויאטאווער טרויער-קאמיטעט

האט נעכטען אפגעהאלטען א זיצונג אונטערן פארזיץ פון סטאראסטא מאקאווסקי. ס׳איז בע־שלאסען געווארען, אז א דעלעגאציע פון 40 פער־זאן אין לאדזער פאוויאט זאל אנטיילנעהמען אין דער לויה און מיטנעהמען אנ׳אורנע ערד פון די קברים פון די געפאלענע אין די אונאפהענגיג קייטס־קאמפען.

די טעקסטיל - פאבריקאנטען פעראיין

דער פערבאנד פון די גרויסע טעקסטיל־אינדוס טריעלער האט אפגעהאלטען א טרויער־זיצונג. עס זענען ארויסגעשיקט געווארען קאנדאלענץ־דעפע־שען צום פרעמיער סלאוועק און צו דער אלמנה פון מארשאל פרוי אלעקסאנדרא פילסודסקא. ס׳איז אויך בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען א דע־לעגאציע צו דער לויה. אין דער דעלעגאציע וועט זיך אויך געפונען קאנסול מאקס קאן.

דער לאנדעס־פערבאנד פון דער טעקסטיל־אינדוסטרי האט אפגעהאלטען א זיצונג אונטער׳ן פארזיץ פון פרעזעס באביאצקי. ס׳איז בעשלאסען געווארען צו נעהמען אנ׳אקטיווען אנטייל אין די לויה־פייערליכקייטען.

הזכרות אין די שוהלען

אין טאג פון דער לויה פון מארשאל פילסודס קי וועלען אין אלע לאדזער שוהלען פארקומען פייערליכע תפילות און הזכרות.

פון רעסטאראטארען און ביער-האלע - בעזיצער - פעראיין

אין ביר־האלע־בעזיצער־פעראיין איז פארגע־קומען א טרויער־זיצונג און א דעלעגאציע פון פרע זעס רייכמאן, סעקרעטאר ווייסוואהל און ש. סלופ־סקי זענען געווען ביים וואיעוואדע.

א דעלעגאציע פון צענטראלען ראד - פערקעהר-פעראיין

ביים וואיעוואדע אין דער בעטייליגונג פון פרעזעס א. גראכמאן, וואלף גראסמאן, וועגגלינסקי יוזעף, קאטשעראווסקי, האבען אפגעגעבען א מיטגע - פיהל־קאנדאלענץ צוליב׳ן טויט פון מארשאל פיל סודסקי. אין פעראיין איז אויך אפגעהאלטען גע־ווארען א ספעציעלע טרויער־זיצונג. עס זענען געהאלטען געווארען טרויער־רעדעס דורך פרעזעס א. גראסמאן, וואלף גראסמאן און ש. גליצענשטיין. נאכדעם איז אויסגעדריקט געווארען טרויער מיט אויפשטעהען פון די ערטער און 5 מינוט שווייגען.

וויכטיג פאר ווירטסלייט! שטעקענ צו פעהנער. ווי אויך פעהנער צו בעקומען אין בירשטען־געוועלב, פילסודסקיעגא 16.

צו פערקויפען 3 גלאטע שטריק־מאשינען. צו ערפאהרען קילינסקי 36/38 וואוינונג 15. 7678

ס׳איז פערלוירען געווארען א קווי־טאריוש, וואס האט פאר קיינעם קיין ווערט נישט. געגען בעלוינונג אבצו־ברענגען אגראראווא 5, אין דער דעק־טעזיר־אנשטאלט.

Zagubiono blanko weksel na zł. 100.— wyst. Alme Sztelcner, Łódź, Piotrkowska 129, pł. 6/8–35 r. Weksel unieważnia się. Zwrócić takowy pod powyższym adresem. 7666

אנ׳ערט צו שלאפען פאר איינעם אדער צוויי יונגעלייט אין א בעזונדער צימער ביי א פאמיליע. פילסודסקיעגא 54 רעכטע אפיצינע, ערשטער איינגאנג, 2. שטאק, וו. 91.

די בעסטע לאדעס בעקומט מען נאר אין דער בעקאנטער צוקערניע קאשי־מיראק, שרודמיעסקא 11, טעל. 211-54.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 4, טעל. 72-134
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10–12 בייטאג.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פרייע פאסטענס

א געהילף און א לערן־יונגעל צו ביטלען, וואליזען און טעקעס, ווערט געזוכט. פיעטריקאווער 88, רייז. 7669

איך זוך א טיכטיגע קעכין אין א קאוויארניע אויף ווישניאווא גורא. זי מוז קענען גוט באקען און אויך קאכען לאדעס. צו ערפאהרען אל. קאשטשושקי 26, וו. 4 פון 8–10 פריה און פון 4-5 נאכמ.

פערשידענעס

א גוטער בראנזשיסט אין שניידער־צודאטען זוכט א פאסטען מיט א קליינער געזשע, עווענטועל ווער ס׳וויל זיך מאכען א שניידער־צודאטען־געשעפט אדער איינ־פיהרען אין זיין מאנופאקטור ווי גאלאנ־טעריע געשעפט א פערקויף פון שניידער־צודאטען. אפערטען אין אדמינ. אונטער „בראנזשיסט שניידער־צודאטען”. 7664

היגיענישע
ראט=מאטראצען
איז צו בעקומען בילינ ביים טאפעצירער
I. Bresler 10 פאלודניאווא

החברה „נר תמיד” (פילסודסקיעגא נומ׳ 50) ווערט געעפענט 5 פריה. עס ווערט אויך געלערנט ביום השבת ג״פ מהיום והלאה. 7669

א פליט זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס עס זאל נישט זיין. בעזיצט 4 שפרא־כען. אפערטען אין אדמיניסטר. אונטער „בעשעפטיגונג”.

ראקאלעז!

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף זאווארזקא 27, עס קאן זיין אויף קאפיטאל און פראצענט. צו ערפאהרען אויפ׳ן ארט. 7665

אין ווישניאווא גורא בעקומט מען מעבלירטע צימערן צום שלאפען, ווי אויך היימישע מיטאגען צו ביליגע פרייזען ביי רוזשא ליבערמאן, ווילא גראס, ביי דעם פאסטערונעק. 7668

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1־טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4-8 אוועגד.

Dr. med.
MARJA KOHNOWA
געוו. ארצט פון אויגען־קליניק אין וויען
ספעצ. פאר אויגען־קראנקהייטען
לאדז, פילסודסקיעגא 51,
טעל. 170-03.
נעהמט אן פון 10—12 און פון 4—6 נאכמ.

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16
נעהמט אן טעגליך פון 4-7 אוו.

STARSZY FELCZER
Sz. Deresz
Lutomierska 4, tel. 184-78.
נעמט אן יעדען טאג פון 8 ביז 10 פריה און פון 1.30 ביז 4 נאכמ.
שטעלט פאקען מיט פרישע קראוויאנקע און גיט ארויס שוויצדעצטווס.

ד״ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 10–12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
אונבעמיטעלטע — לטעשניצע־פרייזן

Dr. med. D. Frid
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף זאווארזקא 16a
פראנט 1 שט. טעל. 224-78
נעמט אן פון 9–10 און פון 5–7 אוו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.